

21. June 1861

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

-988. -

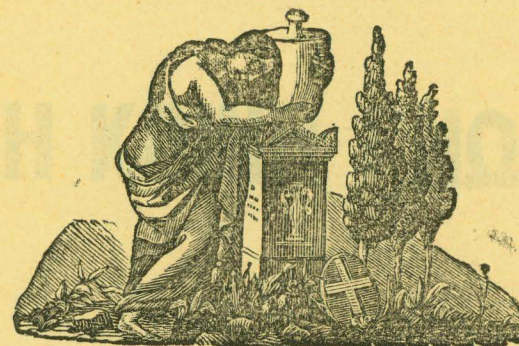
Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

1B5007
(B1258)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑΣ

ΤΟΥ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΓΑΗΤΑ.

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ «Η ΑΥΓΗ.»

Διευθυνόμενου ὑπὸ Ν. Κοντόγεργα.

•••••

1867

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Τρέχουν ἤδη τέσσαρες μῆνες ἀφότου κακοῦργοι ἀνὴ
κοντες εἰς τὴν λομβαρδιανὴν φατρίαν ἐδολοφόνησαν
τὸν ἀδελφόν μας, πρὸς ἐκτέλεσιν ἐντολῆς ἀνωτέρας.

Ποῖος ἦτον ὁ ἀδελφός μας Ἀντώνιος γινώσκου-
σι καὶ ἡ Ζάκυνθος, καὶ ἡ Ἐπτάνησος, καὶ ἡ Ἑλ-
λάς. Τὰ καθέκαστα τοῦ βίου καὶ τοῦ οἰκτροῦ θα-
νάτου αὐτοῦ ἐκτίθενται ἐν τῷ τελευταίῳ φύλλῳ
τῆς «Ὁμονοίας», τῆς ὁποίας καὶ οὗτος ἦτο συντάκτης.

Ποῖα τὰ αἷτια τὰ ὠθήσαντα εἰς τὴν ἀποτρόπαιον
ταύτην πράξιν, ποία ἡ φατρία τῆς ὁποίας τὰ ἀπαι-
σιώτερα ὄργανα ἐξετέλεσαν τὸ τρομερὸν κακούρ-
γημα καὶ ποῖος ὁ ἀρχηγός τῆς φατρίας Κωνσταν-
τῖνος Λομβάρδος, γινώσκει τὸ Πανελλήνιον, τὸ ὁ-
ποῖον ὑπέστη τὸ δυστύχημα νὰ τὸν λάβῃ δις ὡς
ὑπουργόν, γινώσκει ἡ ταλαίπωρος Ζάκυνθος τὴν ὁ-
ποίαν οὗτος κατήντησε κοιλάδα κλαυθμῶνος.

Εἰς τὸ τρομερὸν ἄκουσμα τῆς δολοφονίας ἡ συ-
νειδήσις τοῦ ἔθνους ὀλοκλήρου ἐξανέστη καὶ ὡς ἐξ-
ἐνὸς στόματος κατηράσθη τὸν κακοῦργον καὶ τοὺς
δολοφόνους, οἵτινες διὰ τῆς δολοφονίας τοῦ Ἀντω-
νίου Γαήτα προσέβαλον τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου,
ἐδολοφόνησαν τὴν ἐλευθεροτυπίαν, ὠρφάνευσαν δε-
καμελῇ ἀδύνατον καὶ ἄπορον οἰκογένειαν.

Ὁ τύπος ὀλόκληρος—ἡ ἀλάνθαστος αὕτη ἐκφρα-
σις τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως—μιᾶ φωνῇ τὴν κακοῦρ-
γον πράξιν καὶ τὸν δολοφόνον ἐστηλίτευσε, καὶ τὸν
μάρτυρα τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου ἀπεθανάτισε·
πολλαχοῦ δὲ μνημόσυνα ἱεροπρεπῆ ὑπὲρ ἀναπαύ-

σεως αὐτοῦ ἀθώας ψυχῆς Του ἐξετελέσθησαν.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Ἡ ὀρφανευθεῖσα οἰκογένεια τοῦ μακαρίτου οὐδὲν ἄλλο ἠδυνήθη νὰ πράξῃ, ἢ, μὲ τὴν εὐτολμίαν ἣν ἐμποιεῖ ἡ συναίσθησις τῆς βαθείας λύπης, νὰ κατηγορήσῃ ἀμέσως εἰς τὸν ἀνακριτὴν τὸν ὑπουργὸν τῆς δικαιοσύνης Κωνσταντῖνον Λομβάρδον ὡς τὸν ἠθικὸν αὐτουργὸν τῆς πολιτικῆς δολοφονίας· δύο δὲ παραστάσεις κατηγορητηρίου νὰ διαβιβάσῃ πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ὑψηλότητα τὸν Ἀντιβασιλέα. Ἀληθῶς ἡ ἀνάκρισις ἐπελήφθη τῆς ὑποθέσεως καὶ, καθὰ μέχρι τοῦδε ἐξήχθησαν τεκμήρια, συνελήφθησαν καὶ οἱ φυσικοὶ αὐτουργοὶ τοῦ φρικώδους κακουργήματος, ἀλλὰ τί νὰ ἐλπίσῃ τις, ὅταν ὁ ἠθικὸς αὐτουργὸς τῆς δολοφονίας εἶναι ὁ πρῶτος τῆς πολιτείας δικαστικὸς ὑπάλληλος;

Ἡμεῖς οἱ δυστυχεῖς ἀδελφοί του, οἵτινες οὐδέποτε δυνάμεθα νὰ παρηγορηθῶμεν διὰ τὴν στέρησιν τοιοῦτου ἀπαραμίλλου ἀδελφοῦ καὶ πατρὸς τὸν ὁποῖον ὁ δολοφόνος μᾶς ἀφῆρσεν, ἐνομίσαμεν καλὸν νὰ συλλέξωμεν ὅσα ὁ τύπος ἐν γένει ἔγραψε περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου καὶ νὰ τὰ ἐκδόσωμεν εἰς ἰδιαίτερον φυλλάδιον ὑπὸ τὸν τίτλον

«Ἡ κοινὴ γνώμη τῆς Ἑλλάδος περὶ τῆς δολοφονίας τοῦ Ἀντωνίου Γαῖτα.»

Πεπείσμεθα ὅτι τὸ φυλλάδιον τοῦτο οἱ Ἕλληνες θέλουσι δεχθῇ μετ' εὐχαριστήσεως, διότι θέλουσιν ἀναγνώσει καὶ πάλιν μίαν σελίδα τοῦ βίου τοῦ νῦν ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργοῦ.

Μετὰ τὸν μικρὸν τοῦτον πρόλογον ἐπονται αἱ δύο παραστάσεις πρὸς τὸν Ἀντιβασιλέα. Εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἀρθρῶν προετάξαμεν τὴν Νεκρολογίαν

ἣν πεφιλημένοι φίλοι ἔγραψαν καὶ κατεχώρησαν ἐν τῷ τελευταίῳ φύλλῳ τῆς «Ὁμονοίας.» Μετὰ τὴν νεκρολογίαν ἐπονται ἐν χρονολογικῇ τάξει τὰ ἀνατυπούμενα ἀρθρα.

Ἐκδόσαντες ἐν τῷ φυλλαδίῳ τούτῳ τὰς περὶ τοῦ δολοφονηθέντος ἀδελφοῦ ἡμῶν κρίσεις τῶν σπουδαιοτέρων ἐφημερίδων τοῦ κράτους, μετὰ δακρύων ἀνακαλοῦμεν εἰς τὴν μνήμην μας, οἱ δυστυχεῖς, τὴν διατρανωθεῖσαν ἀγάπην τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ὑπὲρ τοῦ δολοφονηθέντος ἀτρομήτου μάρτυρος τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου.

Οἱ θόλοι τῶν Ναῶν τριῶν τῆς Ἑλλάδος μεγαλοπόλεων, Ἀθηνῶν, Πατρῶν, Κερκύρας, ἐφωτοδόλησαν ἐκ τῆς παρουσίας τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ ἔθνους ἀνδρῶν, καὶ φωνὴ ἱερὰ ἠγέρθη—ἦτον ἡ φωνὴ τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως—τιμήτασα τὸν τάφον τοῦ δολοφονηθέντος δημοσιογράφου διὰ μνημοσύνων καὶ λόγων.

Ἐὰν ἐν τῇ πατρίδι τοῦ Λομβάρδου ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου ἐπέπρωτο νὰ πνιγῇ ἐν τῷ αἵματι, ἐν τῇ λοιπῇ ὅμως Ἑλλάδι, ὁ λόγος—ὁ τε γραπτὸς καὶ ὁ προφορικὸς λόγος—διὰ τοῦ ἐπισημοτέρου τρόπου διαμαρτυρήθησαν κατὰ τοῦ τρομεροῦ καὶ ἀνηκούστου κακουργήματος.

Ἡ Ἑλλὰς αἰχμάλωτος διέσωσε τὰ γράμματα καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου καὶ τῆς συνειδήσεως· γράμματα δὲ καὶ ἐλευθερία καθωδήγησαν τὰ τέχνα τῆς εἰς ἀνάκτησιν ἐλευθερίας Πατρίδος καὶ ἐθνικῆς ὀντοτήτος. Τοῦτο ἔνεχεν ἡ Ἑλλὰς, ὡς εἰς ἀνθρωπότητι, ἐξανεῖναι ἐν τῷ ἀκούσματι τοῦ φρικτοῦ κακουργήματος.

Ἡ ἱεροπρεπὴς φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας ἀφ' ἐνός, ἡ καταβολὴ ἀφ' ἐτέρου τῆς καινῆς γνώμης, ὁ ἀμβων καὶ ἡ κοινωνία, τὸ ἔνστικτον τῆς δικαιοσύνης αἰσθημα ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐξωτερικευόμενον, παρῆχον εἰς τὸ πανδήμως ἐκφρασθὲν δημόσιον φρόνημα, τὴν ἐτυμηγορίαν μιᾶς δίκης καὶ καταδίκης κατὰ τοῦ Καὶν, ἡθικοῦ αὐτουργοῦ τῆς δολοφονίας τοῦ Ἀντωνίου Γαῖτα, Κωνσταντίνου Λομβάρδου ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης.

ὑπὸ αὐτὴν τὴν ἐποψιν ἡ ἀνατύπωσις τῶν περὶ τῆς δολοφονίας τοῦ αὐταδέλφου ἡμῶν ἐντυπώσεων καὶ κρίσεων τῆς ἐλληνικῆς δημοσιογραφίας ἴσταται, οὐχὶ ὡς μνημεῖον μόνον ἀναθέματος κατὰ τοῦ ἡθικοῦ αὐτουργοῦ, ἀλλ' ὡς κάτοπτρον εἰς ὃ καὶ ὁ ἀπλοῦς πολίτης, καὶ ὁ λειτουργὸς τῆς Θέμιδος, καὶ ὁ ἔνορκος, καὶ πᾶς εὐσυνείδητος διαβλέπει, ἐν τῇ γνησίᾳ μορφῇ τῆς τὴν περὶ τοῦ ἀληθοῦς αὐτουργοῦ τῆς δολοφονίας μορφωθείσαν ἐθνικὴν πεποιθήσιν καὶ κοινὴν γνώμην, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ κριτήριον τῆς συγχρόνου ἱστορίας.

Καὶ ὁμῶς πρωτοφανὲς φαινόμενον. Ὑπαιτιάζεται καὶ κατηγορεῖται ῥητῶς ὡς ὁ ἡθικὸς αὐτουργὸς τοῦ κακούργηματος ὁ Κωνσταντῖνος Λομβάρδος, καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Λομβάρδος ὡς ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης κρατεῖ εἰς χεῖρας τοῦ τὸ νῆμα τοῦ παρ' αὐτοῦ ἐξυφανθέντος φονικοῦ δράματος.

Μόνῃ ἡ ἰδέα ὅτι ὁ Λομβάρδος ὑφίσταται ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης παχύνει τὴν κοινωνίαν, ἥτις εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ὑπουργοῦ συνταυτίζει τὸ ἐγερτήριον τῶν ἀνομημάτων δι' ὃν οὗτος ἐσπάραξε τὴν κοινωνίαν τοῦ ἀτυχοῦς τούτου τόπου. Πόσο πολὺ

ταὶ ἐνταφιάζουσιν ἐν τῇ συνειδήσει τῶν πλείστα ὅσα γεγονότα συνεχόμενα μετὰ τοῦ φονικοῦ δράματος!

Ὅποια αὐταπάρησις, ὅποια ἰδιωτικὴ ἀρετὴ, δύναται νὰ ἀντιστῇ εἰς τὸν ὀχλαγωγικὸν δεσποτισμὸν τοῦ κ. Λομβάρδου, θέσαντος εἰς φοδερὰν ἀλληλεγγύην τὸ πιστόλιον τῶν μαχαιράδων τοῦ μετὰ τῶν ἀφθόνως ἐπιδαφιλευομένων ἀμνηστειῶν καὶ χαρίτων, ὅπως ἐξαφανισθῇ ἐκ τῆς συνειδήσεως τοῦ πολίτου ἡ πεποίθησις, ὅτι ὑπάρχει νόμος καὶ δικαιοσύνη! Ἀλλὰ τί ἐστὶ δικαιοσύνη διὰ τὸν κ. Λομβάρδον; Δικαιοσύνη διὰ τὸν Κωνσταντῖνον Λομβάρδον εἶναι ὅ,τι δι' αὐτὸν ἐστὶ Θρησκεία καὶ Ἐκκλησία.

Ὁ κ. Λομβάρδος ὡς ὑπουργὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὕβρισε τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος. Ὅταν δέ, κατὰ τὴν δευτέραν ὑπουργείαν του, ἐπρόκειτο νὰ δώσῃ τὸν ὄρκον ὁ Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀπεποιήθη νὰ τὸν ὀρκίσῃ ὡς ὑπουργὸν τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς Α. Μ. (*). Ὁ ὕβριστὴς καὶ διώκτης τῆς ἐκκλησίας γίνεται ὕβριστὴς καὶ διώκτης τῆς δικαιοσύνης, γίνεται ὁ ἡθικὸς δολοφόνος, ὅστις ἐδολοφόνησε τὸν ἀνώτερον παντὸς ἐπαίνου, τὸν ἔντιμον καὶ πεπαιδευμένον καὶ ἀκραιφνῆ πατριώτην, τὸν περιπόθητον ἀδελφόν μας.

Ἐν Ζακύνθῳ, τὴν 6 Ὀκτωβρίου 1867.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ δολοφονηθέντος Ἀντ. Γαῖτα
Ἰωάννης Γαῖτας.
Σπυρίδων Γαῖτας.

(*) Κατὰ τὴν ὀρκωμοσίαν τοῦ νέου ὑπουργείου Κουμουναρίου ἔλαβον χώραν τὸ ἐξῆς περίεργον περιστατικόν.

Καθὼς ἐκ τῶν παρτέρων γνωρίζει ἕκαστος, ὁ κ. Λομ-

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Α. ΥΨΗΛΟΤ. ΤΟΝ ΑΝΤΙΒΑΣΙΔΕΑ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Παράστασις τῆς οἰκογενείας τοῦ δολοφονηθέντος
Ἀντωνίου Γαήτα.

Ἐν Ζακύνθῳ, τὴν 26 Ἰουνίου 1867.

Υψιλότατε!

Γνωστὴ βεβαίως θὰ ᾔηται τῇ Υ. Υ. ἡ οἰκτρὰ κα-
τάστασις εἰς ἣν ἡ ἀτυχὴς Ζακύνθος περιήλθεν, ὡς
ἐκ τῆς ὑπερिशύσεως τῆς φατρίας τοῦ ὑπουργοῦ τῆς
Δικαιοσύνης Κ. Κωνστ. Λομβάρδου, τὴν ὁποίαν οὗ-
τος δι' ἀτιμωρησιῶν, χαρίτων καὶ πάσης κυβερνητι-
κῆς προστασίας δὲν παύει καθ' ἐκάστην νὰ ἐνισχύη.

Γνωστόν δὲ εἶναι ἐπίσης τῇ Υ. Υ. τὸ τρομερόν

θάρδος ὡς ὑπουργὸς ἄλλοτε τῶν Ἐκκλησιαστικῶν εἶχε ψι-
χράνει καὶ διερεθίσει δι' ἀνοικτείου τρόπου τὴν Σύνοδον. Τὰ
ἀρχιερατικὰ μετέπειτα εἶτι μᾶλλον συνέτειναν εἰς τὸν διε-
ρεθισμὸν καὶ τὴν διάσπασιν. Ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ πολλὰ
ἄλλα αἷτια ἤνοιγον μέγα χάσμα μεταξύ τῆς ἐκκλησίας
καὶ τοῦ Λομβάρδου.

Τοιούτων ὄντων τῶν προηγουμένων μετὰ Λομβάρδου
καὶ τῆς Συνόδου, ὁ Μητροπολίτης προσκληθεὶς νὰ ὁρίσῃ
αὐτὸν ὡς ὑπουργὸν, ἠρνήσατο ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως καὶ
τοῦ Πρωθυπουργοῦ νὰ πράξῃ τοῦτο, εἰπὼν γεγονυῖα τῇ
φωνῇ, «δὲν τὸν ὀράζω, Μεγαλειότατε, τὸν ὕβριστὴν καὶ
διώκτην τῆς ἐκκλησίας, δὲν δύναμαι νὰ τὸν ἀναγνωρίσω
ὡς προεστάμενον τῆς Συνόδου» ἔχω, προσέθηκεν, πολλὰ δι-
δόμενα νὰ πιστεύω περὶ αὐτοῦ, ὅτι βουλεύεται κακὰ κα-
τὰ τῆς Συνόδου καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Εὐθὺς δὲ τότε ἐξή-
γαγεν ἐπιστολὴν τινὰ ἐκ Ζακύνθου, ἥτις πολλὰ καὶ σπου-
δαίη κατήγγελλε κατὰ τοῦ Λομβάρδου. Ὁ βασιλεὺς διὰ

κακούργημα τὸ ὁποῖον διεπράχθη κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ
μας Ἀντωνίου Γαήτα περὶ τὸ μεσονύκτιον τῆς 13ης
πρὸς τὴν 14ην τοῦ μηνὸς Ἰουνίου ε. ε.

Τὰ καθέκαστα τοῦ ἀγρίου τούτου κακούργημα-
τος ἐξιστοροῦνται ἐν τῷ τελευταίῳ ὑπ' ἀριθ. 68 φύλ-
λῳ τῆς ἐνταῦθα ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Ὁμόνοιας»,
ὅπερ ἐπισυνάπτομεν.

Ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν, ἀνὴρ διακεκριμένος, ἀνευ ἀ-
τομικῶν ἐχθρῶν, δικηγόρος ἐμπειρὸς καὶ ἀνέκαθεν
εἰς τὰ πολιτικὰ τῆς πατρίδος του ἀναμιχθεὶς, ἦτον
εἰς τῶν συντακτῶν τῆς «Ὁμόνοιας» καὶ εἷς ἐκ τῶν
ἀρχηγῶν τῆς κατὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης
κ. Κ. Λομβάρδου καὶ τῆς φατρίας του ἀντιπολι-

πρακλήσεων ἐπειρᾶτο νὰ καθυπαχάσῃ τὸν Μητροπολίτην,
ὁ πρωθυπουργὸς ἐδίδετο αὐτοῦ νὰ μὴ παρεμβάλλῃ τοιαῦτα
προσκόμματα εἰς τὸν καταρτισμὸν ἤδη τοῦ ὑπουργείου,
διότι αἱ περιστάσεις τῆς πατρίδος εἶναι θειναί, ὅτε βασι-
λεὺς καὶ ὁ πρωθυπουργὸς ὑπέσχοντο εἰς τὸν Μητροπολί-
την, ὅτι θέλουν τάχιστα ἱκανοποιήσῃ τὴν Σύνοδον. Ἀπο-
τανθεὶς δὲ τότε πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν ὁ Μητροπολίτης
μὲ ἄλγος τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τῷ εἶπεν «Εἶμαι, Κ. Κου-
μουνδοῦρε, ὁ διάκονος τῶν παλαιῶν Πατρῶν, τὴν θρησκείαν
καὶ τὴν πατρίδα ὑπηρέτητα ἐν χαλεποῖς καιροῖς, δὲν ἡμ-
πορῶ σήμερον ἐγὼ νὰ ἀνεχθῶ νὰ τὴν ὑβρίζουν καὶ τὴν
προπηλακίζουν.

Ἐπὶ 3ν τέταρτον περίπου ἐξακολουθησάσης μετὰ τοῦ
Βασιλέως, τοῦ Πρωθυπουργοῦ καὶ τοῦ Αὐλάρχου τῆς σκη-
νῆς ταύτης, κατεπεύσθη ἐπὶ τέλους ὁ Μητροπολίτης καὶ
ᾤρκισε τὸν κ. Λομβάρδον.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ («Ἐωθινὸς Ταχυδρόμος» Ἀθηῶν.)
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

τεύσεως, διότι ἐνόμιζεν ὅτι, ἐξασφαλιζόμενος ὑπὸ τοῦ Συντάγματος, ὑπηρετεῖ τὸ ἔθνος του καὶ τὴν πατρίδα του. Καὶ διὰ τοῦτο ἐδολοφονήθη.

Ἡ οἰκογένεια τοῦ δολοφονηθέντος (συγκειμένη ἐξ ἐπτά θηλέων καὶ τριῶν ἀρρένων ὄντων), ἣτις ἐγκαταλείφθη ἤδη πτωχή καὶ ἄστεγος, στερηθεῖσα τοῦ μόνου ὑποστηρίζοντος καὶ διατρέφοντος αὐτὴν διὰ τῶν ἐντίμων ἀπολαυῶν τῆς ἐπιστήμης του, προστρέχει εἰς τὴν Υ. Υ. καὶ ἱκετεύει τὴν Ὑμετέραν Ὑψηλὴν ἐπίβλεψιν, ὅπως τὸ ἀθῶον αἷμα τοῦ δολοφονηθέντος εὐγενοῦς θύματος τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου καὶ τοῦ λόγου, συντείνῃ τοῦλάχιστον εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως ἐν τῇ σπαραττομένη ταύτῃ κοινωνίᾳ.

Ὑ ψ η λ ό τ α τ ε !

Ἡ πενθοῦσα οἰκογένεια τοῦ δολοφονηθέντος Ἀντωνίου Γαῆτα—ὡς ἤδη ἡ κοινὴ γνώμη τῆς Ζακύνθου, τῆς ὅλης Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἐλευθέρου τύπου ἐξεφράσθη—κατ' οὐδενὸς ἐτέρου ἔχει ὑπονοίας εἰμὴ κατὰ τοῦ Ὑμετέρου Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης κ. Κ. Λομβάρδου καὶ κατὰ τῆς φατρίας του, τῆς ὁποίας τὰ ἀποτροπαιότερα ὄργανα ἐξετέλεσαν τὸ στυγερὸν κακούργημα, τὸ ὁποῖον ἔκοψε τὸ νῆμα τῆς ὑπὸ πᾶσαν ἐποψὴν πολυτίμου ζωῆς τοῦ ἐναρέτου, ἐντίμου καὶ διακεκριμένου ἀδελφοῦ ἡμῶν Ἀντωνίου, διὰ τῆς δολοφονίας τοῦ ὁποίου ἐδολοφονήθησαν ἡ ἐλευθερία τοῦ τύπου, τὰ γράμματα, καὶ ἡ ἐπιστήμη, ἡ παράστασις αὕτη τοῦ ἑλληνισμοῦ.

Ἰωάννης Γαῆτας.

Σπυρίδων Γαῆτας.

Ἀνδρέας Γαῆτας.

Μαρία Γαῆτα.

Αἰκατερίνη Γαῆτα.

Ἐλισάβετ Γαῆτα χήρα Μανδρικάρδη.

Ἀνδριάνα Μαρδικάρδη θυγάτηρ τῆς.

Σοφία Γαῆτα.

Ἐλίζα Γαῆτα.

Ἐμύλια Γαῆτα.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Α. ΥΨΗΛΟΤ. ΤΟΝ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Ἀναφορά Ἰωάννου Γαῆτα ἀδελφοῦ τοῦ δολοφονηθέντος Ἀντωνίου Γαῆτα.

Ἐν Ζακύνθῳ, τὴν 27 Αὐγούστου 1867.

Ὑ ψ η λ ό τ α τ ε

Πρὸ τινος χρόνου ἡ οἰκογένεια ὀλόκληρος τοῦ κατὰ τὴν 13 Ἰουνίου ε. ε. πεσόντος θύματος πολιτικῆς δολοφονίας Ἀντωνίου Γαῆτα ἔλαβε τὴν τιμὴν νὰ διαβιβάσῃ πρὸς τὴν Ὑμετέραν Ὑψηλότητα δι' εἰδικοῦ ἐπιτετραμμένου τῆς παράστασιν φέρουσαν τὸν χαρακτῆρα καὶ τὸν τύπον κατηγορητηρίου κατὰ τοῦ κ. Κωνσταντίνου Λομβάρδου ὑπουργοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης, τὸν ὁποῖον ἡ τεθλιμμένη οἰκογένεια κατηγορεῖ, ὡς καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ Ζακύνθου ἐκατηγόρησεν, ὡς τὸν ἡθικὸν αὐτουργὸν τῆς δολοφονίας.

Καίτοι ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης ἐν τῷ φιλοδικαίῳ

αὐτῆς εὐπροεστῆθη νὰ διαβεβαιώσῃ τότε τὸν ἐπιτετραμμένον ἡμῶν ὅτι θέλουσι δοθῇ αἱ δέουσαι διατάξεις πρὸς τοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους, ὅπως ἡ ἀ

νάκρισις προβῇ δραστηρίως καὶ ἀμερολήπτως, οὐχ ἥτον ὁμως μέχρι τοῦ νῦν οὐδὲν τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένων μέτρων ἐλήφθη κατὰ τοῦ ἐπὶ δολοφονίᾳ κατηγορουμένου ὑπουργοῦ.

Εἶναι ἀληθές ὅτι μετέβη ἐνταῦθα ὁ παρὰ τοῖς ἐν Πάτραις ἐφέταις εἰσαγγελεὺς κ. Κωνσταντόπουλος, μεθ' οὗ πλείστοι ἦλθον εἰς συνάφειαν καὶ τῷ ἐξέθεσαν γεγονότα καὶ περιστάσεις δυναμένas νὰ τὸν διευκολύνωσι κατὰ τὰς ἀνακριτικὰς αὐτοῦ ἐρεῦνας. Ἄλλοι δὲ δὲν ἠθέλησαν μὲν ἐγγράφως νὰ καταθέσωσι τὰς μαρτυρίας των, ἐπεφυλάχθησαν ὁμως νὰ πράξωσι τοῦτο μετὰ τὴν ἐξ Ἀθηνῶν ἐπάνοδόν του.

Ἐν τούτοις ἐν ᾧ χάρις εἰς τὴν δραστηρίαν ἐνέργειαν τοῦ κ. Κωνσταντοπούλου συνελήφθησαν οἱ φυσικὲ αὐτουργοὶ τοῦ ἐγκλήματος, περὶ τῆς ἐνοχῆς τῶν ὁποίων ἱκαναὶ ἀποδείξεις συνελέχθησαν, αἰφνης ὁ κ. Λομβάρδος, τῷ φόβῳ μὴ αἱ ἀνακρίσεις προβῶσι περαιτέρω, ἐκαινοποίησεν εἰς τὸν κ. Κωνσταντόπουλον τὴν εἰς Κέρκυραν μεταθεσίν του. Τὸ τοιοῦτον δὲ δύο ἀποτελέσματα θέλει ἔχει· πρῶτον μὲν θέλει ἀφίσει τὴν ἀνάκρισιν εἰς χεῖρας εἰσαγγελεῶς τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ τοῦ ἠθικῶς ἐνόχου Ὑπουργοῦ, καὶ δεύτερον θέλει ἐνισχύσει τὴν θρασυτητα τῶν μαχαιράδων αὐτοῦ, παριστανομένη ὅτι ἐγένετο πρὸς τιμωρίαν τοῦ μετὰ δραστηριότητος καὶ ἀμεροληψίας ἐκπληρώσαντος τὸ καθήκον αὐτοῦ κ. Κωνσταντοπούλου.

Ἄς ἀναλογισθῇ δὲ ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης ὅποια θέλουσιν εἶσθαι αἱ συνέπειαι τῆς πράξεως ταύτης καὶ διὰ τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν, καὶ διὰ τὴν κοινωνίαν ἡμῶν ἐν τῷ μέλλοντι.

Ἐν τοιαύτῃ λοιπὸν περιπτώσει, ὅτε ἡ ἀνάκρισις τοῦ ἐγκλήματος ἐνεργεῖται ὑπὸ τὸ κράτος αὐτοῦ ἐκείνου, ὅστις ζωτικώτατον συμφέρον ἔχει νὰ μετατρέψῃ τὰ γεγονότα, ἡ δὲ δικαιοσύνη ἐπιρεαζομένη ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου, ὑπουργοῦ ὄντος, δὲν δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ἀμερολήπτως, λαμβάνω τὴν τόλμην νὰ καταγγείλω τὰ γενόμενα εἰς τὴν Ὑμετέραν Ὑψηλότητα καὶ ἐπικαλεσθῶ πᾶσαν τὴν δυνατὴν ἀντίληψίν Της, ὅπως ἡ ἀνάκρισις διεξαχθῇ ὑπὸ τοῦ ἀρξαμένου ἤδη αὐτῆς κ. Κωνσταντοπούλου.

Συναισθάνομαι, Ὑψηλότης, τὸ δχληρὸν καὶ δυσάρεστον τῆς νέας ταύτης ἱκεσίας μου· ἀλλ' ἀνάγκη ἀναπόφευκτος μὲ ὑποχρεοῖ εἰς τοῦτο. Ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης δὲν ἠρέσθη εἰς μόνην τὴν μετὰθεσιν τοῦ κ. Κωνσταντοπούλου, ἀλλ' ἐπεσκέφθη καὶ ὁ ἴδιος ἐσχάτως τὴν πολυπαθὴ ἡμῶν νῆσον· πρὸς τὸν σκοπὸν, καθὰ λέγεται, ὅπως διὰ τῆς προσωπικοτητός του καὶ τῆς θεσεῶς του ἐπιρεάσῃ δι' ἀπειλῶν καὶ ὑποσχέσεων τὰ διάφορα πρόσωπα καὶ ἐπομένως ἀλλοιώσῃ ὑπὲρ τῶν μαχαιράδων του τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἀνακρίσεων· πρὸς δὲ νὰ ἐπισπεύσῃ τὸ τέλος τῆς ἀνακρίσεως καὶ υποβάλλῃ ὅσον τάχος εἰς τὸ ἐκ πλασμάτων αὐτοῦ συνιστάμενον συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως, καὶ οὕτω καθ' ὁλοκληρίαν σώσῃ τὰ ὅργανα αὐτοῦ, τοὺς φυσικοὺς αὐτουργοὺς τοῦ ἐγκλήματος πρὸς βλάβην τῆς τε κοινωνίας καὶ τῆς δικαιοσύνης.

Ὅταν, Ὑψηλότης, ὁ μάρτυς δὲν ἔχῃ ἀσφάλειαν, καὶ προηται, ἡ ποινικὴ δικαιοσύνη δὲν χρησιμεύει εἰς ἄλλο, ἢ εἰς τὴν δικαίωσιν τῶν κακούργων καὶ

τὸν θρίαμβον τοῦ κακουργήματος. Τότε ἡ δικαιοσύνη καθίσταται τὸ ὄργανον μιᾶς πατρίας ὅπως καταπιέζει τοὺς ἀντιπάλους αὐτῆς.

"Οθεν ἐνόμισα καθῆκον μου νὰ παρενοχλήσω καὶ πάλιν τὴν Ὑμετέραν Ὑψηλότητα, ὅπως εὐαρεστομένη διατάξῃ τὰ δέοντα ἵνα ματαιωθῶσι τὰ τεκταίνονμενα σχέδια διὰ τῆς ἐπισπεύσεως τῆς ἐκπεραιώσεως τῆς ἀνακρίσεως ἣν ἐπιδιώκει ὁ κ. ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης.

Διατελῶ δὲ

Τῆς Ὑμετέρας Βασιλικῆς Ὑψηλότητος

Ταπεινότητος καὶ εὐπειθέστατος θεράπων

Ἰωάννης Γαήτας.

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑΣ

ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΓΑΗΤΑ.

«Ὁμόνοια.» Ἐν Ζαχύνθῳ, 21 Ἰουνίου 1867. Ἀριθ. 68.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

Τοῦ δολοφονηθέντος συντάκτου τῆς «Ὁμονοίας»

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΓΑΗΤΑ.

Ὁ Ἀντώνιος Γαήτας ἐγεννήθη εἰς Ζάκυνθον τὴν 10 Μαΐου τοῦ ἔτους 1814 ἐκ τῶν πρώτων δὲ χρόνων τῆς ἡλικίας του διεκρίνετο μεταξὺ τῶν ὁμηλικῶν του διὰ τε τὴν σπανίαν εὐφυΐαν του καὶ διὰ τὴν εἰς τὰ γράμματα προκοπὴν του.

Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἀνδρέας, εἰς τῶν εὐπόρων τοῦ τόπου, ἀπ' ἀρχῆς ἠθέλησε νὰ δώσῃ εἰς τὸν εὐφυῆ Ἀντώνιον ἀγωγὴν ἀνάλογον μὲ τὸ πνεῦμά του καὶ μὲ τὴν κοινωνικὴν αὐτοῦ θέσιν. Μόλις ὅθεν ἐπιβάς τὸ 16 ἔτος τῆς ἡλικίας του, τὴν 1 Μαΐου τοῦ 1829 ὁ Ἀντώνιος ἐγκατέλειψε τὴν Ζάκυνθον καὶ μετέβη εἰς Βονωνίαν τῆς Ἰταλίας, φοιτήσας ἐπὶ δύο ἔτη ἐν τῇ ἐκεῖ τότε διαπρεπούσῃ νομικῇ σχολῇ. Ἐνεκα τῆς ἐν Βονωνίᾳ κατὰ τὸ 1831 συμβάσεως ἐπαναστάσεως ἐπανέκαμψε πάλιν εἰς Ζάκυνθον καὶ ἐντεύθεν εἰς Τοσκάνην ἐκπαιδευόμενος μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ ἔτους 1835, ὅτε μετέβη εἰς Παρισίους, ἔνθα διέμεινε μέχρι τοῦ ἔτους 1838.

Ὁ Ἀντώνιος ὡς φοιτητὴς διέπρεψε μεταξὺ τῶν συμφοιτητῶν του διὰ τε τὴν ἐπιμέλειαν, τὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν χρηστότητα τοῦ ἡθους, ἐσπούδασε δὲ μετ' ἐπιτυχίας τὰς νομικὰς καὶ πολιτικὰς ἐπιστήμας λαβὼν τὸ ῥιπλὼν διδάκτορος.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΔ. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΘΕΟΥΡΓΟΥ

ἐπανῆλθεν εἰς Ζάκυνθον δικηγόρος

κατὰ τὸ ἔτος 1839. Πλουτίσας τὴν ἄλλως ἐπιδεκτικὴν καρδίαν του μὲ τὰ εὐγενέστερα αἰσθήματα καὶ τὸν εὐρὺν νοῦν του μὲ τὰ ωραιότερα ἄνθη τοῦ πνεύματος τῆς ἐσπερίας Εὐρώπης, ἐτήκετο βλέπων τὴν πατρίδα του στερουμένην πολιτικῶν ἐλευθεριῶν καὶ δεσμευμένην διὰ πολιτεύματος δεσμεύοντος πᾶσαν ἐλευθερίαν καὶ πᾶσαν πολιτικοῦ βίου ἀνάπτυξιν.

Τότε ὑπῆρχε τὸ κόμμα τῶν φιλελευθέρων. Εἰς τὸ κόμμα τοῦτο ὁ Ἀντώνιος Γαήτας ἔλαβε τὸ ἐνεργητικώτερον μέρος, ὥστε κατὰ τὸ ἔτος 1841 μετέβη εἰς Λονδίνον καὶ ἐνεχείρισεν εἰς τὴν προστατίδα Ἀνασσαν τῆς Ἀγγλίας ἀναφορὰν ὑπογεγραμμένην ὑπὸ δώδεκα χιλιάδων πολιτῶν, αἰτούντων τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ συντάγματος τοῦ 1817 καὶ τὴν εἰς τὰς νήσους ἀναγνώρισιν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν συμφώνως πρὸς τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τῶν συνθηκῶν, δυνάμει τῶν ὁποίων ἡ προστασία τῶν ἐπὶ νήσων ἐδόθη εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Ἀποῦ ἐντίμως καὶ ἀξιοπρεπῶς ἐξεπλήρωσε τὴν ἐντολήν του, ἐπανῆλθεν εἰς Ζάκυνθον ἰδιωτεύων καὶ δικηγορῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὲρ τοῦ ἀπόρου καὶ τοῦ πτωχοῦ.

Μετά τὸν καταπληκτικὸν σάλον τοῦ 1848 τὸ κόμμα τῶν φιλελευθέρων ἤρξατο πάλιν νὰ κινῆται, ὁ δὲ Ἀντώνιος μόνος, διὰ τοῦ ἐνταῦθα τοποτηρητοῦ τοῦ ἀρμοστοῦ, διεβίβασεν ἀναφορὰν εἰς τὴν Προστατίδα Ἀνασσαν ἱκετεύων νὰ παραχωρηθῶσιν εἰς τὴν πατρίδα του μεταρρυθμίσεις καὶ πολιτικαὶ ἐλευθερίαι, εὐρύτεραι μάλιστα τῶν τῆς ἀναφορᾶς τοῦ 1841.

Ἡ φορὰ τῶν εὐρωπαϊκῶν πραγμάτων καὶ αἱ ἀγαθαὶ διαθέσεις τοῦ τότε ἀρμοστοῦ ὑπηγόρευσαν εἰς τὴν Ἀνασσαν τῆς Ἀγγλίας τὴν παραχώρησιν τῆς ἐλευθεροτυπίας καὶ τῶν ἐλευθεριῶν ἐκλογῶν. Ὁ Ἀντώνιος τότε εὐρέθη εἰς τὸ κέντρον τοῦ σημείου του καὶ ἀμέσως διωργάνωσε τὴν ἐκδοσιν τῆς πρώτης ἐν Ἐπτανήσῳ πολιτικῆς ἐφημερίδος τὸ «Μέλλον» τῆς

ὁποίας μάλιστα ὑπεγράφετο ὑπεύθυνος ἐκδότης, ὅταν ὁ στρατιωτικὸς νόμος ἐπεκράτει ἐν Κεφαλληνίᾳ καὶ ὅταν τὸ «Μέλλον» ἔγραψε τὰ κεραυνόβολα ἐκεῖνα ἄρθρα τοῦ Ἀντωνίου Γαήτα κατὰ τῶν ἐν Κεφαλληνίᾳ ὑπὸ τοῦ ἀρμοστοῦ Οὐάρδου διαπραττομένων. Ὁ Ἀντώνιος συνηγωνίσθη ὡς ὑποψήφιος βουλευτῆς τῆς πρώτης ἐλευθέρας βουλῆς καὶ ἀνεδείχθη βουλευτῆς μετὰ τῶν ἄλλων τοῦ φιλελευθέρου κόμματος βουλευτῶν, προεξάρχοντος τοῦ Κανδιάνου Ρῶμα, μεθ' οὗ ἄδολος φιλία καὶ ἀληθοῦς ἀγάπη τὸν συνέδεε.

Ἐν ἔτει 1852 διωρίσθη εἰσαγγελεὺς τῶν πρωτοδικῶν ἐν Ζακύνθῳ καὶ ἀκολούθως ἐν Κεφαλληνίᾳ· ἐν ἔτει δὲ 1857 διωρίσθη δικαστὴς ἐν Κεφαλληνίᾳ, ἔνθα διέμεινε μέχρι τοῦ 1861, ὅτε ὁ τότε ἀρμοστής Στόρξ, διὰ μέσου τῆς ἰονίου Γερουσίας τὸν ἀπήλαξε τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, διότι εἶχεν ἀποτολήσει διὰ μακρᾶς ἐκθέσεως πρὸς τινὰ τῶν ἐν Λονδίνῳ φίλων του νὰ ἐξιστορήσῃ τὴν διαγωγὴν καὶ τὰς καταχρήσεις τοῦ ἀρμοστοῦ καὶ τῆς γραφειοκρατείας του.

Ὁ Ἀντώνιος καὶ ὡς εἰσαγγελεὺς καὶ ὡς δικαστὴς διέπρεψεν ἐπὶ ἱκανότητι, ἀμεροληψίᾳ, τιμιότητι καὶ εὐσυνειδησίᾳ, προσόντα ἅπερ ἡ Κεφαλληνία τῷ ἀνεγνώρισε διὰ τῆς γενομένης ἐπιδείξεως κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς Ζάκυνθον καὶ ἰδιωτεύων μετήρχετο τὸν δικηγόρον, μετενεγκὼν εἰς τὴν δικηγορίαν του τὰ αὐτὰ διακριτικὰ προσόντα τῆς ἱκανότητος, εὐσυνειδησίας καὶ τιμιότητος, τὰ ὁποῖα τὸν διέκριναν καὶ ὡς εἰσαγγελεῖα καὶ ὡς δικαστὴν. Ὁ πτωχὸς, τὸ ὀρφανόν, ἡ χήρα, ὁ καταδιωκόμενος, ὁ μὴ ἔχων ὑπεράσπισιν φυλακισμένος, ἤρρισκον εἰς αὐτὸν πάντοτε τὸν ἀφιλοκερδῆ, τὸν ἐντιμὸν, τὸν ἱκανόν, τὸν εὐσυνειδήτην ὑπερασπιστὴν των καθ' ἑαυτὸν, εἴτε πτωχοῦ, εἴτε πλουσίου. Οὐδέποτε ὁ Ἀντώνιος ἐπέλαττεν ἐκτελῶν τὸ καθήκον του, τὸ ὁποῖον

ΙΑΚΩΒΑΤΙΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ

πάντοτε, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης λοξοδρομίας, ἐξεπλήρωσε καὶ ὡς ἄνθρωπος, καὶ ὡς οἰκογενειάρχης, καὶ ὡς πολίτης, καὶ ὡς δικηγόρος, ἀδιαφορήσας εἰς ἀπειλὰς, εἰς κινδύνους, εἰς ὕλικὰ συμφέροντα.

Ὁ Ἀντώνιος, καὶ τοι ἐκ τῆς μόνης ἐπιστήμης του ἐπροσπορίζετο τὰ μέσα διὰ νὰ διαθρέψῃ καὶ συντηρῇ πολυάριθμον οἰκογένειαν, ἣν ὡς ἀδελφὸς ἠσθάνετο τὸ καθήκον νὰ συντηρῇ καὶ διατρέψῃ, οὐδέποτε παρέλειψε νὰ λαμβάνῃ τὸ κυριώτερον μέρος εἰς πᾶν ὅ,τι τὸ ἀγαθὸν τοῦ ἔθνους καὶ τῆς πατρίδος ἐνδιέφερε.

Πραγματοποιηθείσης τῆς ἐνώσεως, ὁ Ἀντώνιος ὑπῆρξε καὶ αὐτὸς μάρτυς αὐτόπτης τῶν ἀπαισιῶν καὶ λυπηρῶν σκηνῶν, αἵτινες, ἐν ὀνόματι τῶν ἱερῶν ὀνομάτων τῆς ἐνώσεως, τοῦ ἐθνισμοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας, ἠσχίμισαν τὴν ὡραίαν πατρίδα του, καὶ ἡ εὐγενὴς ψυχὴ του δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ βαρυθυμῇ. Ἐβλεπε μετὰ βαθείας λύπης τὴν φαυλοκρατίαν ἀνορθώσασαν τὴν εἰδεχθῇ κεφαλὴν τῆς, καὶ ἡ πατριωτικὴ καὶ ἡ διὰ πᾶν ἀγαθὸν πεπλασμένη ψυχὴ του δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ βαρυαλγῇ· ἔβλεπε τὸν ὄλεθρον εἰς ὃν ὤθει τὴν πατρίδα μία φατρία, ἥτις ὑπὸ τὰ σύμβολα τοῦ ἐθνισμοῦ καὶ τῆς θρησκείας ὑπέκρυπτε τὰ ἀγενέστερα πάθη τῆς κερδοσκοπίας καὶ κουφοδοξίας, καὶ κατόρθωσε νὰ συγκροτήσῃ ἀντιπολίτευσιν καὶ νὰ συστήσῃ τὴν ἐφημερίδα ταύτην.

Ὡς ἡ ἐφημερίς ἡμῶν ἐπολιτεύθη, γινώσκουσιν ἐχθροὶ τε καὶ φίλοι. Ἡ «Ὁμόνοια» μετὰ θαρρύρους ἐπολέμησε τὴν φατρίαν καὶ τὸν ἐν Ἀθήναις ἀρχηγόν τῆς, νῦν ὑπουργὸν τῆς δικαιοσύνης κ. Λομβάρδον, καὶ μὲ ὄμμα ἀργούς πανόπτου τὰ πάντα διεβλεπε, τὰ πάντα ἀπεκάλυπτε, τὰ πάντα ἐστηλίτευε. Ἡ ἐφημερίς διήνυσεν τὸ πρῶτον ἔτος. Ἡ κοινωνία ἀπῆλθει τὴν ἐξακολούθησιν ἡ κοινωνία δὲν ἠθέλησε νὰ ἴδῃ παύσαν τὴν «Ὁμόνοιαν», καὶ ἡμεῖς ἀνεδεχόμεν τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἐκδόσεως καὶ διὰ τὸ δευτέρον ἔτος.

Πόσα μέσα ἡ φατρία δὲν μετεχειρίσθη διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐξακολούθησιν; Ἀπειλαί, ὕβρεις, θανατολογίαί, λοιδορίαί καὶ αἰσχροπραγίαί, τὰ πάντα ἐτέθησαν ἐν ἐνεργείᾳ ὅπως μᾶς πτοήτῳσι καὶ μᾶς ἀποτρέψωσιν ἐκ τοῦ πατρίου ἔργου, ὅπερ εἴχομεν ἀναδεχθῇ μὲ προφανῇ μάλιστα βλάβην τῶν ἀτομικῶν ἡμῶν συμφερόντων. Ἡμεῖς ὅμως εἰς οὐδὲν ἐπτοήθημεν, διότι ἐνώπιον τῆς ὑψηλῆς ιδέας τοῦ καθήκοντος τὰ πάντα ἐθεωρήσαμεν δευτερεύοντα.

Κατὰ τοὺς πρώτους ἀριθμοὺς τοῦ δευτέρου ἔτους, ὁ Ἀντώνιος μᾶς εἶπε, μὲ τὸ σύννεθες ἐκείνο μειδιάμα τῆς ἀταράχου συνειδήσεως τὸ ὁποῖον καθωράιζε τὸ εὐγενὲς πρόσωπόν του, ὅτι φίλος τις, πληροφορηθεὶς ἐξ ἐτέρου φίλου τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὴν φατρίαν, τῷ διεκοίνωσεν, ὅτι ἐν συμβουλίᾳ ἀπεφασίσθη καὶ ἀνεμένετο ἡ διαταγὴ νὰ μᾶς δολοφονήσωσι, τὸν καθικέτευσεν δὲ νὰ παύσωμεν τὴν ἐκδόσιν τῆς «Ὁμονοίας».

Εἰς τὴν φοβερὰν ταύτην ἀπειλὴν ὁ χαρακτὴρ τοῦ Ἀντωνίου δὲν ἐπτοήθη, ἀλλ' ἐξηκολούθησε μὲ τὴν αὐτὴν εὐτολμίαν καὶ μὲ τὸ αὐτὸ πολιτικὸν θάρρος νὰ γράφῃ τὰ κατὰ τοῦ Λομβάρδου καὶ τῆς φατρίας του κεραυνοβόλα ἄρθρα του.

Εἰδοῦσα ἡ φατρία, ὅτι οὔτε ἀπειλαί, οὔτε ὕβρεις, οὔτε ἀπειλαί δολοφονίας ὑπὸ τὸ πρόσχημα συμβουλῶν, δὲν ἤρκεσαν ἵνα παύσωσι τὴν «Ὁμόνοιαν», ἀπεφάσισε καὶ ἐσκευώρησε τὸ ἀποτρόπαιον καὶ στυγερὸν κακούργημα τῆς δολοφονίας τοῦ Ἀντωνίου Γαῖτα.

Εἶχον ἤδη παρέλθει τρεῖς ἢ τέσσαρες μῆνες ἀπὸ τῆς ἐν εἰδει συμβουλῆς ἀπειλῆς, ὅτε ὁ Ἀντώνιος ἔπαυσε νὰ λαμβάνῃ καὶ τὰς μικρὰς ἐκείνας προφυλάξεις, ὥς οἱ φίλοι του τὸν ὑπεχρέουν νὰ λαμβάνῃ.

Τὸ ἐσπέρως τῆς παρελθούσης Τρίτης (13 Ἰουνίου) ἡμεῖς εἰς τὴν πλατείαν τοῦ ποιητοῦ καὶ ἐνεχείρισαν ἡμῖν τὸ κοινὸν ἄρθρον τοῦ ἐκδοθησομένου φύλ-

λου «Ἡ ἔνωσις», ὅπερ ἀπετέλει τὴν σειρὰν τῶν κυρίων ἀρθρῶν τῶν πέντε προηγουμένων ἀριθμῶν. Ἡ το λῖαν μελαγχολικὸς καὶ παρὰ τὸ σύνηθες σιωπηλός. Ἐκάθισε πλησίον μας, χωρὶς δὲ νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὰς φιλικὰς συνδιαλέξεις, ἀτενίσας τὸν ἀστερόεντα οὐρανὸν εἶπε: «περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου μέχρι θανάτου.»

Ἐμεινεν ἐκεῖ μέχρι τῆς 10 ὥρας καὶ ἔπειτα μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. I. Μελισσινοῦ, ἐνθα τὸ ἐσπέρας ἐκεῖνο ἦτο φιλικὴ συναναστροφή. Ἐκεῖ ἔμεινε μέχρι τῆς δωδεκάτης, πάντοτε, παρὰ τὸ σύνηθες, μελαγχολικὸς καὶ σκεπτικὸς. Κατελθὼν ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ I. Μελισσινοῦ, ἐζήτησε τὸν συνήθως συνοδεύοντα αὐτὸν συγγενὴ του, ἀλλ' οὗτος δὲν ἦτο ἐκεῖ· τὸν ἐζήτησεν εἰς τὴν πλατείαν, ἀλλ' εἰς μάτην. Ἡ ἀφοβὸς καὶ γενναία καρδία του δὲν τῷ ἐπέτρεπε νὰ ζητήσῃ συνοδίαν. Διήλθε μετὰ τοῦ φίλου του Θ. Καραμαλίκη τὴν πλατείαν ὁδόν, πάντοτε συνδιαλεγόμενος περὶ τῶν προσφάτως ἀποθανόντων φίλων του Κανδιάνου Ῥώμα καὶ Δημητρίου Ηλεκάση, τῶν ὁποίων ἔκλαιε τὰ δυσκόλως πληρωθησόμενα κενά. Ἐπὶ τέλους ἀπεχωρίσθη ἀπὸ τὸν Θ. Καραμαλίκη, ἀναβάντα εἰς τὸν οἶκον του, καὶ μόνος του ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν παρὰ τὴν Ἀμμον κειμένην οἰκίαν του. Ἦτο ἡ δωδεκάτη ὥρα καὶ πέντε λεπτά. Ὁ ἀτυχὴς Ἀντώνιος μὲ τὸ σύνηθες ὑπόχωλον βῆμα του, μύωφ καὶ ἀδύνατος, διήρχετο ἀνύποπτος ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ Φραγ. Μερκάτη, ὅταν αἶφνης κακοῦργοι ἐπιτίθενται κατ' αὐτοῦ καὶ δύο πυροβολισμοὶ ἐπὶ τῆς καρδίας του—ἐπὶ τῆς εὐγενοῦς ἐκείνης καρδίας, ἣτις τοσάκις ἔπαλεν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ὑπὲρ τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν—τὸν ἔρριψαν νεκρόν. Οἱ πυροβολισμοὶ ἐκεῖνοι κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἀντήχησαν πανταχόθεν ἀπαισίως. Καὶ ἀπαισίον ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα τῶν φοβερῶν ἐκείνων πυροβολισμῶν, διότι δι' αὐτῶν ἐδολοφρονεῖτο ὁ ἀνάρτετος καὶ ἀγαθός

πολίτης, ὁ διακεκριμένος δικηγόρος, ὁ ἀτρόμητος δημοσιογράφος καὶ ὑπερασπιστὴς τῶν ἐλευθεριῶν τῆς πατρίδος.

Ὅποια σπαραξικάρδιος σκηνή! Ὁ πεφιλημένος νεκρὸς μετεφέρθη εἰς τὴν οἰκίαν του ἐν μέσῳ κοπετῶν καὶ θρήνων ἑπτὰ θηλέων καὶ τριῶν ἀρρένων ὄντων, τὰ ὅποια αὐτὸς ἐπροστάτευε καὶ συνετήρει διὰ τῶν ἐντίμων ἀπολαβῶν τῆς ἐπιστήμης του.

Τὴν ἕκτην μ. μ. ὥραν τῆς ἐπιούσης Ἑτάρτης ἐγένετο ἡ ἐκφορὰ τοῦ λειψάνου διὰ τῆς ἀρμοζούσης εἰς τὸν ἄνδρα ἀξιοπρεπείας. Χιλιάδες λαοῦ, ἐν αἷς ὑπερεῖχεν ἡ νεότης, παρηκολούθησαν τὸν νεκρὸν ἐν ἐκφραστικῇ σιγῇ καὶ κατανύξει.

Ὁ νεκρὸς ἐτέθη ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης εἰς Κήπους, ἐνθα ἐψάλη ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία, μετὰ τὴν ὁποίαν ὁ δικηγόρος Θεόδωρος Καραμαλίκης ἐξεφώνησε λόγον, ἐν ᾧ μετ' εὐγλωττίας καὶ χάριτος αἱ περιχοσμοῦσαι τὸν ἄνδρα ἀρεταὶ ἐξιστορήθησαν. Ἀκολουθῶς τὸ φέρετρον μετηνέχθη καὶ ἐναταφιάσθη ἐν τῷ εἰς Ἀργάσι παρεκκλησίῳ τοῦ ἁγίου Ὀνουφρίου.

Ὁ Ἀντώνιος Γαήτας ἐδολοφονήθη, ἵνα διὰ τῆς δολοφονίας ταύτης δολοφονηθῇ ἡ «Ὁμόνοια», τὸ πρόσκομμα εἰς τὰ κακοῦργα σχέδια τῆς φατρίας· ἐδολοφονήθη, ἵνα δολοφονηθῇ ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου, ἡ ἐλευθερία τοῦ τύπου, ἡ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως, ἡ ἐλευθερία τοῦ φρονήματος· ἐδολοφονήθη μάρτυς τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου, διὰ τὴν ὁποίαν τοσοῦτον ἠγωνίσθη. Κακοῦργος καὶ μαιφόνος χεὶρ ἀπέκοψε τὸ νῆμα τῆς πολυτίμου ζωῆς του—πολυτίμου διὰ τὸ ἔθνος, διὰ τὴν πατρίδα, διὰ τοὺς συγγενεῖς του, διὰ τοὺς φίλους του.

Ὁ Γαήτας περιεκοσμεῖτο μὲ πολλὰς σπανίας ἀρετὰς καὶ πολιτικάς. Ὅσοι ἐκ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκλάουσιν, πικρὰ τὸν ἐκλάουσιν, πικρὰ τὸν ἐκλάουσιν καὶ θέλουσι διὰ παντὸς πικρὰ τὸν κλαίει.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΡΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΙΑ

Ἀδελφός, ὡς περ φιλόστοργος πατήρ, με ἀνέκφραστον ἀγαλλίασιν εἰργάζετο διὰ νὰ προσπορισθῇ τὰ μέσα τῆς συντηρήσεως πολυαριθμοῦ οικογενείας, περὶ τῆς ὁποίας ἡ ἠθικὴ του ἐπέβαλε εἰς αὐτὸν τὸ εὐχάριστον καθήκον νὰ φροντίζῃ. Φίλος ἀπαράμιλλος, τὴν φιλίαν πάντοτε ἐλάτρευσε καὶ τοὺς φίλους του εἰλικρινῶς ἠγάπα. Δικηγόρος διακεκριμένος ἐτέρπετο ὑπερασπιζόμενος τὸν πέννητα καὶ τὸν καταδικώμενον, οὗς ὑπερασπίζετο με σπάνιον ζῆλον καὶ ἀφιλοκέρδειαν. Πολιτικὸς ἐμβριθὴς καὶ δημοσιογράφος εὐγλωττος, πάντοτε εἰς τὰ πολιτικὰ τῆς πατρίδος του ἔλαβε τὸ μᾶλλον ἐνεργὸν μέρος. Σταθερότης πολιτικοῦ χαρακτήρος, θάρρος πολιτικὸν καὶ σπανία ἐντιμότης ὑπῆρξαν τὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα τοῦ βίου του. Διάνοια ὑψηλὴ καὶ καθαρὰ, πλουτισμένη με ποιήσας γνώσεις καὶ εἰδικὰς μελέτας ἐπὶ τῶν ἠθικοπολιτικῶν ἐπιστημῶν, παρεῖχεν εἰς αὐτὸν ὅλα τὰ προσόντα διὰ τὰ ὁποῖα ἄλλαι κοινωνίαι σεμνύνονται ἔχουσαι τοιοῦτους ἀνδρας. Τὸ πιστόλιον τοῦ δολοφόνου ἐξήλειψε καὶ ταύτην τὴν προσωπικότητα, ἐξήλειψε τὸν Ἀντώνιον Γαήταν.

Ἀσπλαγχνοὶ κακοῦργοι τὸν ἐδολοφόνησαν καὶ ἀσπλαγχνότεροι κακοῦργοι προσεσχέδιασαν τὴν δολοφονίαν, δι' ἧς ἐδολοφονήθη πολυμελής, ἄπορος καὶ δυστυχὴς οικογένεια, δι' ἧς ἐδολοφονήθη ἡ «Ὀμόνοια».

Ἡ «Ὀμόνοια» μετὰ τὴν δολοφονίαν παύει. Οἱ ἀπομείναντες συντάκται δὲν δύνανται νὰ ἐξακολουθήσωσι γράφοντες ὑπὸ τὸ πιστόλιον καὶ τὸ ἐγγερίδιον τοῦ δολοφόνου, διότι ἡ κυβέρνησις οὐδεμίαν εἰς τὰ πρόσωπα παρέχει ἀσφάλειαν. Ἐλευθερία τοῦ τύπου καὶ δολοφονία τοῦ γράφοντος δὲν δύνανται νὰ συνυπάρξωσι. Ὁφονται οἱ αἰτίοι τῆς τοιαύτης τῶν πραγμάτων οἰκτρᾶς κατάστασεως. Ἐπὶ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν ἂς ἐπιπέσῃ τὸ αἷμα τοῦ μάρτυρος τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου, τοῦ ἀγαθοῦ καὶ εἰλικρινοῦς πατριώτου Ἀντωνίου Γαήτα,

τὸν ὁποῖον οἱ φίλοι του οὐδέποτε θέλουσι λησμονῆσαι, καὶ τοῦ ὁποίου τὸ προσφιλὲς ὄνομα θέλει καθέξει περιδοξὸν θέσιν ἐν τῇ πολιτικῇ ἱστορίᾳ τῆς δυστυχοῦς ταύτης νήσου.

Ἡ «Μίτω» Ἐν Πάτραις, 15 Ἰουνίου. Ἀριθ. 934.

ΤΟ ΘΥΜΑ ΤΗΣ ΦΑΥΛΟΚΡΑΤΙΑΣ.

Ἡ φαυλοκρατία τῆς Ζακύνθου ἔβαψε καὶ πάλιν τὰς χεῖράς της με τὸ αἷμα ἀθώου καὶ ἐναρέτου πολίτου. Ἀποτρόπαιος καὶ φρικαλέα δολοφονία διεπράχθη παρὰ τῆς σπείρας τῶν Λαζαρόνων κατὰ τοῦ εὐγλωττοῦ συντάκτου τῆς συναδέλφου ἐφημερίδος ἡ «Ὀμόνοια». Ὁ Γαήτας ἐτόλμησε νὰ ὑψώσῃ φωνὴν ὑπὲρ τῆς τιμῆς, τῆς περιουσίας, τῆς ὑπάρξεως τῶν συμπολιτῶν του, καὶ ἔπρεπε νὰ τιμωρηθῇ! Ὁ Γαήτας ἐτόλμησε νὰ ἀποκαλύπτῃ τὰ διαπραττόμενα ἐν τῇ ἀτυχῇ ἐκείνῃ νήσῳ κακουργήματα, καὶ ἔπρεπε νὰ τιμωρηθῇ! Ὁ Γαήτας ἀνῆκεν εἰς τὴν ἀντίθετον τοῦ κ. Λομβάρδου μερίδα, καὶ ἵνα λυπήσωσι τὸν ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης, ἔπρεπε νὰ τιμωρηθῇ! Ἐκρεουργήθη λοιπὸν ἐν μέσῃ ἀγορᾷ. Ἐγκλημα στυγερὸν καὶ τῶν πρῶτον πρωτοφανὲς εἰς τὰ χρονικά τῆς Ἑλλάδος, διότι ἐγένετο κατὰ δημοσιογράφου, καὶ ὡς διατείνεται ἡ κοινὴ συνείδησις ἐνεκα τῶν πολιτικῶν του δοξασιῶν. Ὁ Γαήτας ἔπεσε μάρτυς, ὑπερασπίζων τὴν ἀλήθειαν, ἔπεσε μάρτυς, ὑπερασπίζων τὴν ὑπόληψιν τοῦ τόπου, ἔπεσε μάρτυς, ὑπερασπίζων τὰ ἱερώτερα δικαιώματα καὶ τὰ τιμαλφέστερα συμφέροντα τῶν συμπολιτῶν του. Ἀλλ' ὁ λαὸς τῆς Ζακύνθου καὶ μετ' αὐτοῦ σύμπας ὁ ἐλληνικὸς, ἔχουμεν ἀκράδαντον πεποιθήσιν, θὰ ζητήσῃ ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἵνα ἀνίστηται ἀπὸ τοὺς ἐνόχους! Διὰ τῆς παυλοκρατίας τῆς νήσου οὐδὲν πιστεύωσιν ὅτι θὰ τιμώσωσι τοὺς ἀνέστησαντα ἡμῶν. Δὲν πτοούμεθα. Ἐχουμεν

ΙΑΚΥΒΑΤΙΣΤΟΣ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΒΕΛΛΙΣΣΗΣ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΝΕΣΤΗΝΤΑ ἡμῶν.

συναίσθησιν τῶν πρὸς τὴν Πατρίδα καθηκόντων ἡμῶν. Σταματίσατε ὅμως, πρὸς Θεοῦ, ἐὰν θέλετε νὰ σωθῆτε! Ἀποστρεφόμεθα τὰς αἱματηρὰς σκηνὰς καὶ σὰς ἱκετεύομεν ἐν ὀνόματι τῆς ἱερᾶς ἡμῶν θρησκείας καὶ τῆς τάλαιπώρου Πατρίδος νὰ σταματήσῃτε, διότι φοβούμεθα μήπως ὁ λαὸς ἐξαγριούμενος διὰ τοιούτων θεαμάτων ἐγερθῇ αἰφνης ἡμέραν τινα καὶ ζητήσῃ τὸ αἷμά του! Σταματήσατε καὶ συνέλθετε!!

«Μέριμνα.» Ἐρ' Ἀθήναις, τὴν 16 Ἰουνίου. Ἀριθ. 611.

ΦΡΙΚΩΔΗΣ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ.

Τὴν ἑσπέραν τῆς 13 τοῦ παρόντος μηνὸς ἐδολοφονήθη ἐν Ζακύνθῳ ὁ δημοσιογράφος Γαήτας. Περὶ τὴν 10 ὥραν ἐξήρχετο τῆς οἰκίας φίλου του, ὅτε τρεῖς ἄνθρωποι ἐνεδρεύοντες ἐπυρεβόλησαν συγχρόνως κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἐρρίψαν νεκρόν. Ἐκτὸς τῆς εἰδήσεως δὲν ἔχομεν ἄλλας λεπτομερείας τοῦ φρικώδους καὶ ἀποτροπαίου τούτου κακούργηματος.

Ὁ Γαήτας ἔγραφε τὴν «Ὁμόνοιαν» καὶ δι' ἄρθρων νευρωδῶν κατεκεραύνονε τὴν φαύλην ἐκείνην συμμορίαν, ἥτις εἶναι τὸ ὄνειδος καὶ συνάμα ὁ τρόμος τῆς Ζακύνθου, ἕνεκα τῶν ἐγκληματικῶν πράξεων καὶ τῶν δολοφονιῶν τῆς.

Ὁ πολιτικὸς βίος τοῦ ὑπουργοῦ Λομβάρδου, καὶ ὁ παρελθὼν καὶ ὁ σημερινός, ἐξηλέγχθησαν καὶ ἐστιγματίσθησαν πολλάκις ὑπὸ τοῦ δολοφονηθέντος, διὰ τῆς «Ὁμονομίας.» Καὶ τελευταῖόν τι ἄρθρον τῆς ἐφημερίδος ταύτης, ἐκδοθείσης τὴν προτεραίαν τοῦ κακούργηματος, πρὸς τοιοῦτον σκοπὸν ἀποβλέπει. Περαιοῦται διὰ τῶν ἐπόμενων λέξεων.

«Τὸ ἐθνικὸν αἶσθημα ἐν Ζακύνθῳ ἐγένετο μέσον πρὸς ἐνίσχυσιν ἐνὸς ἀνθρώπου, ὅστις καπηλεύόμενος αὐτό, ὡς πᾶν ἱερὸν καὶ ὅσιον ἀνέκχεν ἐλα-

»πληεύθη καὶ καπηλεύεται, ἐπέπρωτο νὰ γίνῃ, ἐν ὀνόματι τῆς ἐνώσεως, ἡ τρομερὰ μάστιξ τῆς δυστυχοῦς ταύτης χώρας.»

Φρίκη καὶ ἀπελπισία κατέλαβε τὸν λαὸν τῆς Ζακύνθου διὰ τὸ πρᾶχθὲν κακούργημα. Τὴν αὐτὴν φρίκην ἐπροξένησεν ἡ εἰδήσις καὶ εἰς τὸ κοινὸν τῆς Πρωτευούσης ἅμα ἀφιχθεῖσα ἐνταῦθα. Εἶναι πρώτη φορά καθ' ἣν δολοφονεῖται ἐφημεριδογράφος ἕνεκα τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου, τῶν φρονημάτων καὶ τῶν πολιτικῶν του πεποιθήσεων. Ἀπάντες ὀφείλομεν νὰ σκεφθῶμεν εἰς ποίας ἡμέρας ζῶμεν καὶ ποῦ εἶναι δυνατόν νὰ μᾶς φέρῃ ὁ ἄκρατος φατριασμός καὶ ἡ φαύλη διαχείρισις τῆς δικαιοσύνης. Ἰδοὺ ὅποια εἶναι τὰ φρικτὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀτιμωρησίας τῶν ἐγκλημάτων καὶ τῆς ἀποφυλακίσεως τῶν καταδίκων διὰ τῆς ἐπιδαφιλεύσεως τῆς βασιλικῆς χάριτος, ἐξασκουμένης, ὅπως ἐννοῇ αὐτὴν ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης.

«Μέλλον.» Ἐρ' Ἀθήναις, τὴν 16 Ἰουνίου. Ἀριθ. 359.

Κακούργημα πρωτάκουστον καὶ πρωτοφανὲς εἰς τὴν Ἑλλάδα, κακούργημα φέρον τὸν ἀπαίσιον τύπον καὶ τὴν οὐσίαν πολιτικῆς δολοφονίας ἐξετελέσθη ἐν Ζακύνθῳ. Ὁ ἐκεῖ λαζαρωνισμός, ἀπὸ δολοφονίας βαδίζων εἰς δολοφονίαν καὶ ἀπὸ ἐγκλήματος προβαίνων εἰς ἐγκλημα, ἔφθασε πλέον μέχρι τοῦ ἐπάκρου. Μήπως τοῦ μένει ἀκόμη στάδιον νὰ προβῇ; μήπως ὑπάρχει τι ἀνώτερον καὶ ἀξιοσεβαστότερον εἰς τὴν κοινωνίαν ἀπὸ τὴν παιδείαν καὶ τὴν γενναιοφροσύνην, ὅπως ὑψώσῃ καὶ κατ' αὐτοῦ τῆς μίαιφονίας τὸ φάσγανον, ὅπως διευθύνῃ τῆς δολοφονίας τὸ πυρρόβολον; Ὑπάρχουσιν οἱ ἄμωμοι λειτουργοὶ τοῦ Ὑψίστου, ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι ὑπερκείμεναι ὑπάρξεις

ἃς ποῦ θὰ φθάσωσιν οἱ τοῦ ἀρχαίου Κα-
ΛΗΜΟΣΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

το εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτός, εἶνε ἀπαίσιον δείγμα τῆς κακουργίας καὶ τοῦ καταχθονίου θράσους των.

Ἐν Ζακύνθῳ ἐκδίδεται μία ἡμερίς ἡ «Ὁμόνοια», ταύτης ἦτο ὁ ἐπὶ δαφιλῇ παιδείᾳ γλυκύτητι χαρακτηρὸς καὶ συμπεριφορᾶς καὶ ἀγνότητι διακεκριμένος νομομαθὴς καὶ γλωσσογνώστης Ἀντώνιος Γαήτας. Ἡ ἡμερίς αὕτη ἀνήκει εἰς τὴν κατὰ τοῦ κ. Λομβάρδου ἀντιπολίτευσιν, ὁ δὲ κ. Γαήτας πλέον ἢ ἅπαξ προέπηλακίσθη διὰ τοῦτο καὶ ἠπειλήθη. Τέλος τὸ μεσονύκτιον τῆς 13—14 τρέχοντος ἐπιστρέφων εἰς τὴν οἰκίαν του ἐπυροβολήθη ὑπὸ δολοφόνων χειρῶν, δύο δὲ σφαῖραι εἰσδύσασαι εἰς τὸ μεγάθυμον στήθος τοῦ στρατιώτου τῆς ἐπιστήμης, κατεκύλισαν αὐτὸν ἄπνουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. . . . Ποῖος ὁ ὀπλίζων τῶν δολοφόνων τούτων τὰς χεῖρας; . . . Ἐπέπρωτο νὰ ἴδῃ καὶ ταῦτα ἡ Ἑλλάς!

«Δικαιοσύνη» Ἐρ Ἀθήναις, τὴν 17 Ἰουλίου 1867. Ἀρ. 71.

Μέγα κακούργημα ἐν Ζακύνθῳ διεπράχθη. Ὁ Συντάκτης τῆς «Ὁμόνοιας» Ἀντ. Γαήτας ἀνέκων εἰς τὴν κατὰ τοῦ κ. Λομβάρδου ἀντιπολίτευσιν ἠπειλήθη παρὰ τῶν ὁπαδῶν αὐτοῦ. Ὅτε περὶ τὸ μεσονύκτιον τῆς 13 τοῦ τρέχοντος μηνὸς ἐπιστρέφων εἰς τὴν οἰκίαν του ἐπυροβολήθη ὑπὸ δολοφόνων. Δύο δὲ σφαῖραι εἰσδύσασαι εἰς τὸ στήθος τοῦ πολυτίμου καὶ πολυμαθοῦς τούτου ἀνδρὸς αἵματοκύλισαν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

«Ἀναμόρφωσις» Ἐρ Κεφαλλ. τὴν 16 Ἰουλίου 1867 Ἀρ. 47.

Διὰ τοῦ αὐστριακοῦ ἀτμοπλοίου τῆς παλελθούσης τετάρτης, ἀφίχθη ἐκ Ζακύνθου εἰδήσις ατυγεροῦ κακούργηματος, ἐν τῇ πόλει τῆς νήσου ἐκείνηςπραχθέντος. Κατὰ τὸ ἑσπέρας τῆς τρίτης (13 π. μ.) ὁ κ. Ἀντώνιος Γαήτας, εὐρισκόμενος ἐκτός

τῆς οἰκίας του, καὶ ἐπιστρέφων, περὶ τὴν 10ην ὥραν ἐνεδρεύθη ὑπὸ δύο ἀτόμων, ἀτινα πυροβολήσαντα κατ' αὐτοῦ, τὸν ἐβρίψαν νεκρὸν κατὰ γῆς. Τὰ καθέκαστα τοῦ συμβάντος τούτου δὲν μᾶς εἶναι γνωστά. Ὡς θετικὸν ὁμῶς θεωρεῖται, ὅτι ὁπραχθεὶς φόνος ἦτο ἔργον τῆς πατριωτικῆς κακεντρεχείας, ἣτις μαστίζει τὸν τόπον ἐκεῖνον. Ὁ κ. Γαήτας ἦτο εἰς τῶν συντακτῶν τῆς ἐν Ζακύνθῳ ἐκδιδομένης «Ὁμόνοιας» ἡμεριδὸς ἀντιπολιτευομένης, καὶ στηλιτευούσης ἰδίως τὰς ἀθεμιτοῦργίας τῆς ἰσχυροῦς πατρίας. Ἦρκεσε τοῦτο ὅπως συλληφθῇ καὶ πραγματοποιηθῇ ἡ ἰδέα τῆς ἐξοντώσεώς του. Δὲν ἔχομεν ἀποχρώσας ἐκφράσεις ὅπως χαρακτηρίσωμεν ἐπαξίως τὸ ἀπάνθρωπον αὐτὸ κακούργημα. Τί ἄρα γε θέλει γείνει πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς κοινωνίας καὶ τῆς δικαιοσύνης, καὶ πρὸς τιμωρίαν τῶν ἐνόχων; Ἀρκεῖ νὰ σκεφθῇ τις ὅτι, μόλις σχηματισθέντος τοῦ ὑπουργείου Κουμουνδούρου καὶ καταλαβόντος ἐν αὐτῷ θέσιν τοῦ κ. Λομβάρδου, τὸ προσωπικόν τῆς διοικητικῆς καὶ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς ἐν Ζακύνθῳ μετεβλήθη καθ' ὁλοκληρίαν, καταρτισθὲν ὑπὸ ἀφωσιωμένων ὀργάνων τῆς πατρίας, διὰ νὰ πεισθῇ ὅτι οὐδὲν θέλει γείνει ὑπὲρ τοῦ νόμου καὶ τοῦ δικαίου, καὶ ὅτι ἡ ἀτιμωρησία εἶναι ἤδη ἐξησφαλισμένη εἰς τοὺς αὐτουργοὺς τοῦπραχθέντος ἐγκλήματος.

Ἀλλοίμονον εἰς τὸ ἔθνος, καὶ ἰδίως εἰς τὴν ἀτυχῇ Ζακύνθον, ἂν τὸ ἐνεστὼς ὑπουργεῖον τῆς κακουργίας, τῆς διαθορᾶς καὶ τῆς ληστείας, μείνῃ περαιτέρω εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων.

«Πρωτὸς Κῆρυξ.» Ἐρ Ἀθήναις, τὴν 17 Ἰουλίου 1867. Ἀριθ. 290.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΓΑΗΤΑ.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Δείγμα ἀκουσμά ἀνωρθωσε τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς

φαλῆς μας. ὁ Γαήτας συντάκτης τῆς ἐν Ζακύνθῳ ἐκδιδομένης ἡμερηίδος «ἡ Ὀμόνοια» ἀντιπρονοῦσης τῇ πατρίᾳ τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργοῦ Λομβάρδου, ἐδολοφονήθη ὑπὸ αἰσχυρῶν Λαζαρόνων ἐν Ζακύνθῳ. Ὁ βίος πλέον ἐν Ζακύνθῳ εἶναι σκληρότερος τοῦ θανάτου· οἱ φιλήσυχοι πολῖται ἐνώπιον τοιούτων τρομερῶν ἐγκλημάτων ἀμφιβάλλουσι περὶ τῆς ιδίας ζωῆς. Τί εἶναι αὐτὸ τὸ ὅποιον γίνεται! Οὐδεὶς πλέον δύναται τὰ εἶπη τοὺς στοχασμούς του, ἡ λογοκρισία φέρουσα διὰ χειρὸς ἐγχειρίδιον ἀντὶ τῆς γραφίδος διαγράφει οὐχὶ πλέον τὰ γραφόμενα, ἀλλὰ αὐτὴν τὴν ζωὴν τοῦ γράφοντος. Δὲν δύναται τις νὰ εἶπη τί φρονεῖ ὁ παραβαίνων τὸ φρικῶδες τοῦτο πρόσταγμα τῶν Λαζαρόνων τῆς Ζακύνθου, λαμβάνει ὡς ποινὴν τὸν διὰ δολοφόνου ὅπλου θάνατον. Ἄλλ' ἄλλοιμονον· τίς θὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἀνακαλύψεως καὶ τῆς καταδιώξεως τῶν δολοφόνων, τίς θὰ ἐξιλεώσῃ τὴν δικαιοσύνην, τίς θὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν δυστυχεῖ κοινωσίαν; ποῦ δικαιοσύνη!! Τί θὰ εἴπωσι περὶ ἡμῶν οἱ ξένοι; Τὸ Ἀγγλικὸν κοινοβούλιον θὰ διαταράξῃ καὶ πάλιν ἡ φωνὴ τοῦ Λαυάρδου ἔχοντος ἤδη τοιαῦτα διδόμενα. Ἡ Ἑλλὰς θὰ μένῃ ἀπαθὴς πρὸς τοιαῦτα ἀνοσιουργήματα, καθ' ὧν, ὡς ἐννοεῖ ἕκαστος, τιμωρία δὲν ὑπάρχει; Τίς δύναται νὰ ἀσφαλίσῃ πάντα, ὅστις θέλει γράψῃ περὶ τοῦ ἐν Ζακύνθῳ διαπραχθέντος ἐγκλήματος; Ὑπομείνατε τὴν φορολογίαν, υπομείνατε τὴν ἀταξίαν, υπομείνατε τὰς δολοφονίας, υπομείνατε τὴν ἀθλίαν διοίκησιν, ἀποδείξατε, πολῖται, ὅτι εἴθε ὁ ταπεινότερος λαὸς τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον κατοικούντων!!!

Ἰδοὺ δὲ τίνι τρόπῳ ἐγένετο ἡ δολοφονία, ὡς γράφουσιν ἐκεῖθεν.

«Τὴν ἑσπέραν τῆς 13 τοῦ παρόντος μηνὸς ἐδολοφονήθη ἐν Ζακύνθῳ ὁ δημοσιογράφος Γαήτας. Περὶ τὴν 10 ὥραν ἐξήρχετο τῆς οἰκίας φίλου του,

ὅτε τρεῖς ἄνθρωποι ἐνεδρεύνοντες ἐπυροβόλησαν συγχρόνως κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἐξόρψαν νεκρόν.» Ἐκτὸς τῆς εἰδήσεως δὲν ἔχομεν ἄλλας λεπτομερείας τοῦ φρικώδους καὶ ἀποτροπαίου τούτου κακούργηματος.

«Νέα Γενεά.» Ἐρ' Ἀθήναις τὴν 17 Ἰουρίου 1867. Ἀρ 453

Φρικῶδες κοκούργημα ἐπράχθη ἐν Ζακύνθῳ! οὐχὶ τόσοσιν διὰ τὴν κακούργειαν, ὅσον δι' ἣν ἔσχεν αἰτίαν, ἥτις ἐστὶν ἀγενὴς καὶ θηριώδης ἐκδίκησις πολιτικοῦ πάθους. Ὁ συντάκτης τῆς «Ὀμονοίας», ἀντιπολιτευομένης τῆς μερίδος τοῦ Λομβάρδου, εὐσχήμως ὁμως καὶ ἀξιοπρεπῶς ἐλεγχούσης τὰς πράξεις αὐτοῦ, ὁ πολυμαθὴς καὶ διακεκριμένος ἀνὴρ κ. Γαήτας, ἐδολοφονήθη οἰκτρῶς κατὰ τὸ μεσονύκτιον τῆς 13—14 τρέχ. διατρυπηθεὶς ὑπὸ δύο σφαιρῶν ἐνεδρευνόντων κακούργων, Λομβαρδιανῶν ἀναμφιβόλως· καὶ ἐξέπνευσε παρעוծ, ἀφείς εἰς τὴν πενίαν καὶ εἰς ἄφαντον πένθος δύο πολυπληθεῖς καὶ ὄρφανὰς οἰκογενεῖας ἀδελφῶν του, τὰς ὁποίας ἐργαζόμενος διετήρει. Ἀδυνατοῦμεν νὰ σχολιάσωμεν τὴν θηριώδη ταύτην πράξιν· τὰ μόνα σχόλια εἶναι, φρίκη καὶ ἀγανάκτησις, ἣν αἰσθανόμεθα ἐξογκοῦσαν ὅλων τῶν τιμίων πολιτῶν τὰ στήθη διὰ τὴν θηριώδιαν εἰς ἣν ἐφθασαν οἱ ἐν Ζακύνθῳ λαζαρόνοι τοῦ ἀκόμη ὑπουργοῦ τῆς Θέμιδος! Πότε θὰ ἔλθῃ δίκη;

«Αἰὼν.» Ἐρ' Ἀθήναις, τὴν 19 Ἰουρίου 1867. Ἀριθ. 2250.

Ἐν Ζακύνθῳ, τὴν νύκτα τῆς 12 πρὸς τὴν 13, ἐξετελέσθη κακούργημα, δικαίως συνταράξαν τὴν κοινωσίαν ἅπαν τῆς νύκτος, καὶ, ὡς ἐκ τοῦ ἀποδιδόμενου αὐτῷ χαρκτηρὸς, συνεπεία ἀτυχῶν τινῶν περιπτώσεων, διεγείραν τὸν ἀγενήτην συμπάσης τῆς Ἑλλάδος. Ὁ κ. Γαήτας,

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ἈΘΗΝΩΝ

δικηγόρος εὐυπόληπτος καὶ εἰς τῶν πρωτίτων κατοίκων τῆς Ζακύνθου, ἀπολαύων ἀρίστης φήμης ἐπὶ τιμιότητι καὶ ἀκεραιότητι χαρακτηρῶς, ἐδολοφονήθη, ὅτε ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν του περὶ τὸ μεσονύκτιον. Δύο, ἐπιτεθέντες κατ' αὐτοῦ καὶ ἐκκενώσαντες τὰ πιστόλιά των, τὸν ἐξέριψαν νεκρόν.

Ὅσα λυπηρὸν καὶ ἀπαίσιον, τόσῳ δυστυχῶς σύνθετος ὑπάρχει ἔγκλημα εἰς τινὰ μέρη ἢ δολοφονία, ὣς ἡθέλην ἀντιπαρῆλθαι καὶ ἡ τελευταία αὕτη δολοφονία ἀθιρῶδως, τὴν Δικαιοσύνην μόνον προωρισμένην ὑπαπαχολήγη, ἐὰν μὴ καὶ τὸ δολοφονηθὲν πρόσωπον, καὶ ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν τὸ ἔγκλημα διεπράχθη, καὶ αἱ ἐσχατοὶ περιστάσεις τοῦ βίου τοῦ φονευθέντος, πρὸ πάντων δὲ ἡ ὅλως ἔκρυθμος καὶ λυπηρὰ κοτάστασις τῆς Ζακύνθου, ἐὰν μὴ, λέγομεν, πᾶσαι αἱ περιστάσεις αὗται, συνδιαζόμεναι ἀπέδιδον εἰς τὴν ποᾶξιν αὐτὴν ὅλως ἰδιαίτερον χαρακτηρᾶ. Ὁ κ. Γαήτας ὑπῆρξεν ἐσχάτως ἐν τῶν δραστηριοτέρων ὀργάνων τῆς ἀντιπολιτεύσεως κατὰ τῆς ἐπικρατοῦσης διὰ τῶν δώρων τῆς ἐξουσίας μερίδος, ἐχούσης ἀντιπρόσωπον ἐνεργὸν ἐν αὐτῇ τῷ ὑπουργείῳ, διετέλεσε δὲ καὶ εἰς τῶν πρωτίτων συντακτῶν τῆς ἐν Ζακύνθῳ ἐκδιδουμένης ἐφημερίδος ἢ «Ὁμόνοια», τοῦ ἐν τῇ δημοσιότητι ὀργάνου τῆς ἀντιπολιτεύσεως κατὰ τῆς προῤῥηθείσης μερίδος. Τὴν 10 Ἰουνίου ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ «Ὁμονοίᾳ» σφοδρότατόν τι ἄρθρον κατὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς μερίδος ταύτης· δύο δὲν παρέρχονται ἡμέραι καὶ ὁ συντάκτης τοῦ ἁρθρου δολοφονεῖται. Βεβαίως ἡ περίστασις αὕτη καὶ μόνη δὲν ἀρκεῖ ὅπως ζηρήξῃ τίς πεποιήσιν ἀκριβῆ περὶ τῶν προκαλεσάντων τὸν φόνον λόγων· πολλὰ ἄλλα περιστάσεις, καὶ μάλιστα ἐν Ζακύνθῳ, ἐδύναντο νὰ ὠρίσθωσιν ἓνα ἢ δύο πρόσωπα, ὅπως διαπράξωσι τὸ στυγερὸν ἔγκλημα. Δυστυχῶς ὅμως διὰ τοὺς ἐπ' αὐτῶν σύραντας τὰς ὑπονοίας, ὁμοφώνως οἱ πάντες, ἀμέσως, ἅμα γνωσθεῖσης τῆς δολοφονίας, ἐχαρακτή-

ρισαν αὐτὴν ὡς πολιτικὴν ὅλως, ἤτοι ὡς διαπραχθεῖσαν ὑπὸ τῆς μερίδος, ἣν ὁ κ. Γαήτας τόσῳ σφοδρῶς ἀντεπολιτεύετο, καὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐμπνευσθῇ ὁ τρόμος εἰς τοὺς ἐπιλοίπους καὶ διασπασθῇ ἡ ἀρξαμένη πρό τινος νὰ συντελῇται στενωτέρα ἔνωσις· τῶν ἀντιθέτων τοῦ κρατοῦντος κόμματος. Ὡς καὶ ἀνωτέρω εἵπομεν, ἀπέχομεν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ βεβαιώσωμεν ἡμεῖς τὸ γεγονὸς, ἢ νὰ χαρακτηρίσωμεν τὴν δολοφονίαν ὡς πολιτικὴν χροιάν φέρουσαν· διότι ἀληθῶς τότε οὐδεὶς λόγος θὰ ἦτον ἱκανός, ὅπως στιγματίσῃ δεόντως τοὺς ὠθήσαντας εἰς τὴν δολοφονίαν ἢ ἐκτελέσαντας αὐτὴν, οἰκιδήποτε καὶ ἂν ὦσι. Τοιαύτη πράξις ἤθελεν εἶσθαι ἀντικρὺς ἀνατροπὴ τῶν βάσεων τῆς κοινωνίας, ἐσχάτη κατὰ τῆς πατρίδος προδοσία, ἀξία ὅπως προκαλέσῃ τὸ αἰώνιον ἀνάθεμα κατὰ τῶν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως συμμετασχόντων εἰς αὐτήν. Λυπηρῶς ὅμως ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν, καίτοι ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀπατάται ἡ κοινὴ γνώμη, μετὰ λύπης, λέγομεν, ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ κοινὴ φωνὴ τὴν ἀρχὴν τῆς δολοφονίας ταύτης ἀποδίδει ὅλως εἰς τὰ πολιτικὰ πάθη.

Ἐπειδὴ ἡ περίστασις αὕτη προώριζεται νὰ προσβάλῃ τὴν τιμὴν σύμπαντος τοῦ τόπου, καὶ νὰ φέρῃ δεινας συνεπειάς ἐν ὅρῳ, καθ' ἣν ὑπέρτατον ἔχομεν συμφέρον νὰ ἀναδειχθῶμεν κρείττονες ἄλλων ἐν τῇ Ἀνατολῇ, εὐελπιστοῦμεν, ὅτι ἡ ἀρμοδία Ἀρχὴ θέλει μετέλθῃ πᾶσαν δραστηριότητα, ὅπως ἀνακαλυφθῶσι καὶ τιμωρηθῶσι παραδειγματικῶς οἱ ἔνοχοι τῆς δολοφονίας. Ἐλπίζομεν δὲ, ὅτι ἰδίως ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργός, καθὼς ὁ ἀρχηγός συνάμα τῆς μερίδος ἐκείνης, ἣν ὁ κόσμος ὑποπτέυει ὡς ὠθήσασαν εἰς τὴν δολοφονίαν, θέλει πράξῃ, ὅ,τι δύναμις αὐτῷ ὅπως ἀνακαλυφθῇ ἡ ἀλήθεια. Δι' αὐτοῦ καὶ μόνου τοῦ τρόπου θὰ ἀπαλείψῃ τὴν κηλίδα ἀπὸ τῶν φίλων του καὶ ἀπ' ἑαυτοῦ. Ἐὰν εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ εὐρισκόμεθα, οὐδὲ στιγματὴς ἀναβολὴν ἀφίνοντες, ἡθέλομεν αὐ-

τοπροσώπως μεταβῇ εἰς Ζάκυνθον, ὅπως συντελέσωμεν εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῶν δολοφόνων καὶ εἰς τὴν διὰ τῶν ἰδίων ἡμῶν χειρῶν παράδοσιν των εἰς τὴν δικαιοσύνην. Ἐὰν ἦναι ἀληθινῇ, καὶ ὅχι ψευδῆς καὶ διὰ παραχωρήσεων καὶ διορισμῶν εξαγοραζομένη ἡ ἐν Ζακύνθῳ ἐπιβρόχῃ τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ, δύσκολον δὲν θὰ ἦναι αὐτῷ νὰ ἀνακαλύψῃ τοὺς ἐνόχους, ἀρκεῖ νὰ ἀπαιτήσῃ τοῦτο καὶ νὰ τὸ ἐπιβάλλῃ εἰς τοὺς φίλους του. Εὐχόμεθα τοιαύτην νὰ δεῖξῃ διαγωγὴν καὶ τοιαύτην ν' ἀναπτύξῃ δραστηριότητα ὁ κ. Λομβάρδος, διότι ἄλλως, ἔτι μᾶλλον θὰ κλονισθῇ ἡ συνείδησις τῶν συμπολιτῶν του περὶ τῆς ἀθωότητος τῶν φίλων του εἰς τὴν στυγεράν δολοφονίαν τῆς 12.

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου θὰ ἐπανέλθωμεν, ἅμα λαβόντες νεωτέρας περὶ τῆς προόδου τῶν ἀνακρίσεων εἰδήσεις. Εὐχόμεθα δ' ἀπὸ καρδίας, ἵνα ἡ ἐπικρατούσα ἰδέα περὶ τοῦ χαρακτήρος τῆς δολοφονίας καὶ περὶ τῶν ἐνεργησάντων αὐτὴν ἀποδειχθῇ ἀβάσιμος· πρῶτοι ἡμεῖς μετὰ χαρᾶς θέλομεν σπεύσει νὰ τὸ διεικρινώσωμεν· διότι ἐννοοῦμεν κάλλιστα, ὅτι τοιοῦται πράξεις δυστυχῶς δὲν κηλιδουσι τὰ ἄτομα μόνον, ἀλλ' αὐτὸν τὸν τόπον.

«Μέριμνα.» Ἐν Ἀθήναις, τὴν 19 Ἰουνίου. Ἀριθ. 612.

Η ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΥ ΓΑΗΤΑ.

Ἔργον τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς εἶναι ν' ἀνακαλύψῃ τοὺς δολοφόνους τοῦ ἀτυχοῦς Γαήτα. Καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐννοήσωμεν πῶς οἱ κακούργοι θὰ κατορθώσωσι νὰ μείνωσιν ἄγνωστοι. Εἰς μίαν πρωτεύουσταν νήσου, ὅπου ὑπάρχει νομαρχία, δικαστήριον, μοιραρχία, ἀστυνομία, νὰ παραχθῇ τοιοῦτο στυγερόν κακούργημα, νὰ ὑπάρχωσιν ἐκ τῶν προτέρων τσαῦται εὐλογοὶ ἀφορμαὶ κατὰ τῶν ὑπόπτων δολοφόνων, καὶ ἐν γένει κατὰ τῆς συμμορίας, ἥτις ἐπλημύρῃσεν τὴν Ζάκυνθον ἐγκλημάτων, καὶ ὅμως νὰ μὴν ἀνγκά-

λυθῶσιν οἱ ἔνοχοι, τοῦτο θὰ ἦναι φρικτότερον καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐκτελεσθέντος κακούργηματος. Τοῦτο πρέπει νὰ κάμῃ ἅπαντας τοὺς τιμίους καὶ ἀνεξαρτήτους πολίτας τοῦ τόπου νὰ καταλείψωσι τὴν Ζάκυνθον καὶ νὰ ἐκπατριοθῶσιν ὅπως σώσωσι τὴν ζωὴν των καὶ μὴ γίνωσι θύματα τῶν κακούργων καὶ δολοφόνων. Ἡ μὴ ἀνακάλυψις τῶν αἰσχυρῶν τοῦ Γαήτα φονέων μᾶς θέτει εἰς μέγιστον πειρασμόν, ὅτι, πρὸ πάντων ἐν Ζακύνθῳ, δὲν ὑπάρχει ἐξουσία, διοίκησις, δικαιοσύνη, ἡ καὶ ἐὰν ὑπάρχωσι, πάντα ἄλλον προορισμὸν ἔχουν, ἢ νὰ προστατεύωσι τὴν δολοφονουμένην κοινωνίαν καὶ νὰ παραδίδωσιν εἰς τὴν δικαιοσύνην τοῦ νόμου τοὺς κακούργους.

Τὰ φύλλα τῆς «Ὀμονοίας», τῆς ἐφημερίδος ἣν ἔγραφεν ὁ δολοφονηθεὶς, ἀποτελοῦν ἱστορίαν ἣτις δύναται νὰ μᾶς καθοδηγήσῃ εἰς τὴν λύσιν πολλῶν ζητημάτων σχετιζομένων μετὰ τοῦ κακούργηματος. Ἐκεῖθεν δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν τοὺς λόγους οἵτινες ἔκαμαν τοὺς κακούργους, ἄλλους ἐμμέσως καὶ ἄλλους ἀμέσως νὰ διαπράξωσι τὴν στυγεράν δολοφονίαν. Οἱ βδελυροὶ, οἱ ἄτιμοι, οἱ ἀνανδροὶ, διὰ παντὸς ἄλλου μέσου ἠδύναντο νὰ κορέσωσι τὰ αἰσχυρὰ πάθη των ἀλλ' ὅχι διὰ τῆς δολοφονίας τοῦ δημοσιογράφου, τοῦ δυστυχοῦς Γαήτα!

Ἡ παραπόδας διατριβὴ ὑπάρχει δημοσιευμένη ἐν τῷ φύλλῳ τῆς «Ὀμονοίας», τῷ ἐκδοθέντι τὴν προτεραίαν τοῦ κακούργηματος. Μᾶς δίδει τὴν θλιβεράν καὶ φρικτὴν εἰκόνα τῆς καταστάσεως τῶν ἐν Ζακύνθῳ, τῇ πατρίδι τοῦ ὑπουργοῦ Λομβάρδου, πραγμάτων, ἧς ἐγένετο θῦμα ὁ Γαήτας. Ἐνὰς Πομόνης ἀναφανδὸν καὶ ἐν μέσῳ τῆς ἀγορᾶς κατεδίωξε νὰ δολοφονήσῃ τὸν πολίτην Νερούλκην καὶ ὅμως οὔτε ἠνωχλήθη ὑπὸ τῆς ἀρχῆς. Καὶ ἠεῦρετε, Ἕλληνες, ποῖος εἶναι ὁ Πομόνης;—εἶναι ὁ κατάδικος τὸν ὁποῖον ἐκ τοῦ δεσποτικίου, καταδικασθέντα εἰς 16 ἐτῶν εἰρκτὴν, ἠλευθέρωσε διὰ βασιλικῆς Χάρτιος ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιο-

σύνης Λομβάρδος . . . Ὅ,τι καὶ ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι καὶ ἐὰν γράψωμεν, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ἐνδόμυχον ἀγανάκτησιν καὶ ἀπελπισίαν ἣν αἰσθανόμεθα ἐκ τοιούτων πράξεων καὶ τοιούτων ἀπαισίων γεγονότων. Ὅ,τι δὲ καὶ ἐὰν εἴπωμεν, ὅ,τι καὶ ἐὰν γράψωμεν, εἶναι ἀδύνατον νὰ διερμηνεύσωμεν τὰ ὀδυνηρὰ τῶν συμπολιτῶν μας αἰσθήματα.

«Πρωτὸς Κῆρυξ.» Ἐν Ἀθήναις, τὴν 22 Ἰου-
λίου 1867. Ἀριθ. 751.

ΟΙ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ ΚΑΙ ΣΥΚΟΦΑΝΤΑΙ.

Δὲν ἔρκει ὅτι προέγραψαν ἐκ τῶν ζώντων οἱ Λαζαρόνοι τῆς Ζακύνθου τὸν συντάκτην τῆς ἐν Ζακύνθῳ ἐκδιδόμενης ἐφημερίδος Γαῆταν, νέον εὐπαιδευτον καὶ νοήμονα, ἀλλὰ προσπαθοῦσιν ἤδη νὰ δολοφονήσωσι καὶ αὐτὴν τὴν τιμὴν του, διαδίδοντες συκοφαντίας ἑλεεινὰς καὶ δυσφημοῦντες τὴν μνήμην τοῦ δυστυχοῦς Γαῆτα, τὸν φόνον τοῦ ὁποίου ἀποδίδουσιν εἰς ἄλλους ἢ πολιτικοὺς λόγους. Ἀφ' ἧς στιγμῆς τὸ δεινὸν τοῦτο ἄκουσμα ἐγένετο γνωστὸν ἐν Ἀθήναις, ὑπολανθάνουσα τὸ κατ' ἀρχὰς ἐπεφοίτα διάδοσις περὶ τῶν λόγων τῶν προκαλεσάντων τὴν δολοφονίαν, ψυθιριζομένη μεταξὺ τῶν ὀδόντων τῶν περὶ τὸν Λομβάρδον καὶ σκοποῦσα νὰ μετριάσῃ τὴν μοναδικὴν ἀγανάκτησιν, ἥτις ἕνεκα τοῦ στυγεροῦ τούτου ἐγκλήματος κατέλαβε τὰς Ἀθήνας. Οὐδεμίαν ἄλλην πληροφορίαν εἶχε κομίσαι τὸ ἀτμόπλοιον περὶ τῶν κατὰ τὴν δολοφονίαν ἢ ξηρὸν αὐτὸ καὶ μόνον τὸ συμβῆναι, καὶ ὅμως οἱ φίλοι τοῦ Λομβάρδου εὐθύς ἐμηχανεῖσθαι ἐνταῦθα τὸν τρόπον τοῦ νὰ κολάσωσι τὴν φοβεράν πράξιν τῶν ἐν Ζακύνθῳ συντρόφων των.

Τὴν συκοφαντίαν ταύτην μετὰ δειλίας ἐπρόφεραν μέχρι τίνος, ὅτε ὁ συντάκτης τῆς «Ἐλπίδος» ἀνέλαβε νὰ ὑποστηρίξῃ δημοσίως διὰ τῆς ἐφημερίδος ὅ,τι διεδίδετο. Δὲν θαυμάζομεν ὅτι εἶχον τόσην δύναμιν οἱ χυροὶ λόγοι τοῦ

Κ. Λομβάρδου παρὰ τῷ Κ. συντάκτῃ τῆς «Ἐλπίδος», ἀλλ' ὅμως ἐξηγήσωμεν τὴν ἔννοιαν τῆς μακρᾶς συνδιαλέξεως, ἣν ἔκαμον πρὸ τριῶν ἡμερῶν ὅ,τε Κ. Λομβάρδος καὶ ὁ Κ. Λεβίδης ὑπὸ τινὰ καμάραν κειμένην ἐν τῇ ὁδῷ Αἰόλου καὶ ἐξ αὐτῆς ἄγουσαν εἰς τὴν πλατεῖαν τῶν Ἀμαζῶν καὶ τοῦ Βαρβακείου Λυκείου. Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἀμφοτέροι ἀπεχωρίσθησαν εὐχαριστημένοι καὶ ὅτι ἀμοιβαίᾳ ὑποσχέσεις ἦσαν ἀντάξιαί τῆς σοβαρότητος τῶν ἀνδρῶν. Ἔνεκα τούτου προτρέπομεν τὸ ἐνταῦθα Πρωτοδικεῖον νὰ παύσῃ κοπνίζον ἄερα καὶ ἀπαιτοῦν τὴν μετάθεσιν τοῦ δικαστικοῦ καταστήματος εἰς ἄλλην οἰκίαν ἐκ τῆς τοῦ Κ. Λεβίδου, ἥτις ἐπισήμως ὑπὸ τῶν μηχανικῶν ἐχαρκτηρίσθη ὡς ἐτοιμόρροπος καὶ ἀφ' ἧς, ὡς ἐννοεῖται, εἶναι ἀδύνατον νὰ μετατοπισθῶσιν εἰς δὲ τοὺς Κυρίους δικαστὰς ἐναπολείπεται ἡ παρήγορος ἐλπίς τοῦ νὰ ἀκούσωσι μίαν ἡμέραν συντριβόμενα τὰ κόκκαλά των ἐν αὐτῇ τῇ σοβαρᾷ ἐκπληρώσει τῶν ἱερῶν αὐτῶν καθηκόντων.

Ὁ συντάκτης τῆς «Ἐλπίδος» ἐπιτιμᾷ τοὺς ἀποδόντας τὰς αἰτίας τῆς δολοφονίας εἰς πολιτικοὺς λόγους προτοῦ μάλιστα ἡ ἀνάκρισις, ἥτις ἀμέσως ἐπελήρθη τῆς ὑποθέσεως, περαιώσῃ τὸ ἔργον τῆς ἀνακαλύψεως τῶν ἐγκλημάτων. Δὲν εἴμεθα τόσῳ μωρόπιστοι ὥστε νὰ ἀποβρίψωμεν πᾶσαν εὐλογον ὑπόνοιαν ἕνεκα τῆς δραστηριότητος, ἥτις ἐπηκολούθησε τὴν ἐγκληματικὴν πράξιν. Ἡ πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν κατὰ τὴν δολοφονίαν δραστηριότης δὲν σημαίνει τίποτε, ἐν ἐποχῇ τῆς ἐν Ζακύνθῳ λομβαρδικῆς παμβασιλείας καὶ τῆς ἐπικρατοῦσης τρομοκρατίας. Ἡ ἀποστολὴ δὲ τοῦ Κ. Προβελεγγίου δὲν προτίθησιν οὐδὲν καὶ θέλει ναυαγήσῃ ἕνεκα τῶν ρηθέντων λόγων. Ὅταν γνωρίζωμεν, ὅτι κακοῦργοι καταδικασθέντες ὑπὸ τῶν κακούργουδικεῶν εἰς βαρυτάτας ποινὰς, ἄνευ λόγων δικαιολογούντων τὴν ἐπ' αὐ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΟΝ ΤΥΠΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

σπείραν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης τίς δύναται νά μάς πείσῃ ὅτι πᾶσα ἐνέργεια δὲν θά καταβληθῇ πρὸς ἀπόκρυψιν τῶν ἐγκληματιῶν; Τίς ἡ ἀνάγκη νά προέλθῃ εἰς τὸ φιλόανθρωπον μέτρον ὁ Κ. Λομβάρδος νά ἀνοίξῃ τὰς φυλάκας καὶ νά ἐξαγάγῃ διὰ Β. Χάριτος τοὺς καλοὺς του φίλους, ἀφοῦ εἶναι συντομώτερον νά μὴν ἀνακαλυφθῶσιν οἱ κακοῦργοι;

Ἀποβαίνει δὲ ἐλβεινὸν σόφισμα ἀνάξιον σπουδαίου ἀνθρώπου τὸ ὅτι, ἂν ᾔθελον οἱ ὀπαδοὶ τοῦ κ. Λομβάρδου νά ἄρῳσιν ἐκ τοῦ μέσου πολιτικούς των ἐχθρούς, δὲν ᾔθελον προτιμήσει τὸν πλέον ἀσήμαντον τῶν ἀντιπάλων του. Ἄν οἱ δολοφόνοι ἀπέτυχον τοῦ σκοποῦ των, ἐὰν δὲν ᾔθελον θησάν διὰ τοῦ φόνου τοῦ δυστυχοῦς Γαήτα, νά κλείσωσι τὰ πατριωτικὰ στόματα, ἅτινα ἐνίστανται κατὰ τῆς ἐν Ζακύνθῳ τρομοκρατίας, τοῦτο εἶναι ἄλλος λογαριασμός. Ἀλλ' ὅμως ἐρωτῶμεν τὸν κ. συντάκτην τῆς «Ἑλπίδος» νά μάς εἴπῃ, εἶναι ὁ πλέον ἀσήμαντος τῶν ἀντιπάλων τοῦ κ. Λομβάρδου, ἄνθρωπος διακεκριμένης μαθήσεως, ἰσχυροῦ καλὰμου, ἄνθρωπος ὅστις μετὰ θαυμαστῆς μεγαλοψυχίας ἐν μέσῳ τοσούτων κινδύνων, τοὺς ὁποίους διὰ τοῦ μαρτυρικοῦ του θανάτου ἐπεθεδαίωσεν, ἀπεκάλυπτεν εἰς ὅλον τὸν κόσμον τὰ ἐν Ζακύνθῳ κατὰ τῶν νόμων καὶ τῆς τάξεως διαπραττόμενα ἀκαταπαύστως ἀνοσιουργήματα; Ἄν τοιούτων ιδιοτήτων ἄνθρωπος ὑπάρχων ὁ δολοφονηθεὶς, ἦν ὁ μᾶλλον ἀσήμαντος τῶν ἀντιπάλων, τότε οἱ ὑπολειπόμενοι ἀντίπαλοι τοῦ κ. Λομβάρδου ἀποτελοῦσι βεβαίως «βασιλέων συνέδριον» ὡς ἔλεγεν ὁ Κινέας περὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς συγκλήτου.

Ὅτι δὲ δὲν εἶναι ἄδικοι αἱ ὑπόνοιαι περὶ τῶν ἀληθῶν λόγων τῶν προκαλεσάντων τὴν δολοφονίαν τοῦ ἀτυχοῦς Γαήτα βεβαιοῦται καὶ ἐκ τῆς ὀλίγης ἡμέρας πρὸ τοῦ φόνου δημοσίᾳ γενομένης κατ' αὐτοῦ προσβολῆς ὑπὸ τινων λαζαρόνων, οἵτινες περιτυλίξαντες αὐτὸν ἐν φύλλον τῆς «Ὁ

φρονίτας» ἀνθρωπίνην κόπρον ἐπέβρυσαν αὐτὸ ἐν μέσῳ Ζακύνθῳ κατὰ πρόσωπον τοῦ δολοφονηθέντος.

Δὲν ᾔθελομεν ἀπαντήσαι εἰς τὰ ἐν τῇ «Ἑλπίδι» γραφέντα, ἐὰν δὲν ἐγνωρίζομεν ὅτι ταῦτα ἐνέπνευσεν ἡ μετὰ τοῦ Κ. συντάκτου τῆς «Ἑλπίδος» μακρὰ συνδιάλεξις τοῦ Κ. Λομβάρδου, ἥς ἐγενόμεθα αὐτόπται ἡμεῖς αὐτοὶ, καὶ περὶ τῆς ὁποίας ἀνωτέρῳ ἐποιητάμεθα μνησάν.

«Μέριμνα.» Ἐρ' Ἀθήναις τῇ 23 Ἰουνίου 1867. Ἀρ 615

Φοβούμεθα ὅτι δυσκόλως θά ἀνακαλυφθῶσιν οἱ δολοφόνοι τοῦ δημοσιογράφου Γαήτα ἐν Ζακύνθῳ· μέχρι σήμερον, καθ' ὃν τρόπον ἐπράχθη τὸ κακούργημα, οἱ κακοῦργοι ἔπρεπε νά εὐρίσκωνται εἰς χεῖρας τῆς δικαιοσύνης. Κατασταίνομεν προσεκτικὸν τὸν Κ. Προβελέγγιον εἰς τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῷ ἀνακριτικὴν ἐντολήν· γνωρίζει ὁ Κ. Προβελέγγιος ὅτι ἡμεῖς ἔχομεν ὑπόληψιν εἰς αὐτόν, ἀλλ' ὅμως τῷ προλέγομεν ὅτι πρέπει νά δειχθῇ λίαν προσεκτικὸς εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῶν δολοφόνων. Τὰ γραφέντα περὶ τῆς δολοφονίας τοῦ Γαήτα ὑπό τινων ὑπουργικῶν φύλλων εἶναι ἄξια οἴκτου τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ συντάκτου τῆς Ἑλπίδος γραφέντα εἶναι πονηρὰ καὶ ὑπηγορεύθησαν ὑπὸ πνεύματος ἰδιοτελοῦς. Εἰς παρατήρησίν τινα τοῦ «Πρ. Κήρυκος» ὁ Κ. Ασβίδης ὁρεῖται νά ἐπιστήτῃ τὴν ἑαυτοῦ προσοχὴν, ἐπειδὴ εἶναι ἐντροπὴ ὄργανα γηραῖά καὶ ἐξασκοῦντα ἐπιβρότην νά ὑποκύπτωσιν εἰς τοιαύτας παρεκτροπάς. Ἐπράχθη στυγερὸν καὶ ἀποτρόπαιον κακούργημα καὶ ὁ συνάδελφος τῆς Ἑλπίδος εὗρε τὴν ὥραν νά συμβουλευτῇ εἰς τὰ ἐν Ζακύνθῳ κόμματα τὸν τρόπον τοῦ νά συμβιβασθῶσι. Μὰ τὴν ἀλήθειαν εἶναι ἐντροπή... Ἡ ἐν Κεραλληνίᾳ ἐκδιδόμενη Ἀναμόρφωσις, ἐφημερὶς μετρία καὶ ἀπαθής, ἀνήγειλε τὴν δολοφονίαν τοῦ Γαήτα διὰ τῶν ἐξῆς. «Διὰ τοῦ αὐστριακοῦ ἀποσπλοίου τῆς παρελθούσης, Τετάρτης, ἀφί-

χθη ἐκ Ζακύνθου εἰδήσεις στυγεροῦ κακουργήματος, ἐν τῇ πόλει τῆς νήσου ἐκείνης πραχθέντος. Κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς τρίτης (13 τ. μ.) Ὁ Κ. Αντώνιος Γαήτας, εὐρισκόμενος ἐκτὸς τῆς οἰκίας του, καὶ ἐπιστρέφων, περὶ τὴν 40ην ὥραν, ἐνεδρεύθη ὑπὸ δύο ἀτόμων, ἅτινα, πυροβολήσαντα κατ' αὐτοῦ, τὸν ἐξέριψαν νεκρὸν κατὰ γῆς. Τὰ καθέκαστα τοῦ συμβάντος τούτου δὲν μᾶς εἶναι γνωστά. Ὡς βέβαιον ὅμως θεωρεῖται, ὅτι ὁ πραχθεὶς φόνος ἦτο ἔργον τῆς πατριαστικῆς κακεντρεχείας ἣτις μαστίζει τὸν τόπον ἐκείνον. Ὁ Κ. Γαήτας ἦτο εἰς τῶν συντακτῶν τῆς ἐν Ζακύνθῳ ἐκδιδομένης *Ὁμοροίας*, ἐφημερίδος ἀντιπολιτευομένης, καὶ στηλιτευούσης ἰδίως τὰς ἀθεμιτοურγίας τῆς ἰσχυροῦς πατρίδας. Ἦρκεσε τοῦτο ὅπως συλληφθῇ καὶ πραγματοποιηθῇ ἡ ἰδέα τῆς ἐξοντώσεώς του. Δὲν ἔχομεν ἀποχρώσας ἐκφράσεις ὅπως χαρακτηρίσωμεν ἐπαξίως τὸ ἀπάνορθρον αὐτὸ κακούργημα. Τί ἄρα γε θέλει γείνει πρὸς ἐκανοποίησιν τῆς κοινωνίας καὶ τῆς δικαιοσύνης, καὶ πρὸς τιμωρίαν τῶν ἐνόχων; Ἀρκεῖ νὰ σκεφθῇ τις ὅτι μόλις σχηματισθέντος τοῦ ὑπουργείου Κουμουνδούρου καὶ καταλαβόντος ἐν αὐτῷ θέσιν τοῦ Κ. Λομβάρδου, τὸ προσωπικὸν τῆς διοικητικῆς καὶ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς ἐν Ζακύνθῳ μετεβλήθη καθ' ὁλοκληρίαν, καταρτισθὲν ὑπὸ ἀφωσιωμένων ὁργάνων τῆς πατρίδας, διὰ νὰ πεισθῇ ὅτι οὐδὲν θέλει γείνει ὑπὲρ τοῦ νόμου καὶ τοῦ δικαίου, καὶ ὅτι ἡ ἀτιμωρησία εἶναι ἤδη ἐξησφαλισμένη εἰς τοὺς ἀπουργοὺς τοῦ πραχθέντος ἐγκλήματος.»

«*Ἀνγλή.*» *Ἐρ Ἀθήναις, τὴν 23 Ἰουνίου 1867. Ἀριθ. 1956.*

Λέγεται ὅτι ὁ ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης κ. Λομβάρδος παρητήθη, καὶ ὅτι ἀφορμὴ τῆς παραιτήσεως ταύτης εἶναι ἡ δολοφονία τοῦ δυστυχοῦς Γαήτα. Μολονότι δὲν γνωρίζομεν κατὰ πόσον εἶναι βέβαιον ὅτι ποιαὶ εἶναι αἱ

ἀφορμὴ τῆς παραιτήσεως, ὁρεῖλομεν ὅμως νὰ δημολογήσωμεν ὅτι τὸ πρωτοφανὲς καὶ στυγερώτατον ἐκεῖνο ἔγκλημα δικαίως ἤρχισε μυχιαίτατα εἰς τὴν κοινωνίαν. Ἡ δολοφονία αὕτη μ' ὅλας τὰς περικαλύψεις ὑφ' ἧς εὐρίσκεται, γενικῶς παραδέχεται ὡς ἀπαίσιον ἔργον πολιτικῶν κομματισμῶν. Δημοσιογράφος καὶ κομματάρχης ἀντίπαλος τῆς ἐν τοῖς πράγμασι μερίδος τῆς Ζακύνθου, ὁ ἀτυχὴς ἐκεῖνος πολίτης ἐκαιροφυλακτεῖτο ὑπὸ δολοφόνων πρὸ ἡμερῶν, ὡς καταθέτει ὁ ἀδελφός του, καὶ ἐπὶ τέλους δὲν ἠδυνήθη νὰ διαφύγῃ τὴν λύσσαν τῶν θηριωδῶν διωκτῶν του. Τὰ δημοσιογραφικὰ χρονικά τῆς Ἑλλάδος πρώτην φορὰν τώρα κηλιδόνονται ὑπὸ τοιαύτης πράξεως· ἀναφέρουσι μὲν προπηλακισμοὺς, φυλακίσεις, ξυλισμοὺς καὶ καταδιώξεις τῶν δημοσιογράφων, ἀλλὰ δολοφονίαν πρώτην φορὰν ἡ Ζάκυνθος παρέχει. Ἀθλίᾳ ἀρχῇ, ἣτις φοβεράν ἐπισεύει ἀπειλὴν κατὰ τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου, καὶ ἣτις πρέπει νὰ καυτηριασθῇ βαθύτατα.

«*Ἐθνογύλαξ.*» *Ἐρ Ἀθήναις, τὴν 23 Ἰουνίου 1867. Ἀριθ. 1267.*

Ἡ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ.

Ἐπιστολαὶ ἐκ Ζακύνθου περιγράφουσι διὰ τῶν μελανωτέρων χρωμάτων τὴν οἰκτρὰν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποῖαν ἐπροξένησεν εἰς τὴν ἐκεῖσε κοινωνίαν, ἡ δολοφονία τοῦ συντάκτου τῆς *Ὁμοροίας* μακαρίτου Α. Γαήτα.

Θάμβος, κατάπληξις κατέλαβε πάντας· λοιπὸν ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου εἶναι τύπος ἀπλῶς, εἶναι γράμμα τοῦ Συντάγματος ἄψυχον! ὀφείλει τις νὰ πάσχη, νὰ προπηλακίζηται, νὰ ὑβρίζηται δημοσίᾳ, νὰ στερῇται πάσης ἀσφαλείας τιμῆς, περιουσίας καὶ ζωῆς, καὶ ἐνταυτῷ νὰ

ἸΑΚΩΒΑ ΕΠΙΘΕ Τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφέρῃ πρᾶγονον, νὰ ζητῇ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΕΛΕΤΗΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΕΟΥΡΙΟΥ

Ἐσχηματίσθη μία γωνία τῆς ἑλληνικῆς γῆς· εἰς κράτος ἐλεύθερον, ὅπως αὐτὸ ἡμέραν τινὰ χρησιμεύσῃ ὡς πυρὴν πρὸς ἀπαλευθέρωσιν τοῦ πανελληνίου πρὸς ἔδρυσιν ἐν τῇ Ἀνατολῇ κράτους πεπολιτισμένου, μεγάλου, κράτους ἑλληνικοῦ καὶ ὀφείλει τις νὰ σιωπᾷ, ὅταν βλέπῃ παραγνωριζόμενον τὸν προορισμὸν τῆς πατρίδος τοῦ, ὅταν συναισθάνεται, ὅτι ἀντὶ τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς δόξης, τὰ ὀποῖα θνείρεται, πλησιάζει εἰς ὁδύναις καὶ πόνους, εἰς αὐτὴν τὴν καταστροφὴν!

Ἰσχύει τις νὰ καταπίνῃ τὰ δάκρυά του, ὅταν ὁ δημόσιος πλοῦτος σπαταλᾷται, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, πρὸς ζωγνήσιν φαυλοκρατείας, ὅταν ἐμπαίζονται αἱ ἐθνικαὶ εὐχαὶ καὶ ὅταν μία κυβέρνησις, ταπεινὴ καὶ τυφλὴ, ἐργασμένη τοσαῦτα μισκρά καὶ ἀνήθικα, ἐξακολουθῇ πολιτευομένη οὕτως, ὥστε ἦτο πληρωμένη παρὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος, ὅπως φέρῃ αὐτὴν εἰς τοῦ βάρανθρου τὸ χειλὸς!

Μήπως ἡ Ἑλλὰς ἐγεννήθη ἵνα μὴ ζήσῃ, ἢ νὰ ζήσῃ ζωὴν φθιτικοῦ καὶ ἀναίμονος ὄντος, διότι ἔτυχεν νὰ διοικῆται παρὰ υἱῶν ἀναξίων τῆς πατρικῆς δόξης, παρ' ἀνδρῶν πλουτισθέντων διὰ τῆς ἐξουσίας, παρ' ἀρχηγῶν ὀχλοῦ καὶ φαυλότητος, παρ' ὑποκριτῶν καὶ βλακῶν! Ὅχι καὶ οἱ τρεῖς ὅχι! ἡ Ἑλλὰς θέλει ζήσῃ καὶ θέλει μεγαλυνοῦν, θέλει προσπελάσει τὸ ἀρχαῖον μεγαλεῖον καὶ τὴν ἀρχαίαν δόξαν! θέλει ἐπέλθῃ, στιγμὴν, καθ' ἣν ὁ ἑλληνικὸς λαὸς βαρυνθεὶς θὰ ἐγκαταλείψῃ πλέον τὰ παράπονα καὶ τὸ ἀναυδον, φοβερὸς ἐν τῷ δικαίῳ του, ὅπως ζητήσῃ λόγον παρὰ τῶν σκαπανέων τῶν βάσεων τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους!

Εἶχε διέλθῃ πρὸς στιγμὴν, μικροτέραν ὅμως καὶ τοῦ δευτερολέπτου, διὰ τῆς φαντασίας ἡμῶν ἡ ἰδέα ὅτι τὰ ὑπουργικὰ ὄργανα, ὅπως καλύψουν τὰ αἶσχη τῶν πατρῶνων των, ἤθελον καταφύγει εἰς συκοφαντίας κατὰ τῆς μνήμης θύματος ἀδίκου· τὴν ἰδέαν μετὰ βδελυγμῆς ἀπ-

ἐδιώχμεν. Τὰ ὑπουργικὰ ἐντούτοις ὄργανα ἐπελθόντα ἐζήτησαν, ἵνα ἀποδείξωσιν ἡμῖν ὅτι καὶ αὐτοῦ εἰσὶν ἄξια, ὅτι πολὺ πλέον κάτοχα αἰσχύρητος, ἢν δύναται τις νὰ φαντασθῇ, ὅτι κατέχουσι.

Μὴ συκοφαντῆται! ἡ κοινὴ συνείδησις τῆς Ζακύνθου, ἡ συνείδησις τῶν ἀγαπόντων τὴν πατρίδα, τῶν κηδομένων τῶν συμφερόντων αὐτῆς, ἀποδίδουσι τὴν δολοφονίαν εἰς τὰ πραγματικὰ αὐτῆς αἰτία! Ὁ Α. Γαήτας ἔπεσε θῦμα τῆς φαυλοκρατείας, τῆς σπείρας τῶν δολοφόνων καὶ φρεσίων! ἔπεσε, διότι ἦτον ἐπίφοβος ἀντίπαλος αὐτῶν, διότι ἠγωνίζετο ἐρρωμένως, ὑπὲρ τῆς τιμῆς καὶ τῆς ὑπολήψεως τοῦ ἔθνους, ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀληθείας!

Ὁ Α. Γαήτας, ἀνὴρ παιδείας καὶ προτερημάτων, ἀποσταλεὶς ἄλλοτε εἰς Λονδίνον, ἐπὶ Δούγλας, ὅπως ἀπαίτησιν τὴν ἀνάκλησιν αὐτοῦ· συνδιαλεχθεὶς μετὰ τῆς βασιλείσης Βικτωρίας καὶ ἐπιτυχῶν τὴν πληρῶσιν τῶν εὐχῶν καὶ ἐπιθυμιῶν τοῦ Ἰονίου λαοῦ ὑποληπτόμενος γενικῶς παρὰ τῆς καλῆς τάξεως τῆς Ζακύνθου· χαίρων τὴν ἐμπιστοσύνην ἀπάντην τῶν τιμίων καὶ εὐυπολήπτων πολιτῶν τῆς νήσου, ἦν ὁ μᾶλλον ἐπίφοβος ἐχθρὸς τοῦ κατ' ἰδίαν μέθοδον πολιτευομένου Λομβάρδου καὶ τῆς σπείρας του· ὁ σπουδαῖος οὗτος ἐχθρὸς, τὸ στερεώτερον μεσότηχον πρὸς τὸ οὔσαι καὶ ἀπωλέσαι, ἦν σπουδαία ἀνάγκη νὰ ἐκλίπῃ· ἐξέλιπεν.

Ὁ Ἐθροφύλαξ προβάλλει τὴν τέλεσιν μνημοσύνου ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ὀπλίτου καὶ τοῦ λόγου τῆς ἀληθείας· καὶ ἐπιτροπὴν πρὸς εἰσπραξίν συνεισφορῶν προτείνει ἐνταῦθα μὲν τοὺς κ. κ. Σηλ. Ἀντωνόπουλοι καὶ Α. Αὐγερινόν, οἵτινες νὰ συνέλθωσι καὶ σκεφθῶσι περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐνεργείας τῶν ἐν Σύρῳ δὲ τοὺς κ. κ. Ποσειδῶνα, συντάκτην τῆς Πατρίδος καὶ Δ.

ΙΑΚΩΒΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΕΟΥΡΙΟΥ

«Πάτριαι.» Ἐν Πάτρισ, τῇ 23 Ἰουρίου. Ἀριθ. 417.

H EN ZAKYNΘOY ΦΑΤΡΙΑ.

Ὡς ἐν τῇ Δημιουργίᾳ ὑπάρχουσι νόμοι φυσικοὶ διέπον-
τες τὸν φυσικὸν κόσμον οὕτω ὑπάρχουσι καὶ νόμοι ἠθικοὶ
διέποντες τὸν ἠθικόν, καὶ καθὼς ἐκεῖνοι μὲν ἂν ἤθελον ἀλ-
λωιωθῇ θέλουσι ἐπιφέρει τὴν καταστροφὴν οὕτω, καὶ οὗτοι
παραβιάζόμενοι ἐπιφέρουσι τὴν χαλάρωσιν τῶν κοινωνικῶν
δεσμῶν. Τοὺς νόμους τούτους νὰ σέβωνται πάντες· ὁρεῖλου-
σι, εἴτε ἄτομα εἴτε κυβερνῶντες εἶναι, ὅπως ἐπιτύχωσι
τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ἀγαθοῦ. Καὶ ὡς ὁ Ἀρχιμήδης ποτὲ
ἐξήτει σημεῖόν τι ἐξ οὗ ἰστάμενος ἠδύνατο νὰ κινήσῃ τὴν
γῆν, οὕτω καὶ πᾶς πολυτευόμενος πρέπει νὰ ἔχῃ τοιοῦτον
σημεῖον ἐξ οὗ ὁρμώμενος νὰ κινήῃ ὅλην αὐτοῦ τὴν ἐνέρ-
γειαν· ἀλλ' ὁ μὲν Ἀρχιμήδης τὸ σημεῖον τοῦτο ἐξήτει ἐ-
κτός τῆς γῆς, ὁ πολιτικὸς ὅμως ἀνὴρ πρέπει νὰ φέρῃ τοῦ-
το ἐν ἑαυτῷ, καὶ τοιοῦτον δι' αὐτὸν εἶναι ἡ ἠθικὴ. Ὄταν
ὁ ἄνθρωπος, δὲν διαφωτίζεται ὑπὸ τοῦ φωτός ἑαυτοῦ κα-
τὰ τὴν ἐνέργειάν του, ἀγωνίζεται μάταιον ἀγῶνα, καὶ ὁ-
μοιάζει τὰς Λαλαίδας αἰτινες ἤντλουν εἰς τρυπημένον πί-
θον. Ἀπασαί αἱ πράξεις τὰ μεγαλότερα κατορθώματα, καὶ
ἐπιτυχίαι χάνουσι τὸ θέλγητρον ἐκεῖνο ὅπερ συγκινεῖ τὴν
καρδίαν, καὶ ἀνυψοῖ τὸν νοῦν, ὅταν σκοπὸς αὐτοῦ δὲν ὑ-
πῆρξε ἡ ἐξάσκησις τοῦ ἀγαθοῦ· ἡ δὲ ἠθικὴ δὲν συνεβάδιζε
κατὰ τὴν ἐκτέλεσίν των. Τίς ποτε θέλει τολμήσει νὰ πα-
ραβάλῃ, ὅταν τολμηρὸς καὶ ἂν εἶναι εἰς τὰς ἰδέας του τὸν
Περικλῆν πρὸς τὸν Ξυρσοδέψην Κλέωνα τὸν δημαγωγὸν τῶν
οἶνοπωλείων; Ποῖον τὸ ἐλαττήριον τὸ κοινοῦν τὰς πράξεις
ἐκείνου, καὶ ποῖον τὰς τούτου; Ὁ μὲν ζητῶν τὴν ἐξουσίαν,
ἐσκώπει τὸ μεγαλεῖον τῆς πατρίδος του, ὁ δὲ ἐξηκριωμέ-
νος ὢν, πρὸς κόρῃσιν τῶν παθῶν του.

Εἰς τὰ συνταγματικὰ κράτη ὅπου πάντες συμμετέχουν
ἐξουσίας, ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου ἀρχόντος μέχρι τοῦ τελευταίου

ταίου πολίτου, πάντες πρέπει νὰ μεταχειρίζονται τὴν δύ-
ναμιν, ἥς ἔτυχον, οὐχὶ πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον, ἀλλὰ πρὸς
τὸ γενικὸν σεβόμενοι τὸ δικαίωμα ἀλλήλων. Διότι ἄλλως
ἐκλείπει ἡ ἀλληλεγγύη ἐκείνη, ἥτις συγκρατεῖ τὴν κοινω-
νίαν, καὶ ἥτις ὑπάρχει ἐνὸς ὁ ἠθικὸς νόμος ὁ διατάττων
πράττε τὸ σὸν τέλος συνωδᾷ πρὸς τὰ τῶν ἄλλων δὲν πα-
ραβιάζεται, καὶ ἀναγράφεται τὸ αὐθαίρετον ὅπερ δὲν βοηθᾷ
οὔτε τὰ ἄτομα, οὔτε τὰς κυβερνήσεις, ὅπερ παρακολουθεῖ
ἡ τυραννία ἣν ἀνευρίσκει τις καὶ εἰς τὰ μοναρχικὰ καὶ συν-
ταγματικὰ καὶ δημοκρατικὰ πολιτεύματα. Τυραννίαν λέ-
γοντες δὲν ἐννοοῦμεν μόνον τὴν αὐτογνώμονα θέλησιν ἐνὸς
ἐπιβαλλομένην τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ πᾶσαν κατάχρησιν ἐ-
ξουσίας. Ὁ Τυραννὼν εἴτε ἄτομον, εἴτε φατρίαν, εἴτε ὁλό-
κληρον κοινωνίαν, εἶναι ἀπέχει τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς δικαιοσύ-
νης· καὶ μόνον ὑπὸ φαύλου ἐγωῖσμοῦ ἐμφορεῖται. Ἡ δὲ
τυραννία καθίσταται ἔτι φαυλοτέρα καὶ ἐπαχθεστέρα ὅταν
ἐνεργεῖται ἐν ὀνόματι τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐλευθερίας.
Δὲν δύναται τις νὰ φαντασθῇ φοικαδέστερον τέρας ἀπὸ
τὸν αἰσχροὺν δημαγωγὸν, ὅστις ἔτοιμος ὢν νὰ κολακεύσῃ
τὰς κακοήθεις ὁρέξεις τῆς φατρίας του, οὐδὲν ἱερὸν οὐδὲν
ὅσιον σέβεται, οὐδεμίαν θέλησιν ἰδίαν ἔχων, μὴ δυνάμενος
ν' ἀντιταχθῇ εἰς τὸν ὑποστηρίζοντα αὐτὸν ὄχλον, δρᾷτε-
ται μόνον τῆς εὐκαιρίας νὰ ὠφεληθῇ τῆς παραχωρουμένης
αὐτῷ ἐξουσίας πρὸς κόρῃσιν τῶν παθῶν του. Δὲν δύναται
τις νὰ φαντασθῇ τρομερωτέραν τυραννίαν ἀπὸ τὴν τῆς φα-
τρίας ὅταν τυραννῇ ὁλόκληρον κοινωνίαν. Δυστυχῶς ἐν Ἑλ-
λάδι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον κατὰ διαφόρους περιστάσεις
πάντες ἠτολμήθημεν τὸν ζυγὸν τοῦτον, ἀλλὰ μᾶλλον βα-
ρὺν αἰσθάνεται αὐτὸν νῦν ἡ ὥραία ἀλλ' ἀτυχὴς Ζάκυνθος,
ἥτις οὐδόλως γευθεῖσα τοῦ γλυκεῖς καρποῦ τῆς ἀποκα-
ταστάσεως, μόνον δάκρυα καὶ θρήνους ἐκπέμπει καὶ συγ-
κινεῖ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκεῖ ὁρίσται φατρία
ἐγγαστριμένη ἀπὸ ὄχλου, ὅστις στερημένος τοῦ εὐεργε-

τήματος τῆς ἀνατροπῆς, οὐδὲν ἐπαγγέλμα ἐντιμον μετ' ἐχόμενος, ἔχων ἕξεις κηκοήθεις καὶ βραδύρους, παρεκτρέπεται εἰς παντὸς εἴδους καταχρήσεις καὶ ἀκολασίας μηδένα χαλινὸν γνωρίζει ἢ τὴν κόρην τῶν ἀγρίων παθῶν του, οὐδ' οὐδαμῶς σέβεται τοῦ νόμου, διότι ἡ χεὶρ τῆς ἐξουσίας δὲν φθάνει μέχρι αὐτοῦ. Ὁ ὄχλος οὗτος βραδύς φέρων τὰς ἐπιθυμίας τῶν καταχορήτων τῆς παλαιᾶς ἐξουσίας, καὶ μισῶν πρόσωπά τινα, τὰ ὁποῖα, εἴτε κατεχρόσθησαν ἄλλοτε τῆς ἐξουσίας εἴτε ἐπερισπονήθησαν τὴν προστασίαν, εἴτε δὲ συνδαυλιζόμενος ὑπὸ φαύλων τινῶν δημαγωγῶν, ἐπὶ τοσοῦτον τῆς ὕλικῆς αὐτοῦ δυνάμεως κατεχρόσθη, ὥστε οἱ τίμιοι καὶ ἐνάρετοι πολῖται, οἱ διακρινόμενοι, διὰ τὰ φῶτά των, τὴν ἀρετὴν των καὶ τὴν περιουσίαν των οὐδεμίαν ἀσφάλειαν ἔχουσι τῆς τιμῆς των τῆς ζωῆς των, καὶ τῆς περιουσίας των. Τίς δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι ἐκεῖ δὲν ἐπικρατεῖ οἱ φοικωδεστέρα τυραννία; ἀφοῦ οἱ μὲν νόμοι ἀνακηρύττουσι τὰ ἱερὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου καὶ τῶν δοξασιῶν, οὐδεὶς ὅμως τολμᾷ νὰ ἐκφρασθῇ, διότι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του λάμπει δίστομος μάχαιρα· ὅταν οἱ μὲν ἐντιμοὶ πολῖται βλέπουσι αὐτοὺς ὑβρίζομένους καὶ προπηλακίζομένους καὶ ὅμως οὐδεμιᾶς προστασίας τυγχάνουσι, οἱ δὲ κακοῦργοι περιέρχονται θριαμβευτικῶς. Τῆς φαρτρίας ταύτης πρῶτονται ἄνθρωποι οἵτινες μηδεμίαν ἀξίαν φέροντες, ὠφελήεντες ὅμως ἐκ τῆς κουφότητος καὶ τῆς τάσεως τοῦ ὄχλου τούτου μετεχειρίσθησαν αὐτὸν ὄργανον τῶν σκοπῶν των.

Ἄς ὁμολογήσωμεν ὅμως ὅτι οἱ ἀρχηγοὶ τῆς φαρτρίας ταύτης κατέχουσι τὴν τέχνην τοῦ δημαγωγοῦ εἰς τὴν ἐντέλειαν· διότι οὐ μόνον ἠδυνήθησαν νὰ πείσωσι τὸν ὄχλον, ὅτι αὐτοὶ εἶναι τὸ ἄκρον τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ, ἀλλὰ καὶ ὅλας τὰς ὑπερχειρούσας ἐκείνην ἠδυνήθησαν νὰ παραστήσωσι, ὡς ὅταν παύλα ἐμπνεόμενα ὑπὸ ἀντιπατριωτικῶν αἰσθημάτων. Ποῦ εἶναι οἱ λαμπροὶ ἄν-

δρες τοῦ Ῥιζοσπαστισμοῦ, οἵτινες ἠγωνίσθησαν τὸν καλὸν ἀγῶνα;

Ὅσῳκις πρόκειται λόγος περὶ τῶν ἀρχηγῶν τῆς φαρτρίας ταύτης, μετ' ἀποστροφῆς ἐνθυμούμεθα τὸν μανιώδη ἐκείνον ἱατρὸν, τὸν ἀρχηγὸν τῶν κατ' ἰσοπλεκτηριῶν καὶ τῶν ἀβρακώτων, ὅστις ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Γερβόδη, ἔλεγε, ἐγὼ εἰμὶ ὁ φίλος τοῦ λαοῦ, ὁ μάρτυς καὶ ἀπόστολος τῆς ἐλευθερίας, καὶ ὅμως οὗτος ἦτο τὸ τέρας τοῦ Ἄδου.

Ἐὰν οἱ αἰῶνες διαφέρουσι ἀλλήλων κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἀγαθοῦ, ὁμοιάζουσι ὅμως κατὰ τὴν κακοουργίαν καὶ τὴν κακοήθειαν. Τί σημαίνει ἐὰν τὸ Διευθυντήριον ἐξώριζε ἀπειρους δημοσιογράφους, φοβούμενον τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου, ἐν Ζακύνθῳ δὲ δημοσιογράφος πίπτει δολοφονούμενος, διότι ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν. Ἀλλ' ἐὰν ὁ Γαῆτας ἀπέθανε, δὲν συνετάφη καὶ ἡ ἀλήθεια· αὕτη εἶναι ἀθάνατος· ἐπιζῇ μετὰ τὴν καταστροφὴν καὶ τὸ ἔγκλημα, φέρει ἂν καὶ βραδέως τοὺς αὐτουργοὺς ἐπὶ τοῦ ἱερῶματος, καὶ ἂν ἅπασαν τὴν Ζάκυνθον θέλουσι μεταβάλλει εἰς πεδῖον ἐρημώσεως καὶ ἐπὶ τῶν πτωμάτων ἀναγείρουσι τὸν θρόνον τῆς φεβοκρατίας πάλιν ἀπέτυχον οἱ νομίζοντες ὅτι σήμερον τὸ ἐγχειρίδιον εἶναι τὸ καλλίτερον ὄπλον.

Ἡ ἐπικρατοῦσα πολιτικὴ τῆς ἐν Ζακύνθῳ φαρτρίας κάλλιστα περιγράφεται ἐν ταῖς λόγοις τοῦ Βερνέω, ὅστις ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς Ἰακωβίτους ἔλεγε. Ὁδεύετε ἀπὸ ἐγκλημάτων εἰς ἀμνηστίας καὶ ἀπὸ ἀμνηστίας εἰς ἐγκλήματα· εἰσθε ἐλεύθεροι μᾶς λέγετε, φρονήσατε ὅμως καθὼς ἡμεῖς, εἰδεμὴ σᾶς καταγγέλομεν εἰς τὸν ἐκδικητὴν λαόν, εἰσθε ἐλεύθεροι, κύψατε ὅμως τὸν αὐχένα εἰς τὸ εἶδωλον τὸ ὅποιον ἡμεῖς προσκηνοῦμεν· εἰσθε ἐλεύθεροι, ἐνωθῆτε ὅμως μεθ' ἡμῶν νὰ καταδιώξωμεν τοὺς πολίτας ὧν φοβούμεθα τὴν ἀρετὴν καὶ τὰ φῶτα.

«*Εθνοφύλαξ*» *Ἐρ Ἀθήναις, τὴν 24 Ἰουρίου. Ἀριθ. 1268.*

Δολοφονεῖται εἰς Ζάκυνθον ἓνας δημοσιογράφος, ἐχθρὸς καὶ κατήγορος ἀκατάπαυστος τῆς πατρίας καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ὑπουργοῦ Λομβάρδου· καὶ ἀντὶ τὰς ἰδίων κοινὸν παραδειγματικὴν τιμωρίαν, στέλλεται πάλιν ὁ κ. Προβιλέγγιος εἰς Ζάκυνθον· καὶ τί νὰ κάμῃ ὁ Προβιλέγγιος! Εἶναι δυνατόν οἱ λόγοι τοῦ Προβιλέγγιου νὰ μεταβάλωσι τὰ πράγματα; ἐδῶ ἐδολοφονήθη ὁ δημοσιογράφος, καὶ δὲν ἐδολοφονήθη βεβαίως ἀπὸ τοὺς φίλους του, ἀλλ' ἀπὸ τοὺς φίλους τοῦ Λομβάρδου, καὶ ὁ Λομβάρδος εἶναι ὑπουργός! Αὐτὸ τοῦτο τὸ κακούργημα μεγάλη τῇ ρωνῇ λέγει εἰς τὴν κυβέρνησιν· ἔκαμες πατριαστικὴν τὴν κυβέρνησιν· ἢ μία πατρία τυραννεῖ, καταστρέφει, δολοφονεῖ τὴν ἄλλην. Οἱ φονεῖς τοῦ Γαήτα δὲν ἤθελον τολμήσῃ νὰ διαπράξωσι τὸ κακούργημα, ἐὰν ᾔξευρον, ὅτι ἡ διοίκησις εὐρίσκεται εἰς χεῖρας ἀμερολήπτους καὶ τιμωροὺς καὶ ὅτι συνέπεια τοῦ κακούργηματος ἤθελον εἶσθαι νὰ συλληφθῶν καὶ νὰ κρεμασθῶν. Ἀλλὰ μήπως ἐντεῦθεν σωφρονίζεται ἡ κυβέρνησις; ὄχι!

Δὲν βλέπει φῶς φανερά ὅτι δὲν πταῖουν οἱ δολοφόνους τοῦ Γαήτα· δὲν πταῖουν οἱ λησταί, οἵτινες μὲ ἀναπεπταμέναις σημαῖαι περιφέρονται εἰς τὴν στερεάν καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον, ῥίπτοντες τὸν τόπον εἰς τὴν ἀναρχίαν καὶ τὴν ἀπελπισίαν· ἀλλὰ πταίει τὸ σύστημα, τὸ ὁποῖον ἡσπάσθη καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ὁποῖου ἵσταται ἐν τῇ ἐξουσίᾳ ἡ ἐνεστῶσα κυβέρνησις;

«*Ἀθῆναι*» *Ἐρ Ἀθήναις, τὴν 26 Ἰουρίου 1867. Ἀριθ. 1957.*

Ὅλος ὁ ἐπαρχιακὸς τύπος ἀποδίδει τὴν δολοφονίαν τοῦ μακαρίτου Γαήτα εἰς τὴν πατρίαν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης κ. Λομβάρδου. Ὁ Ὁμέο Παπαλέγης (λέγει ὁ Μινωὺς τῶν Πατρῶν) χύνει αἷμα ἑλληνικὸν εἰς Κρήτην, ἢ δὲ πατρίαν εἰς Ζάκυνθον.

Μετά τὴν δολοφονίαν τοῦ δυστυχοῦς μάρτυρος Γαήτα οἱ Λαζαρόνοι τῆς Ζακύνθου κατασκευάσαντες εἰκονικῶς τὸ σῶμά του καὶ ἐνδυθέντες γυναικεῖα ἐνδύματα ἐκλαῖον αὐτὸ ἐπὶ τῆς Ἄμμου, διὰ νὰ παραστήσωσι τὰς θρηνοῦσας τὸν μακαρίτην Γαήταν ἀδελφὰς αὐτοῦ. Ποῦ ζῶμεν!! Δυστυχὴς νῆσος εἰς τίνων χεῖρας παρεδόθη!

«*Πρωτὸς Κήρυξ*» *Ἐρ Ἀθήναις, τὴν 26 Ἰουρίου 1867. Ἀριθ. 753.*

Διὰ τοῦ σημερινοῦ ταχυδρομείου ἐλάβομεν ἐκ Ζακύνθου τὸ φύλλον «*Ὁμόνοια*» πενθοφοροῦν διὰ τὸν θάνατον ἐνὸς τῶν συντακτῶν αὐτῆς, τοῦ ἀτυχοῦς Γαήτα, δολοφονηθέντος, ὡς γνωστὸν, ὑπὸ τῶν Λαζαρόνων Ζακύνθου. Ἐν τῷ αὐτῷ φύλλῳ περιγράφεται ὁ βίος τοῦ μακαρίτου καὶ ἡ πραχθεῖσα δολοφονία αὐτοῦ.

Ἡ δολοφονία αὕτη ἐπράχθη περὶ τὴν 12 ὥραν τῆς νυκτός, καθ' ἣν ἐξήρχετο ὁ μακαρίτης ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ φίλου του Ἰωάν. Μελισσηνοῦ, καὶ μετέβη μέχρι τινὸς καὶ μετὰ τοῦ φίλου του Θ. Καραμαλίκη, ὅστις ἀποχαιρετήσας εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του· ὁ δὲ Γαήτας ἔλαβε τὴν εἰς τὴν οἰκίαν του ἄγουσαν ὁδὸν, ὅτε διαβαίνων ἐκ τῆς οἰκίας Φραγ. Μερκάτη, αἵφνης δύο κακούργοι ἐπιτεθέντες ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐκκενώσαντες δύο πυροβόλα ὀπλα κατὰ τῆς καρδίας του, ἀφῆκαν νεκρὸν κατὰ γῆς. Ὁ κρότος τῶν πυροβόλων κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν τῆς νυκτός ἀντήχησεν ἀπανταχοῦ ἀπαισίως, καὶ πάντες ὑπέλαβον, καὶ δικαίως, ὅτι δολοφονία διεπράχθη ἀνὰ τὴν πόλιν. Ὅποια σπαραξικάρδιος σκηνή! Μαθόντες οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ ἔδραμον εἰς ἐκείνο τὸ μέρος καὶ εὗρον τὸν περιλινμένον αὐτοῖς Γαήταν ἄπουν ἐκτάδην καὶ αἱματόφυρτον ὄλον. Ἀκολούθως ἔφερον τὸν νεκρὸν αὐτοῦ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ θρήνης καὶ ἐκταῖον.

Τὴν δὲ ἔκτῃ τῆς ἐπιούσης ὥραν ἐγένετο ἡ ἐκφορὰ τοῦ λειψάνου· χιλιάδες λαοῦ τὸν συνώδευσαν, καὶ ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἐξεφώνησε τὸν ἐπικήδειον ὁ φίλος τοῦ Θ. Καρμαλικῆς· τὴν ἡμέραν τῆς ἐκφορᾶς δὲν συνεδρίασε τὸ Πρωτοδικεῖον Ζακύνθου, αἰτῇται τῶν δικηγόρων ὧλων.

Ὁ ἐνταῦθα σύλλογος τῶν δικηγόρων καὶ δημοσιισγράφων προτίθεται ἵνα τελέσῃ μνημόσυνον ὑπὲρ τοῦ μακαρίτου Γαήτα.

«Μέριμνα.» Ἐν Ἀθήναις, τὴν 27 Ἰουλίου. Ἀριθ. 614.

Ο ΘΡΗΝΟΣ ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ.

Ἀμφιβάλλομεν ἐὰν οἱ κατοικοὶ τῆς Ζακύνθου, ἐκτὸς τῆς σπείρας τῶν φαύλων καὶ δολοφόνων, ἐθρήνησαν περισσότερο ἐπὶ τῇ στερήσει ἄλλου τινὸς συμπολίτου των, παρ' ὅσον ἐθρήνησαν καὶ θρηνοῦν τὴν ἀπώλειαν τοῦ τελευταίου θύματος, τοῦ ἀτυχοῦς Γαήτα. Ἡ ἀξία τοῦ δολοφονηθέντος προσώπου καὶ ὁ στυγερὸς καὶ αἰτιμος τρόπος καθ' ὃν ἀφῆρέθη ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐβύθισαν τὴν Ζάκυνθον εἰς μέγιστον πένθος. Αἱ ἐκ τῆς νήσου ἐκείνης ἀλληλογραφαίαι καὶ ἐκθέσεις περὶ τοῦ δολοφονηθέντος, ἐξ ὧν εἶναι καὶ αἱ κατωτέρω, μαρτυροῦν τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν ἀγάπην αἱ ἔχουσιν παρὰ τοῖς ἑαυτοῦ συμπολίταις, τὰς σπουδαίας ὑπηρεσίας ὅσας ἐπὶ μακρὸν χρόνον προσήνεγκεν εἰς ἅπασαν τὴν Ἐπτανήστον καὶ τὸ κενόν ὅπερ ἀφῆκεν ἡ στερήσις του.

Ἄλλ' ἐκτὸς τοῦ πένθους συνέχει τοὺς τιμίους καὶ εἰρηνικοὺς πολίτας τῆς Ζακύνθου ὁ τρόμος καὶ ἡ ἀπελπισία. Ἡ βασιλεύουσα ἐκεῖ κατάστασις εἶναι τοιαύτη, ὥστε οὔτοι βλέπουν προβληματικὴν τὴν ὑπαρξίν των, φοβούμενοι μὴ τὸ ἐγγχειρίδιον καὶ πιστόλιον τῶν δολοφόνων ἀφαιρέτωσι καὶ αὐτῶν τὴν ζωὴν. Πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν πρῶτον

τῶν εἶναι ἑτοιμοὶ ν' ἀπέλθωσιν εἰς Κέρκυραν μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των, ὅπως διαφύγωσι τὸν κίνδυνον.

Ἐν τῷ χθὲς κομισθέντι φύλλῳ τῆς «Ὁμονοίας», ἥτις εἰς τὸ ἐξῆς διακόπτεται, διότι, ὡς ἐρθότατα λέγουν οἱ ἀπομεινάντες αὐτῆς συντάκται «ἐλευθερία τύπου καὶ δολοφονία τοῦ γράφοντος δὲν δύνανται νὰ συνυπάρξωσιν» περιέρχεται ἡ νεκρολογία τοῦ δολοφονηθέντος ἀναφέρονται δὲ ἐν αὐτῇ καὶ πολλὰ περιστατικὰ τὰ ὁποῖα τοὺς ἐνόχους μόνους δὲν πείθουν περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ κακουργήματος καὶ περὶ τῶν προσχεδισάντων καὶ ἐκτελεσάντων αὐτό.

«Τὸ ἑσπέρας τῆς νυκτὸς τῆς δολοφονίας τοῦ Ὁ Αντώνιος Γαήτας μετέβη εἰς τὴν πλατείαν τοῦ ποιητοῦ καὶ «ἔδωκεν εἰς τοὺς συναδέλφους του τὸ κύριον ἄρθρον του «ἐκδοθησομένου φύλλου τῆς «Ὁμονοίας». Ἦτο λίαν μελαγχολικὸς καὶ παρὰ τὸ σύνθηρος σιωπηλὸς, ἀτενίσας δὲ «εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπε· περίλυπός· ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου μέ- «χωι θανάτου! Ἐμείνεν ἐν τῇ πλατείᾳ μέχρι τῆς 40 ὥρας «καὶ ἔπειτα μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κ. Μελισσηνοῦ ἔνθα «ἦτο φιλικὴ συναναστροφή. Ἐκεῖ παρέμεινε μέχρι τῆς 12, «πάντοτε μελαγχολικὸς καὶ σκεπτικὸς. Ὅτε ἐπρόκειτο ν' «ἀναχωρήσῃ ἐζήτησε τὸν συνήθως συνοδεύοντα αὐτὸν συ- «γενῆ του ἀλλὰ δὲν ἦτον ἐκεῖ, τὸν ἐζήτησεν εἰς τὴν πλα- «τείαν ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ δὲν ἦτον. Ἡ ἄρσος καὶ γενναία «καρδιά του δὲν τῷ ἐπέτρεπε νὰ ζητήσῃ συνοδείαν. Διήλ- «θε τὴν πλατείαν ὁδὸν μετὰ τοῦ φίλου του Καρμαλικῆ «συνδιαλεγόμενος περὶ τῶν προσφάτως ἀποθανόντων ἄλ- «λων φίλων του Κανδιάνου Ρώμα καὶ Πελεκάση. Ἐπὶ τέ- «λους ὁ μὲν Θ. Καρμαλικῆς ἀνέβη εἰς τὴν οἰκίαν του, ὁ «δὲ ἀτυχὴς Γαήτας μὲ τὸ σύνθηρος ὑπόχρωλον βῆμά του, «μύωψ καὶ ἀδύνατος, ἐπορεύετο εἰς τὴν ἰδικήν του... ἀλ- «λὰ καθ' ὃν στιγμὴν διήρχετο τὴν οἰκίαν τοῦ Μαρκάτη, «κακουργοὶ ἐπιτίθενται αἰφνης κατ' αὐτοῦ καὶ δύο πυρο-

«βουλισμοὶ ἐπὶ τῆς καρδίας του τὸν ἔρριψαν νεκρόν»

Ἡ δολοφονία ἐτελέσθη ἀκριβῶς τὸ μεσονύκτιον τῆς 13 ἢ δὲ ἐκφορὰ τοῦ θύματος τούτου τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου ἐγένετο τὴν 5 ὥραν μ. μ. τῆς ἐπιούσης ἡμέρας. Ἀς ἴδωσι καὶ ἄς μάθωσι ὁποίας αἰσχύνῃς εἶναι ἄξιοι οἱ ζητήσαντες, ἐκ κακοηθεστάτων εἰσηγήσεων, νὰ ἐλαττώσῃ τὴν φρίκην τοῦ κακουργήματος παρεισάγοντες εἰς αὐτὸ ἄλλας αἰτίας. Πρέπει νὰ πάθῃ τις ἐσχάτην ἐξαχρείωσιν ὅπως καὶ ἐπὶ τοιούτων φρικτῶν κακουργημάτων ἔχῃ ἐλαστικὴν τὴν ἐαυτοῦ συνειδήσιν. Εἰς μόνους τοὺς Λαζαρόνους τῆς Ζακύνθου εἶναι συγχωρημένα τοιαῦτα ἐπονείδιστα ἀνοσιουργήματα. Ἡ Ζάκυνθος συνεταράχθη ἐκ τοῦ στυγεροῦ κακουργήματος, καὶ ὅμως ἡ πατρία τῶν λαζαρόνων, εἰς ἣν ἀποδίδεται ὑπὸ τῆς κοινῆς συνειδήσεως ἡ διάπραξις αὐτοῦ, μεθυσμένη ἐκ τῆς ἀνοσίου χαρᾶς της, ἐνέπαιζε τὰς θρηνοῦσας τὸν δολοφονηθέντα ἀδελφάς του καὶ ἠπεῖλει ὅτι θὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ κατὰ τῶν φίλων καὶ πολιτικῶν ὁμοφρόνων του. Ὀφείλομεν ν' ἀποστρέψωμεν καὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὸν νοῦν ἀπὸ τοιαῦτα κακουργήματα ἀτιμάζοντα σύμπασιν τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ οἰκτείρωμεν τὴν ἐποχὴν εἰς ἣν περιήλθομεν.

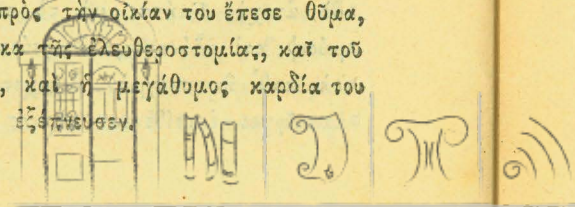
— — —
Ζάκυνθος, τῇ 20 Ἰουνίου 1867.

Στυγερόν καὶ ἀποτρόπαιον κακούργημα ἐμίανε τὸν αὐτοῦ τούτου τόπον καὶ κατεσπάραξε τὴν καρδίαν τῶν τιμίων καὶ χρηστῶν πολιτῶν Ὁ μάρτυς τῆς ἐλευθερίας Ἀντώνιος Γαῆτας ἐδολοφονήθη περὶ τὸ μεσονύκτιον τῆς 13 πρὸς τὴν 14 ἰσταμένου ὑπὸ δύο βολίων πιστολίου. Ἐξέρχόμενος μόνος ἐκ συναναστροφῆς τῶν Κ. Κ. ἀδελφῶν Μελισσηνοῦ, πορευόμενος πρὸς τὴν οἰκίαν του ἔπασσε θυμῶς, φεῖ! μαιφόνων χειρῶν, ἔνεκα τῆς ἐλευθεροστομίας, καὶ τοῦ ἀκράτου πατριωτισμοῦ του, καὶ ἡ μεγάλθυμος καρδιά του διετρυπήθη καὶ ἐν ἀκαρεῖ ἐξέπνευσεν.

Ὁ ἀτρόμητος οὗτος πατριώτης καὶ ὑποστηρικτὴς τῶν ἐλευθεριῶν καὶ δικαιωμάτων τῆς Ἑπτανήσου ὁ εὐφύεστατος καὶ εὐγλωττος οὗτος ῥήτωρ, ὁ πολὺγλωττος οὗτος νομοθέτης, ὁ πλείστας εὐρωπαϊκὰς γλώσσας καὶ γνώσεις κατέχων, ἐνταυτῷ δὲ ἥπιος καὶ πρᾶος τὸν χαρακτήρα, ὁ διαπρέπων ἐν αὐταπαρνήσει καὶ ἀκεραιότητι, ὁ τίμιος, χρηστὸς, ἐνάρετος οὗτος πολίτης, καὶ εὐγενὴς τὴν συμπεριφορὰν καὶ τὴν ἀνδρότητα, ἦτο τὸ κάρφος καὶ ἡ σκοπιὰ τῆς αἰσχρᾶς αὐτῆς πατρίας, ἥτις κατ' αὐτοῦ ἐξετόξευε τὰ βέλη της. Ἀρχισυντάκτης τῆς «Ὁμονομίας», στηλιτεύων τὰ ἀνοσιουργήματα καὶ πραξικοπήματα τῶν κακούργων, ἐπέσυρε τὴν δυσμένειάν των, συνάμα δὲ τὸ πολιτικὸν θάρρος καὶ ἡ Ἑλληνικὴ παρρησία του τοὺς κατεθούρει.

Ὁ μακαρίτης κατὰ τὸ 1840 ἐπὶ τῆς προστασίας μετ' ἄλλων 38 τῶν πρώτων τῆς πατρίδος μας, ὕψωσε τὴν φωνὴν των δι' ἀναφοράς πρὸς τὴν βασιλίσσαν τῆς Ἀγγλίας, αἰτῶν τὴν μεταβρύμνησιν ἐπὶ τὸ ἐλευθεριώτερον, τοῦ Συντάγματος, δηλονότι τὴν ἐλευθεροτυπίαν, τὰς ἐλευθέρους ἐκλογάς, διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας, τὴν καθίδρυσιν τῶν δημοτικῶν ἐλευθεριῶν, καὶ τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους. Ὅμοιαι ἀναφοραὶ ἐπαρουσιάσθησαν συγχρόνως εἰς τὰς λοιπὰς ἀδελφὰς νήσους καὶ χιλιάδες λαοῦ ἀπάσης τῆς Ἑπτανήσου ὑπέγραψαν τὰς ἀναφοράς ταύτας τῶν φιλελευθέρων. Τότε ἐγεννήθη καὶ ὁ βασιλόπαις διάδοχος τῆς Ἀγγλίας, καὶ χιλιάδες ὑπογραφῶν διὰ νέων ἀναφόρων συνεχαίροντο τῆς Α. Μελαλειότητος τῆς Ἀγγλίας τὸν εὐτρεχῆ τοκετόν, καὶ ὑπὸ τῆς Ἑπτανήσου ἐπέμπετο ὡς ἀπεσταλμένος, ἐκλεχθεὶς ὁμοφώνως ὅπως καταθεσῇ εἰς τοῦ πόδας τοῦ ἀγλ. Θρόνου, τὰ συγχαρητήρια ταῦτα, ὁ μακαρίτης Γαῆτας. Πορευθεὶς εἰς Ἀγγλίαν, ἐπαρουσιάσθη

ἐπὶ τῆς βασιλίσσης καὶ τῆς ἡσπάρθης τὴν δεξιάν, καὶ ἐκείνην ἡ βασιλίσσα καὶ ἡ ἡσπάρθης ἐπετίμησαν καὶ ἀκούρατος ἐργάτης ὑπὲρ

τῆς ἐλευθερίας, καὶ στηλιτεύων τὰ τῆς προστασίας κατὰ τοῦ τύπου πραξικοπήματα. Ἐξελέχθη Βουλευτὴς εἰς τὴν ἐν-
νάτην Ἑπτανησιακὴν Βουλὴν καὶ πρώτην ἐλευθέραν μετὰ
τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ Συντάγματος, καὶ διεπρεσβεν εἰς τὸ
βουλευτικὸν στάδιον, καὶ ὡς δικαστὴς ἀκέραιος καὶ ἀμε-
ρόλητος, καὶ ὡς εἰσαγγελεὺς τίμιος καὶ δίκαιος, ἀκο-
λούθως. Μετὰ τὴν ἔνωσιν κατετάχθη εἰς τὴν ὑγιᾶ με-
ρίδα τοῦ τόπου, ἔγραψε τὴν «Ὁμόνοιαν» μετὰ μεγίστης
ἐλευθεροστομίας, στηλιτεύων τὰ ἀνοσιουργήματα τῶν λα-
ζαρώνων, καὶ πέρυσιν ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ τόπου πρὸς τὸν
Βασιλέα πρὸς κατάπαυσιν καὶ περιστολὴν αὐτῶν, συσχέ-
τισθεις καὶ γνωρίσας τὰ πρῶτα πρόσωπα καὶ τοὺς σπου-
δαιστέρους ἄνδρας τῆς πρωτεύουσας, συνηγορήσας ὑπὲρ ἡμῶν
μετὰ μεγάλου θάρρους, καὶ τὸ Πανελλήνιον τὸν ἐγνώ-
ρισε καὶ τὸν ἐσεβάσθη, ἐκτιμῆται εἰς αὐτὸν τὴν ἐμδρί-
θειαν, τὸν χαρακτήρα, τὴν παιδείαν, τὴν συμπεριφορὰν
καὶ ἐν γένει ἅπαντα τὰ πολύτιμα προσόντα, ἅτινα καθ-
ωράζον αὐτόν. Ἐπεσφράγισε δὲ διὰ τοῦ μαρτυρικοῦ του
Θανάτου τὴν ἐνάρετον ζωὴν καὶ τὸν πολιτικὸν ἐλεύθερον
βίον του. Ἡ Ζάκυνθος ὅμως ἐστερήθη ἀνδρὸς πολυτίμου,
τὸν ὅποιον δυσκόλως δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ.

— — —
Ζάκυνθος, 21 Ἰουνίου 1867.

Ὁ ἄνθρωπος τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐπιστήμης, ὁ
πολυμαθὴς καὶ πνευματώδης, ὁ φίλος τῆς προόδου καὶ
τῆς ἐλευθερίας, ὁ συντάκτης τῆς «Ὁμονοίας», ὁ διδάκτωρ
νομομαθῆς Ἀντώνιος Γαήτας, τὸ μόνον στηρίγμα ἑνδεκα-
μελοῦς οἰκογενείας, ἐν ᾧ κατὰ τὴν νύκτα τῆς 13=14
φθίνοντος ἐπορεύετο εἰς τὴν οἰκίαν του, δολοφόντοι κακοῦρ-
γοι τῆς ἐνταῦθα φαυλοκρατίας, ἐπέπεσαν κατ' αὐτοῦ καὶ
διὰ δύο πυροβολισμῶν πιστολῶν κατεσπάραξαν τὸ στη-
θός του.

Ἡ ἐλευθεριοκτόνος φατρία μὴ ἀνεχόμενη νὰ βλέπῃ ἐκ

θεατριζόμενα τὰ ἀνοσιουργήματά της διὰ τοῦ νευρώδους
καὶ γλαφυροῦ καλάρμου τοῦ δολοφονηθέντος, διερχομένου-
τος τὴν ἐκ τῆς συνειδήσεως τῆς κοινωνίας ἀπαστράπτου-
σαν ἀλήθειαν καὶ μὴ δυναμένη νὰ ἀντιταχθῇ κατὰ τῆς
ἰσχύος τοῦ λόγου ἐν τῇ ἀπογνώσει αὐτῆς· κατέφυγεν εἰς
τὸ στυγρότερον καὶ φοικτότερον τῶν ἐγκλημάτων.

Ὁ Ἀντώνιος Γαήτας ἀγωνιζόμενος διὰ τοῦ λόγου, ὅπως
ἔδη ἐδραιωμένην τὴν ἀτρίλειαν, τὴν τάξιν καὶ τὴν ἰσχὺν
τοῦ νόμου ἐν τῇ δισμοίρῳ αὐτοῦ πατρίδι, ἐπέσυρε τὴν ὀρ-
γὴν καὶ τὸ μῖσος τῆς φατρίας, ἥτις ἐν τῇ ἀταξίᾳ, τῇ
παρνομίᾳ καὶ τῷ ἐγκλήματι στηρίζει τὴν ἐπιβρόχην της.
Ὁ Γαήτας συνεῖχεν ἐν ἑαυτῷ τὴν οἰκιακὴν ἀρετὴν μὲ τὸν
πρὸς τὴν πατρίδα διακαῆ ἔρωτα, συνδιελέγετο μετὰ τῶν
ἀνθρώπων ἄνευ κολακείας καὶ ἄνευ φόβου, εἰς τοὺς ἀντι-
πάλους τοῦ ἀντέτατε τοῦ θάρρους μετὰ γλυκύτητος, εἰς τὸ
μῖσος τὴν ἀνάπτυξιν τῆς εὐφυΐας του, εἰς τὴν συκοφαν-
τίαν τὴν ἀρετὴν του. Ἡ καρδιά του, καίτοι ἐσπαράσσετο
ὑπὸ τῶν οἰκιακῶν ἀνγκῶν, ἐρέφετο καὶ ἐπαρηγορεῖτο
διὰ τοῦ αἰσθήματος τῆς ἐλευθερίας, ἣν ἐκ νεότητός του
ἠγάπησεν, ὡς ἐπιμαρτυροῦσιν αἱ ἀπὸ τοῦ 1840 ὑπὲρ τῶν
μεταρρύθμισεων τοῦ συντάγματος τῶν 1847 προσπάθειαι
του. Εἰς οὐδένα ὑπεχώρει, οὐδένα ἐροβέετο εἰμὴ τὸν νό-
μον. Ἡ δολοφονία τοῦ ἀνδρὸς τούτου ἔσται τὸ ἀνεξι-
τήλον αἱματηρὸν στίγμα, ὅπερ διὰ πεφυρακτωμένου σι-
δήρου θέλει ἐγκολάψῃ ἡ ἱστορία ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς
δολοφόνου φατρίας. Εἰς τὴν δολοφονίαν τοῦ Ἀντωνίου Γαή-
τα ἀνακεφαλαιῶνται τὸ ἐλευθεριοκτότον δρᾶμα τῆς ἀναρ-
χίας, τοῦ ἐκφασμοῦ καὶ τῶν κακοῦργημάτων, τὸ πρὸ
τεσσάρων ἐτῶν παριστάμενον ἐν τῇ πολυστενᾷ κοι-
νωσίᾳ τῆς Ζακύνθου. Ἀφ' οὗ κατὰ πρῶτον ἡ φατρία, ἐξ-
οστρακίσασα ἐκ τῆς ψυχῆς της τὸ γλυκὺ αἶσθημα τῆς φι-
λανθρωπίας, διήνυσεν τὸ στάδιον τῶν ὕβρεων, τῶν ἐξουδε-
νισμῶν καὶ τῶν ἐυλοκοπημάτων, ὅπως διὰ τοῦ τρόμου

κατασβέση τὰς ἐκλάμψεις τῆς διανοίας καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ φρονεῖν, καταπατοῦσα καὶ σύνταγμα καὶ νόμους καὶ θεσμούς, ἤδη ὀπλίζει τὴν χεῖρα τοῦ ἀδελφοῦ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ. Ἐκτελέσασα δὲ τὸ θεοστυγὲς ἀνθρωποκτόνον σχέδιόν της, δὲν ἠδυνήθη εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς δολοφονίας τοῦ Γαήτα νὰ ὑποκρύψῃ τὴν σατανικὴν χαρὰν, ἥτις ἐνέπλησε τὴν αἰμόδιφον καρδίαν της, καὶ ἐφαίδρυνε τὰ πρόσωπα τῶν ἐπαδῶν της. Ἐπὶ τοῦ βράβαντος τὸ ἔδαφος ἀθώου αἵματος τοῦ δολοφονηθέντος, ἐν κατασχύνῃ τῆς πατρίδος, φεῦ τῆς θηριωδίας! οἱ μὲν τῆς φητρίας σφαδάζοντες ἀσυστόλως καὶ ἄνευ ἀνθρωπίνης αἰδοῦς, μετ' ἀγαλλιάσεως συνέχαιρον ἀλλήλους, καὶ ἤρχοντο καὶ εἰς ἄλλα παρόμοια! . . . οἱ δὲ εὐωχοῦμενοι τὸ ἐσπέρας ἐν τοῖς οἶνοπωλείοις ἐμυκτήριζον διὰ προσπεποιημένων φωνῶν τοὺς γοερούς, θρήνους τῶν ἀδελφῶν τοῦ δολοφονηθέντος, αἰτίνες ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ εἰς τὸ ἀπαίσιον ἄκουσμα τῆς δολοφονίας τοῦ εὐεργέτου ἀδελφοῦ δραμοῦσαι ἔνθα ἔκειτο ὁ νεκρὸς, περιεπτύσσοντο αὐτὸν ἐν τῷ μέσῳ τῶν σπα-ἀξικαρδίων συγκινήσεων καὶ κλαυθμῶν τῶν ἐκεῖ περιοίκων, ὕβριζον δὲ καὶ αὐτὸν τὸν δολοφονηθέντα καὶ παρόδου διὰ μιμητικῶν σχημάτων καὶ τὸν παρὰ τοῦ δικηγόρου κ. Θ. Καραμαλίκη ἐν τῷ ναῷ ἐκφωνηθέντα ἐπιταφίῳ λόγον· καὶ ἄλλοι διὰ φωνῶν καὶ ἀγρίων ἀπειλῶν προκηρύττοντες καὶ ἄλλας δολοφονίας ἔλεγον· ὡς τολμήσωσι τώρα πλέον νὰ γράψωσι. Τοιαύτη ἡ οἰκτρὰ καὶ ἀπελπιστικὴ τοῦ τύπου κατὰστασις.

Τύραννοι φανατικοὶ καὶ αἰμοβόροι, ὧν τὰ ἐνόματα μετὰ φρίκης ἡ ἱστορία ἀναφέρει, ἔλθετε ἵνα ἴδῃτε ὅτι ἐν ἐλληνικῇ γῇ ἐν πλήρει δεκάτῳ ἐνάτῳ αἰῶνι ἀνακαίνιζονται καὶ διαδραματίζονται ἀναφανδὸν τὰ καταισχύνοντα τὴν ἀνθρώπινον φύσιν ἐλευθεριοκτίνα ἔργα σας.

Δέλφιοι! Ἰδοὺ, διὰ τῶν φονεργῶν ὕπλων σας ἀποκόψατε τὰς χεῖράς μας, ἵνα μὴ δυνάται πλέον νὰ γράψω-

σιν· ἐκρίζωσατε τὰς γλώσσάς μας, ἵνα μὴ ὁμιλῶσιν ἐναντίον σας ἀποσπάσατε καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν μας, ἵνα μὴ ἔχῃ διὰ σᾶς τὸ αἶσθημα τῆς φρίκης· ἐξακολουθήσατε τὸν ἄγριον φανατισμόν σας, ὅπως κορέσητε τὰ φιλόδοξα καὶ ἰδιοτελεῖ παθὴ σας. Μὴ ἀποστήτε τῆς κατὰ τῶν συμπολιτῶν σας σκληρᾶς καὶ ἀπανθρώπου καταδιώξεώς σας· φέρετε τὸ πῦρ καὶ τὴν μάχαιραν εἰς ὅ,τι ἠθικὸν καὶ κόσμιον, εἰς ὅ,τι ἱκανὸν καὶ ἔξοχον ἔχει ἡ κοινωνία, καὶ εἰστήσατε τὸν θρόνον σας ἐπὶ τοῦ σκότους τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς διαφθορᾶς, ἵνα ἐπὶ τούτων ἀταράχως βασιλεύσητε. Ἀς θριαμβεύσῃ ἡ ἐπιδημικὴ αὕτη μανία σας, τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ὁποίας ὑπῆρξαν αἰεποτε ἡ θηριωδία, τὸ ψεῦδος, ἡ δολιότης, καὶ πρὸ πάντων τὸ ἔγκλημα.

Ἡ «Μέριμνα» ἐν τῷ ἰδίῳ φύλλῳ προσεπιλέγει καὶ τὰ ἐπόμενα.

Ἡ πρότασις τοῦ συναδέλφου «Ἐθνοφύλακος», ὅπως τελώμεν καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα μνημόσυνον ὑπὲρ τοῦ ἐν Ζακύνθῳ δολοφονηθέντος μάρτυρος τοῦ λόγου καὶ τοῦ τύπου Ἀντωνίου Γαήτα, ἔτυχε μεγίστης παρὰ τῷ κοινῷ ὑποδοχῆς. Ἡ κοινωνία τῆς πρωτεύουσας ἐπιθυμεῖ νὰ δηλώσῃ ἐπισήμως τὴν ἑαυτῆς θλίψιν ἐπὶ τῷ πραχθέντι κακουργήματι καὶ νὰ συμμερισθῇ τὸ πένθος τῆς Ζακύνθου, ἧς αἱ συμφοραὶ, ἔνεκα τῆς αὐτόθι καθιδρυθείσης φαυλοκρατίας, εἶναι ἀτελευτέητοι, ἐνόσω παρατείνεται μία τοιαύτη διοίκησις καὶ δικαιοσύνη. Καὶ προχθὲς ἀκόμη συνέβη περιστατικὸν ὅπερ εἶναι ἀρκετὸν νὰ εἰκονίσῃ τὴν εἰδεχθῆ τῆς νήσου ἐκείνης κατὰστασιν. Λαζαρόνός τις, ὅστις ὕβρισε τὸν ἄλλοτε πρόεδρον τοῦ δικαστηρίου Πάγκαλον, ἐδικάζετο ἐνώπιον τοῦ κακουργιοδικείου· ἀλλὰ τὴν δικάσιμον σύσσωμος ἡ συμμορία ἐπορεύθη ἐξηγριωμένη καὶ ἀπειλητικὴ εἰς τὸ δικαστήριον, ἐνέπνευσε τὸν τρόμον καὶ εἰς τὸν εἰσαγγελέα καὶ εἰς τοὺς μάρτυρας καὶ εἰς τοὺς ἐνόρκους, καὶ οὕτω κατῶρθω-

τῶν Κανιδάλων τούτων ἐνέπαιζε παρακρούουσα τοὺς κοπετοὺς καὶ τοὺς θρήνους τῶν εἰς τὸν τόπον τῆς Δολοφονίας, δραμόντων λυσιγύμων ἀδελφῶν τοῦ ἀποθανόντος, εἰς ἕτερον δὲ καὶ ἀπεμιμήθησαν διακωμωδῶντες καὶ χλευάζοντες τὸν νεκρὸν τοῦ αἰοιδίου Γαήτα, καὶ τὸν ἐκφωνήσαντα τὸν ἐπιτάφιόν του δικηγόρον κ. Καρμαλίκην!

Εὐτυχῶς τοιαύτη καρδία καὶ αἰσθήματος πόρωσις δὲν ἐφάνη ἄχρι τοῦδε οὐδαμοῦ τῆς Ἑλλάδος· μόνον ἡ τῶν ἐκθρασμάτων τῆς κοινωνίας Ζακύνθου φρικαλέα διαπαιδαγώγησις ἔφερε τοιούτους καρπούς, ἡ δὲ νῆτος ἐκείνη εὐτυχῶς ἐκείνη καὶ μόνη, καὶ ἐκ ταύτης μόνον μία μερίς δυστυχῶν ἀνθρώπων ἀπέβησαν ἀπαίσιον διὰ τὴν πατρίδα μας θέαμα. Τώρα ποῖος ὁ χαραντῆρ τοῦ κακουργήματος τούτου, ἂν ὑπηγορεύη ἢ οὐχί, ἂν μὴ ὑπαγορευθὲν ἐδύνατο νὰ προκηφθῇ καὶ οὐχ ἦτον ἀφένθι νὰ γείνη ταῦτα πάντα μόνη ἡ ἀνάγνωσις, ἡ μελέτη καὶ ὁ συνδιασμός τῶν καθέκαστα περιστατικῶν δύναται νὰ ὀρίσῃ. Τὸ τελικὸν ἐξαγόμενον εἶνε, ὅτι ἐν Ζακύνθῳ ὑπάρχει συμμορία ὀργανισμένη κακούργων, ἀποθρασυνθεῖσα διὰ τῆς προστασίας καὶ τῶν χαρίτων πρὸ ἐβδομάδων καὶ μηνῶν μελετῶσα ἐγκλήματα, καὶ διαπράττουσα ταῦτα μὲ ψυχρὸν αἷμα καὶ μὲ ἥσυχον καὶ ἀναπαυμένην συνείδησιν. Ἄν δὲ, ὅπερ καὶ τὸ πιθανότερον, οἱ ἐγκληματῖαι μόνον τὸ πανηγυρικὸν τῶν προανακρουσμάτων τῆς ἐκτελέσεως καὶ τῶν ἐπισοδείων αὐτῆς δὲν ἀνακαλυφθῶσι, τότε πρέπει νὰ φοίξῃ τις διὰ τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν τόλμην τῶν προστατῶν των, νὰ οἰκτείρῃ καὶ νὰ θρηνῇ τοὺς ἠναγκασμένους νὰ ζῶσιν εἰς τὴν πλήρη ἐγκλήματος καὶ ἐνέδρας κοινωνίαν τῆς ὥραιας, πλὴν αὐτοχόους Ζακύνθου, καὶ νὰ συμπεράνῃ, ὅτι οὐ μόνον ἡ ἐκεῖ σπείρα εἶναι ἀνωτέρα τῆς δημοσίου ἠθικῆς καὶ τῶν νόμων τοῦ κράτους, ἀλλὰ καὶ ἡ κυβέρνησις πολλῶ αὐτῆς κατωτέρα καὶ ἐνώπιόν της ἀνίσχυρος.

Τὸ «Μέλλον» ἐν τῇ ἰδίᾳ φύλλῳ προσεπιλέγει καὶ τὰ ἐπόμενα.

Ἐπιτροπὴ ἐκ δικηγόρων καὶ δημοσιογράφων ἤνοιξε κατάλογον συνεισφορᾶς, ὅπως τὴν προσεχῇ Κυριακὴν τελεσθῇ ἐνταῦθα ἀρχιερατικὸν μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ αἰοιδίου Γαήτα.

—Οἱ ὑπόλοιποι συντάκται τῆς ἐν Ζακύνθῳ «Ὁμονοίας» διεκήρυξαν ὅτι παύουσι τὴν ἐκδοσιν τῆς ἐφημερίδος ἐκείνης. Δὲν φρονοῦμεν ὅτι τὸ τοιοῦτον προέρχεται ἀπὸ δειλίαν, διότι εἶναι ἐγκατάλειψις θέσεως ἀκριβῶς ὅταν πρέπη νὰ τηρηθῇ. Ἄν ᾔνε ἀπὸ ἀγανάκτησιν, αὕτη πρέπει νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὴν φωνὴν τοῦ καθήκοντος.

—Ἡ κυβέρνησις ἐπιδεικνύεται ὡς λαμβάνουσα ἑκτακτα μέτρα, (ὧν ἐν ἡ εἰς Ζάκυνθον ἀποστολὴ τοῦ εἰσαγγελέως τοῦ Αρείου Πάγου) πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν δολοφόνων τοῦ μακαρίτου Γαήτα. Τῇ παρατηροῦμεν, ὅτι οὐχί ὁ θάρσος καὶ ἡ ἐπίδειξις τῶν μέτρων, ἀλλ' ἡ πραγματικὴ ἀνακάλυψις τῶν ἐνόχων, δύναται νὰ τὴν συστήσῃ καὶ νὰ καταπολεμήσῃ τὰ συμπεράσματα καὶ τὰς ὑπονοίας.

«Ἐθροφύλαξ.» Ἐρ' Ἀθήναις, τὴν 27 Ἰουρίου 1867.
Ἀριθ. 1270.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ.

Τοῦ δολοφονηθέντος συντάκτου τῆς «Ὁμονοίας»

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΓΑΗΤΑ.

Ἡ ἀπορφανευθεῖσα Ὁμόνοια τῆς Ζακύνθου γράφουσα περὶ τῆς δολοφονίας τοῦ ἀρχισυντάκτου αὐτῆς λέγει σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ ἐξῆς, ἐξ ὧν πιστεύομεν ὅτι θέλουσι πεισθῇ οἱ δυσπιστοῦντες ἔτι, ὅτι τὸ κακούργημα ἀνήκει εἰς τὴν κλεινὴν πατρίαν τοῦ Λομβάρδου, καὶ ἰδίως ὁ συντάκτης τῆς Ἑλπίδος, ὅστις τώρα τὰ περιμένει παρὰ τῆς δικαιοσύνης, ἐνῶ ἄλλοτε, καίτοι ἐναντία τῶν δικαστηρίων ἀποφαινομένων, ἐπέμενεν ἀποδιδόναι τὴν δολοφονίαν τοῦ μακαρίτου Γαήτα εἰς τὸν κ. Κλεομένην.... ἀλλὰ λησ:

μνοῦμεν ὅτι ὁ συντάκτης τῆς Ἑλπίδος φέρει βουν ἐπὶ γλώττῃ, προκειμένου νὰ ἐνοικιάσῃ Ἄρειον Πάγον τὴν οἰκίαν του μεθ' ὅλην τὴν ἐναντιότητα τῶν δικαστῶν.

(Ἔπεται τὸ τέλος τῆς Νεκρολογίας τῆς «Ὁμονοίας.»)

«*Εθροφύλαξ*» *Ἐρ Ἀθήραις*, 26 Ἰουνίου 1867. Ἀριθ. 1269.

ΤΑ ΦΡΙΚΩΔΗ.

Ἀναγινώσκων τις τὴν κατωτέρω ἐκ Ζακύνθου ἐπιστολὴν θέλει αἰσθανθῇ τὴν φρίκην μέχρι μυελοῦ τὰ ὅστις αὐτοῦ διαπερῶσαν τοιοῦτος βανδαλισμὸς καταντᾷ ἀπίστευτος καὶ ἐν τούτοις, δυστυχῶς δι' ἡμᾶς, εἶναι πρᾶγμα.

Ἐν Ζακύνθῳ, τὴν 21 Ἰουνίου 1867.

Ἀξιότιμε φίλε! Ἀφηγοῦμαι ὑμῖν τὰ τῆς Ζακύνθου, ἅτινα μέχρι τοῦ νῦν ἀπέληξαν εἰς ἀνόρουξιν πολυδακρύτου τάφου, διαστήμου καὶ ἐναρέτου ἀνδρὸς καὶ δημοσιογράφου. Μόλις ἀνεφάνη ἡ ἐνταῦθα ἐκδιδομένη ἐφημερίς «Ὁμόνοια» συντασσομένη ὑπ' ἀντιφρονούντων τῇ Λομβαρδιανῇ σπεῖρᾳ ἀνδρῶν, παραχρῆμα ἀφηνίασαν οἱ ἀδελφοποιητοὶ τοῦ Λομβάρδου, μὴ ἀνεχόμενοι ν' ἀντηχῇ ἄλλη φωνὴ ἢ τὸ βλακικὸν ἐκεῖνο καὶ αἰμοχαρὲς «ζήτω ὁ Λομβάρδος» ἐπιφώνημα τρομερὸν ὅπισθεν τοῦ ὁποίου μυκᾶται ἡ καταιγὶς τῶν ὕδρεων, τῶν ξυλοκοπημάτων, καὶ θρασύνονται ἐπ'τρατοπαίδευμένα ἅπαντα τὰ ἡθικὰ νανάγια καὶ αἱ ἀπεγνωσμένοι κοινωνικαὶ θέσεις. Τέλος ὁ κύβος ἐξέβη! Κατὰ τὸ μεσονύκτιον τῆς 13—14 φθίνοντος ἐπανήρχετο ἐκ τῆς συναναστροφῆς τῶν κ. κ. Μελισσηνοῦ ὁ κάτοχος ὑψηλῆς διανοίας καὶ πρᾶυθύμου ἡθους Ἀντώνιος Γαήτας εἰς τὴν οἰκίαν του. Αἶφνης ἐξορμῶσι κατ' αὐτοῦ δύο ἄσκαστροι τοῦ Λομβάρδου, οἵτινες ἐνέδρευσαν αὐτὸν ἐν τῇ πρὸς τὴν οἰκίαν του ἀγούση ὁδῷ, καὶ διὰ δύο πυροβολισμῶν ἐδολοφόνησαν τὸν πρόμαχον τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ τόπου, καὶ τὸν ἀκάματον

ἐργάτην τῶν οἰκογενειακῶν ἀρετῶν. Μετ' αὐτοῦ νεκρῶς συναπέθανον δεκατέσσαρες, ψυχαὶ ἀπόρων, γεγηρακυῶν ἀδελφῶν καὶ ἀνεψιῶν ἀντρίκων, ὧν ἦτο τὸ στήριγμα. Τὸ ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτὸς διαπραχθὲν κακούργημα, ἀπεκάλυπτε τὴν ἐπιούσαν ἐν πανηγυρικῇ γλώσσῃ θεοστυγοῦς ἐθνουσιασμοῦ καὶ ἀνθρωποφόνου μανίας τῶν λαζαρόνων τὴν συνάφειαν καὶ τὸν ὑφιστάμενον δεσμὸν μεταξὺ τῆς προσχεδιασθείσης δολοφονίας καὶ τῆς ἐξἄλλου χαρμονῆς τῶν ἐντροφώντων εἰς τὸν θρίαμβον τοῦ γαυριῶντος καὶ ἀτιμωρήτου ἐγκλήματος. Φεῦ τῆς ἀπογνώσεως! Τὸ κακούργημα ἐστὶ τὸ ἐντρύφημα, τὸ ὄνομα καὶ ἡ ἱστορία τῶν κηλιδωσάντων δι' αὐτοῦ τὴν πολυστένακτον Ζάκυνθον. Ὡς εἰς τὰς ἀνθρωποθυσίας τοῦ μεσαιῶνος, καθ' ἃς πεπηγμέναι ἐπὶ πασσάλου περιεφέροντο αἱ κεφαλαὶ τῶν μαρτύρων τῆς διανοίας καὶ τῶν γραμμάτων, ὁ ἀνόσιος τοῦ Λομβάρδου συρφετὸς ἐν φωναῖς, ἐν κραυγαῖς, ἐν πατάγῳ, ἐν βοῇ ἀπρεπῶν φράσεων, ἐμεθύσκετο ἐν τῇ ἐξατμίσει τοῦ αἵματος τοῦ εὐγενοῦς θύματος, καὶ ὥς ἄλλοι Καννιθαλοὶ κυλίνοντες ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα τὰ ἀσπαίροντα μέλη καὶ τὰ διεσχισμένα κρανία τῶν θυμάτων των, λείχοντες τὸ αἶμα καὶ ἐξορμώμενοι εἰς νέα κακούργηματα, ἔκραζον καθ' ἡμῶν «καὶ τὰ τέρια σας, καὶ σὰς αὖριοι, προσκυνήματα ἔς τὸ Γαῆτα, κάλλιο δέκα παρὰ μία χώρα» Εἰς ποῖον ν' ἀποτανθῶμεν; εἰς τὴν κυβέρνησιν; ἀλλ' ἡ κυβέρνησις πρὸ πολλοῦ μετεποίησε καὶ δικαστήρια, καὶ νομαρχίας, καὶ εἰσαγγελίας, καὶ ἀστυνομίας, καὶ μοιραρχίας, καὶ δεσμοκτήρια εἰς κρίκους ἀνατρεπτικῆς μηχανῆς, ἥτις κατ'ηλεύουσα τὴν δικαιοσύνην, ἀποφυλακίζουσα τοὺς κακούργους καὶ μυκτηρίζουσα τὸν νόμον, ἐπιβάλλει παντοῦ τὴν θέλησιν τοῦ Λομβάρδου. Ἐν βραχυλογίᾳ, ἡ Ζάκυνθος κατέστη ἐν αἵματωμένον Γαρδίκι τοῦ νέου αὐτῆς. Ἀλλὰ Πασσᾶ, εἰς ὃ δὲν θραύονται πλέον τὰ κρανία, δὲν ἀποκτείνεται ἡ παιδεία, ἡ διὰ

νοια, τὰ γράμματα. Δι' αὐτῶν ἡ Ἑλλὰς, καὶ κατατρυ-
χωμένη, διενήργησε καὶ ἐνεργεῖ τὴν ἀναβίωσιν της, φέρου-
σα τὴν λυχνίαν τοῦ φωτισμοῦ, ἐν τῷ μέσῳ τουρκικῆς ἀ-
βελτηρίας καὶ ἀλύσεων, προστάζασα τὸ πολυώδυνον σῶ-
μα τῶν μαρτύρων της, τῶν πατριαρχῶν της, τῶν τέκνων
της, ὅπως αἱ ἀγρίως κλυδωνιζόμεναι ἐκλάμψεις αὐτῆς μὴ
σβεσθῶσι, διαγράφουσαι ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῆς τὴν ἀ-
κτίνα τοῦ πνεύματος εἰς ὃ ἐμβλέπει. Πρέπει νὰ κύπτω-
μεν τὸν αὐχένα, ἐμφράττοντες τὸ στόμα ἡμῶν διὰ τῆς
καθρηγμένης κόνεως, ἐφ' ἧς καταπίπτουσι διακεκριμένοι
πολιταί, θάινοντες ἐπὶ τοῦ αἵματος αὐτῶν, καὶ ἔχοντες ἐ-
τοιμόφλεκτον τὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μας πιστόλιον, ὅπως
κορεσθῇ ὁ ἀφανὴς ὑποβολεὺς τοιούτων κακουργημάτων ἐκ
τῆς εὐωχίας ἀθώου αἵματος. Καὶ μ' ὅλον τοῦτο ἀξιούμεν
νὰ διαπλάσωμεν τὴν Ἀνατολὴν διὰ τοιούτων ἀνοσιουργη-
μάτων, ἅτινα ἀνατρέχουσι εἰς μίαν κακὴν ρίζαν, ἥτις τὰ
ὑποθάλλει, τὰ ἐξορμᾷ, τὰ ἀναφλέγει, καθιστῶσα τὰ δι-
καστήρια καὶ τὰ δεσμοτήρια τὴν ἀμφίθυρον θριαμβευτι-
κὴν πύλιν, ἐξ ἧς ἐξέρχονται ἀμνηστευόμενοι καὶ ἀτιμώ-
ρητοι οἱ κακοῦργοι φίλοι τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης.
Τὸ ἔγκλημα, ὅπερ πολλάκις ἐστὶν ἀπρόοπτον, σκοτεσίων,
ὡς ἡ ἐξοφωμένη συνείδησις τοῦ διαπράττοντος αὐτὸ ἀτό-
μου, δὲν μεταβάλλει βεβαίως φύσιν εἴτε ἐν σιγῇ, εἴτε ἐν
κομπασμῷ διαπράττεται, ἀλλ' ὅταν τοῦτο λαμβάνῃ πλεί-
στας διαστάσεις, γινόμενος ὁ ὕμνος τοῦ ἐξαχρειωθέντος ὄν-
τος, ὅπερ πορεύεται ἄνω οὐρανοῦ, ἐν τῷ βρυχηθμῷ τῆς
Θηριωδίας του, τί νὰ εἰπώμεν φίλε; Ἐπίτρεψόν μοι, ἵνα ἐν
ὀλίγοις σκιαγραφῶ τὰ διαπραττόμενα ἐν τοῖς καφε-
νείοις, καπηλείοις, οἶνοπωλείοις, εἰς αὐτὸς ὡς ἐν τῷ σπηλαίῳ
τοῦ κύκλωπος, ἀντὶ νὰ κρεουργῶνται αἱ σάρκες, ἐδεδηλοῦ-
το τὸ ἱνδαλμα τοῦ ἀνθρώπου, ὥσαντι αἶμα διὰ τοῦ φρε-
νιτιῶντος φατριασμοῦ, νὰ ἀπαλλοτριωθῇ ἡ καρδιά τοῦ ἀν-
θρώπου, ἡδυνόμενη νὰ ἐξαρῇται αὐτὴ ἐκ αὐτῆς. Ἐν τοῖς κα-

πηλείοις οἱ λαζαρόνοι διεκωμῶδουν τὰς θρηνοδίας καὶ τὸν
κοπετὸν τῶν ἀδελφῶν τοῦ δολοφονηθέντος Γαήτα, αἵτινες
εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦ κακουργήματος, περιέτρεχον τὰς ἀ-
γυαῖς, περιεπτύσσοντο τὸ νεκρὸν σῶμα τοῦ ἀδελφοῦ των
ἐν τραγικῷ συμπλέγματι, ἐν ᾧ ὁ πεπνηγμένος θρῆνος ἐπὶ
τοῦ νεκροῦ ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτός, καὶ ἐν τῇ φρίκῃ τοῦ
κακουργήματος, παρίστατο, ὡς διάλογος μυστηριώδους, εἰς
ὃν ἀντήχει ἡ ἐξάτμισις τῆς ψυχῆς τοῦ δολοφονηθέντος, ἐ-
πὶ τῶν πεφλημένων του ὄντων. Παραπλησίως ἐν ἐτέρῳ κα-
πηλείῳ, ἄλλος διεκωμῶδει τὸν νεκρὸν, καὶ ἐπικλινῆς ἐπὶ
τραπέζης ἐξεπόρνευε τὴν σκιάν τοῦ νεκροῦ, ἐν ᾧ ἄλλος πα-
ρῶδει τὸν Δικηγόρον Κ. Θ. Καραμαλίκην τὸν ἐκφωνήσαντα
ἐπιτάφιον λόγον.

Κ.

«*Ἀγ. ἡ.*» 'Ερ 'Αθήναις τῇ 27 'Ιουρίου 1867. 'Αρ. 1958.

Ο ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΓΑΥΤΑΣ.

Εἶναι καθῆκον τῶν δημοσιογράφων νὰ μὴ ἀφήσωσι τὴν
μνήμην τοῦ αὐτοῦ θύματος τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου
ἀδράβευτον καὶ τὴν σκιάν αὐτοῦ ἀνεξιλέωτον. Τὰ αἵσχη,
δι' ὧν ἀπειραθήσαν νὰ καλύψωσι τὸ ἀποτρόπαιον ἔγ-
κλημα, δὲν ἴσχυσαν νὰ ἐμποδίσωσι τὸ φῶς τῆς ἀλη-
θείας. Ὁ Γαήτας ἔπεσε θῦμα ἀνάνδρου καὶ δολοφόνου πο-
λιτικῆς πατρίδας. Ἡ ἐλαχίστη περὶ τούτου πλέον ἀμφι-
βολία εἶναι βλασφημία κατὰ τῆς ἡθικῆς. Ἐπείσαν ὁ δυστυ-
χῆς Γαήτας, μόλις εἰσελθὼν εἰς τὸ πεντηκοστὸν τέταρτον
τῆς ἡλικίας του ἔτος, τὴν νύκτα τῆς 13 πρὸς τὴν 14 'Ιου-
νίου ὑπὸ δύο δολοφόνων πληγείς σπαιρῶν ἐν τῇ ὥρᾳ,
ἀλλὰ κολαζομένη νήσῳ τῆς Ζακύνθου.

Ἀν ἐγνωρίζαμεν οὔτε προσωπικῶς, οὔτε ἐκ σχέσεως τὸν
δολοφονηθέντα λειτουργὸν τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου, ἀλ-
λὰ πενθοῦμεν σήμερον, καὶ τὸ πένθος τοῦτο πρέπει νὰ συμ-

ΙΛΚΟΒΑΤΕΙΟΣ βλέπων εἰς τὴν κακοῦργον ἐκείνην
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

πραξίν τὴν πατρίδα του ἀτιμαζομένην, βλέπων ἓνα πολυμαθῆ, ἔντιμον καὶ χρηστὸν συμπολίτην του ὑπὸ φατρίας λυσσώσης δολοφονούμενον, καὶ τὸν τύπον ἀπειλούμενον ὑπὸ μαιφρόνου χειρὸς, ὑποδοηθουμένης ὑπὸ τῆς ἀτιμωρησίας τὴν ἐπίνευσιν.

Ὁ Γαῆτας δὲν ἦτο ἐκ τῶν τυχαίων ἐκείνων ἀνθρώπων, ὧν ἡ ἀπώλεια εἶναι ἀνεπαίσθητος εἰς μίαν κοινωνίαν· πολλὸ ὀλιγώτερον δὲν ἦτο ἄνθρωπος, ὅποιον εἶχε τὴν εὐσυνειδησίαν ἢ «Ἐλπίς» νὰ τὸν χαρακτηρίσῃ. Ἡ ἐπιστημονικὴ παιδευσὶς καθωρράζε τὸν τιμιώτατον χαρακτῆρα του, ἡ δὲ κοινωνικὴ του ζωὴ ἦτο τὸ παράδειγμα αὐταπαρνητικοῦ συγγενοῦς, διατρέφοντος διὰ τῶν γλίσχρων ἀπολαυῶν του δεκατέσσαρα ἀσθενῆ πλάσματα, τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ ἀδελφῶν του, εὐεργετικοῦ συμπολίτου, παρέχοντος τὴν ἐπιστημονικὴν του ἀρωγὴν εἰς τὸν πέννητα καὶ τὴν χήραν, ἥτις εἶχεν ἀνάγκην νὰ προσέλθῃ εἰς τὸν ναὸν τῆς Θεμίδος καὶ ἀμερολήπτου καὶ γενναίου δημοσιογράφου, τολμῶντος ἐν μέσῳ τοῦ ταραχοῦ ἀχαλινώτου φατρίας, ὑπὸ τὸ φόβητρον τοῦ δολοφόνου ὄπλου νὰ κηρύττῃ τὸ φρόνημά του μετὰ παρρησίας, ἥτις ἐπὶ τέλους ἔφερε τὸν θάνατόν του.

Ὁ Γαῆτας εἶναι θῦμα φατριαστικῆς ἀισχυρότητος, προμελετηθείσης πρὸ πολλοῦ, παρασκευασθείσης ἐντέχνως καὶ τελεσθείσης ἐπιτυχῶς, ὅσον καὶ ἀτίμως. Ναί! εἶναι ἀναισχυντία ἢ τόλμη, ἢ ἔχον ἀποπειραθέντες νὰ προσάψωσιν ὕβριν εἰς τὴν μνήμην του, οἱ ἄνθρωποι πρὸς οὓς ἡ κοινωνία ἀπέβλεψε μετ' ὀργῆς ἅμα τῇ διαπράξει τοῦ θεοστυγοῦς ἐγκλήματος. Ἦτο παντελὴς ἔλλειψις αἰδοῦς τινῶν δημοσιογράφων, γενομένων συνεργῶν τῆς ὕβρεως, ἢν ἠθέλησαν νὰ δείξωσιν ὡς ἀφορμὴν τοῦ κακουργήματός των οἱ δολοφόνου τοῦ Γαῆτα. Οἱ δημοσιογράφοι ἐκεῖνοι, οἵτινες ἀνέλαβον τὴν δι' ἐξυβρίσεως ἠθικῆς μνήμης, ὑπεράσπισιν τῶν ἐγκληματιῶν, ἔπρεπε νὰ θέσωσι τὴν χεῖρά των ἐπὶ τῆς καρδίας πρὶν οὕτω συμμεθεῖναι, καὶ νὰ

ἢ ἀτομικῶν συμφερόντων, εἰς τὸ ἀποτροπαιότερον ἐγκλήμα. Ἐννοοῦμεθα. Ἐκεῖνοι οἵτινες ἠθέλησαν νὰ θέσωσιν ὑπὸ ἐνδοιασμὸν τὴν διαγωγὴν τοῦ ἀτυχοῦς Γαῆτα, ἔπρεπε νὰ σκεφθῶσιν ὁποῖαν φοβερὰν εὐθύνην ἀναλαμβάνουσιν ἀπέναντι τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς κοινωνίας, ἥτις οὐδέποτε οὐδ' ἐλάχιστον μῶμον εὗρεν ἐν τῷ βίῳ τοῦ δολοφονηθέντος μάρτυρος τῆς ἐλευθερίας τῶν φρονημάτων. Ὁ Γαῆτας εἶναι θῦμα πολιτικῆς μανίας· τοῦτο κηρύττομεν ἐν πεποιθήσει, μηδὲν ἀπὸ φατριαστικῶν ὀρμώμενοι πνεῦμα· διότι, ὡς πολλάκις εἴπαμεν, δὲν ὑπηρετοῦμεν ἀποκλειστικῶς πολιτικὴν μερίδα, οὐδ' ὀρισμένους πολιτικοὺς, ἀλλὰ τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνην αὐτήν.

Ὡς πολίται πενθοῦμεν διὰ τὴν τραγικὴν ἀπώλειαν ἐνὸς πολυτίμου συμπολίτου, ὡς δημοσιογράφοι ὅμως θρηνοῦμεν διὰ τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν τῆς πολιτείας ἐκείνης, εἰς ἣν πολιτικὴ φατρία ἔχουσα τὸν ἡγήτορά της ἐν τοῖς πράγμασι, διαπράττει τοιαῦτα Κανιβαλικά καὶ κτηνώδη ἐγκλήματα, ἐρεῖδομένη εἰς τὴν προστασίαν ἐνείνου, ὅστις λογίζεται κληθεὶς ὑπὸ τοῦ ἔθνους νὰ ἐπιβλέπῃ τὴν αὐστηρὰν τήρησιν τοῦ νόμου, τῆς μόνης ταύτης ἐγγυήσεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ πολίτου καὶ τοῦ ἔθνους.

Πενθοῦμεν διὰ τὸν Γαῆταν, διὰ τὸν συνάδελφον, διὰ τὸν συμπολίτην, ἀλλὰ καὶ οἰκτείρομεν ἑαυτοὺς, ὅτι ἀναγκάζομεθα σήμερον ἐνῷ τὸ ἔθνος ἀγωνίζεται τόσῳ ἀπελπιστικῶς κατὰ κοινοῦ ἐχθροῦ, ἐνῷ ἡ Εὐρώπη τόσον αὐστηρῶς ἐλέγχει καὶ τὸ ἐλάχιστον παράπτωμά μας, ἐνῷ μισέλληνες πολιτικοὶ λάβροι ἐπιτίθενται κατὰ τῆς μικρᾶς πατρίδος μας δι' ἀνύπαρκτα σφάλματά της, ὅτι ἀναγκάζομεθα, λέγομεν, ν' ἀποκαλύπτωμεν ἐγκλήματα, ὅποια οὐδ' οἱ βάρβαροι λαοὶ τῆς Ἀφρικῆς δὲν διαπράττουσι, καὶ νὰ

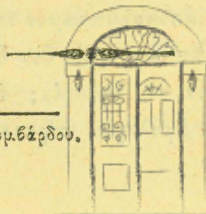

ραστάσεων δορίζουσα τὴν μαρτυρικὴν μνήμην τοῦ ἀτυχοῦς Γαῖτα καὶ τῶν ἀθλίων πλασμάτων, ἅτινα ἀρῆκεν αὐτὸς ἔρημα καὶ ἀπροστάτευτα ἐν μέσῳ τῆς γαλίνης ἐλεΐνης

Τὸ τελευταῖον φύλλον τῆς «Ὁμονοίας», ἣν ἔγραφεν ὁ μακαρίτης Ἀντώνιος, ἐξετυπώθη πενθηφορημένον καὶ ὡς ἐπὶ λόγον τῆς νεκρολογίας τοῦ ἀτυχοῦς συντάκτου τῆς ἀνήγειλεν ὅτι παύει πλέον ἐκδιδομένη, στερηθεῖσα τοῦ ἐμπνέοντος αὐτῇ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ὑπαρξίν, καὶ τελοῦσα ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τοῦ ἐγγχειριδίου καὶ πιστολίου, ἥτις δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐκφράζεσθαι. Ἡ παῦσις τῆς «Ὁμονοίας» ἔσται ὁ θρίαμβος τοῦ ἐγκλήματος, διότι ἐκτὸς τῆς ὅτι τοῦτο ἐπιτυχάνει μέχρι τέλους, θέλει μείνει καὶ ἡ ἀτυχῆς νῆσος ἄνευ ἐλεγκτοῦ, χειραγωγούντος τοὺς θέλοντας νὰ στηλιτεύσωσι τὴν πολιτικὴν ἀνθηκότητα. Οἱ λόγοι οὗτοι πρέπει νὰ πείσωσι τοὺς συνεργάτας καὶ φίλους τοῦ Γαῖτα διὰ πάσης θυσίας νὰ συντηρήσωσι τὴν «Ὁμόνοιαν» ὡς βρομφαίαν δικαιοσύνης εἰς τὰ ὅμματα τῶν δολοφόνων, ὡς φωνὴν κυρίου εἰς τὰ ὦτα τοῦ Κἄν τῆς Ζακύνθου. (*)

Μικρὰν παντὸς πολιτικοῦ λόγου, καὶ πρὸς ἀπλὴν ἐνδειξιν τῆς λύπης ἣν ἡσθάνθησαν οἱ οὐνάδελφοι τοῦ Γαῖτα, νομίζομεν καλὸν νὰ τελεσθῇ μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς προῶως καὶ ἀνάνδρως ἀποσπασθείσης τοῦ κόσμου ψυχῆς του. Ἄς ἱκετεύσωμεν τὸν Θεὸν νὰ δεχθῇ ἐν τῇ χορείᾳ του τὸν τύπον τοῦ χριστιανοῦ, τὸν μάρτυρα τοῦ λόγου, τοῦ μόνου ὅπλου δι' οὗ ὁ Χριστὸς ἔδρυσεν τὸ ἄσπιστον κράτος του ἐν τῷ κόσμῳ, τοῦ μόνου ὁδηγοῦ ὅστις φέρει τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ ἰδίου προορισμοῦ.

(*) Σημ. Ἐκδ. τοῦ Λομβάρδου.

«Νέα Γενεά.» Ἐρ' Ἀθήναις, τὴν 28 Ἰουρίου 1867.
Ἀριθ. 456.

Ἐξ εὐγενοῦς αἰσθήματος ὁρμηθέντες ἔντιμοι καὶ διακεκριμένοι πολῖται τῆς πρωτεύουσας, συνέλαβον τὴν ἰδέαν νὰ προσκαλέσωσι τὸν λαὸν τῆς πρωτεύουσας εἰς μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ οἰκτρῶς καὶ ἀναξίως δολοφονηθέντος ὑπὸ τῶν συμπύων τῆς Ζακύνθου, μακαρίτου Γαῖτα, συντάκτου τῆς ἐκεί ἐκδιδομένης «Ὁμονοίας.» Ὁ λαὸς προθύμως ἀνταπεκρίθη εἰς τὴν πρόσκλησιν ταύτην καὶ ἐν τάχει κατετέθη εἰς χεῖρας τῆς ἐπὶ τούτῳ συστάσεως ἐπιτροπῆς ἱκανὸν χρηματικὸν ἐπὶ τούτῳ. Τὸ μνημόσυνον τελεῖται ἐν τῷ ναῷ τῆς Μητροπόλεως τὴν προτεχῇ Κυριακῇ· ἔσται δὲ μία διαμαρτύρησις τοῦ κοινοῦ τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τῆς ἐν Ζακύνθῳ φαυλοκρατίας, ἥτις ἐπὶ ἔτη ἤδη ἔχει βυθισμένην τὴν ἀτυχῆ ἐκείνην νῆσον εἰς συμφορὰς καὶ εἰς πένθη.

«Μίρωρ.» Ἐρ' Πάτραις, τὴν 29 Ἰουρίου 1867. Ἀριθ. 936.

Ἀνὴρ ἡξέυρομεν τῇ ἀληθείᾳ τί νὰ εἰπώμεν περὶ τῆς «Ἐλπίδος» ἥτις, ἀγνοοῦμεν ἐκ ποίων λόγων ὠρμήθη, ἀπεφάσισε ν' ἀντιστρατεύσῃ καὶ νὰ πολεμήσῃ ἰδέαν, τὴν ὁποίαν ὅλος ὁ κόσμος παρεδέχθη ὡς ὀρθὴν, ἀφοῦ κοινὰς γνώσεως τυγχάνει, ὅτι ὁ πολῦπειρος συντάκτης αὐτῆς κ. Λεβίδης κάλλιον παντὸς ἄλλου γνωρίζει, ὅτι ἡ ἀξιοδάκρυτος κατὰστασις τῆς δυστυχοῦς Ζακύνθου χρεωστεῖται εἰς τὸν πατέρα τῆς διαπραττούσης τὰ αἰσχίστα ἐν τῇ νήσῳ ἐκείνῃ φαυλοκρατίας κ. Λομβάρδου, τὸν ὁποῖον ἐπειράθη νὰ παραστήσῃ ὡς τὸν ἀγνότερον πατριώτην. Καὶ πῶς δύναται τις ἄνευ ἐρυθμήματος νὰ περιφρονήσῃ τὴν παρ' ὅλου τοῦ κόσμου μορφωθείσαν ἰδέαν περὶ τοῦ ἐγκλήματος τοῦ διαπραχθέντος κατὰ τοῦ μακαρίτου Γαῖτα, ἀφοῦ γνωρίζῃ ὅτι ὁ κ.

Λομβάρδος, ὁ κατὰ κακὴν τύχην τῆς Ἑλλάδος ὑπουργὸς ἀναδείχθη διὰ τῆς ἀχυσίας καὶ στηριζόμενος ἐπὶ τῆς φαυ-

λότητος, διατηρεῖ ἀλληλογραφίαν καὶ σήμερον ἔτι μετὰ κακούργων καὶ καταδίκων; ἀφοῦ γνωρίζῃ ὅτι διὰ τῆς τρομοκρατίας καὶ διὰ μόνῃς τῆς τρομοκρατίας προσπαθεῖ νὰ κρατῇ οὗτος ὑπεροχὴν ψευδῇ ἐν Ζακύνθῳ; ἀφοῦ γνωρίζῃ ὅτι συμβουλεύεται εἰς τὰς πράξεις του πᾶν ἀνῆθικον καὶ φαῦλον στοιχεῖον; Λυπούμεθα τῇ ἀληθείᾳ ἐλέποντες τὴν συνάδελφον παλινωδοῦσαν καὶ ὑποστηρίζουσαν ὅ,τι καθ' ὅ-
λον τὸν βίον τῆς ἐπολέμησε, ἤτοι τὴν φαυλοκρατίαν.

Ὁ «Μίνως» ἐν τῷ ἰδίῳ φύλλῳ προσεπιλέγει καὶ τὰ ἐπόμενα.

Τὴν προσεχῇ Κυριακὴν θέλει τελεσθῇ μνημόσυνον ἐν τῷ ναῷ τῆς Εὐαγγελιστρίας ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ θύμα τῆς φαυλοκρατίας πετόντος πρὸ μικροῦ ἐν Ζακύνθῳ Α. Γαήτα. Τὸ τοιοῦτον τιμᾷ τὸν λαβόντα τὴν πρωτοβουλίαν συμπο-
λίτην μας, διότι ὁ Γαήτα, ἐκτὸς τῶν πολλῶν του ἀρετῶν ὑπῆρξε καὶ εἰς τῶν μᾶλλον συνηγορητῶντων ὑπὲρ τῆς ἀλη-
θείας καὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ ἔθνους, καὶ μνημόσυνον ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς τιμᾷ τὴν ἀρετὴν ἐξ
ἄλλου εἶναι ἡ μεγαλειτέρα καταδίκη κατὰ τῆς φαυλότητος καὶ τῆς κακοηθείας.

«Πρωτὸς Κῆρυξ.» Ἐν Ἀθήναις, τὴν 29 Ἰου-
ρίου 1867. Ἀριθ. 754.

Ο ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ.

Ὁ Κ. Λομβάρδος καυχᾶται, ὅτι εἶναι πανίσχυρος ἐν Ζα-
κύνθῳ, εἶναι δὲ καὶ ὑπουργός καὶ ἔχει εἰς τὰς διαταγὰς του
ὅλας τὰς ἀρχάς, ὅλας τὰς δυνάμεις, τίποτε δὲν τοῦ λείπει,
διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ τοὺς δολοφόνους τοῦ φιλοπάτριδος καὶ
ἀγαθοῦ πολίτου Γαήτα, ὃς τοὺς ἀνακολύψῃ λοιπὸν καὶ ὁ
τοὺς παραδώσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῆς Δικαιοσύνης, διὰ νὰ λά-
βωσι τὰ ἐπιχειρήματα τῆς κακίας τῶν. Δὲν ἀρκεῖ νὰ κάμῃ ἐ-

πίδειξιν ἐνεργείας πρὸς ἀνακάλυψιν, πρέπει νὰ τοὺς ἀνακα-
λύψῃ. Τὸ λέγομεν φανερά εἰς τὸν Κ. Λομβάρδον, ὁ κό-
σμος φρονεῖ ὅτι, ἂν θέλῃ, ἀδύνατον εἶναι νὰ σωθῶσιν οἱ
δολοφόνοι. Κανεὶς δὲν θὰ πιστεύσῃ ὅτι ἐπροσπάθησεν ἀλλὰ
δὲν ἠδυνήθη νὰ τοὺς ἀνακαλύψῃ, ὃς μὴ φαντάζεται ὅτι θὰ
ὑπεκφύγῃ τὴν φοικτὴν ἐτυμηγορίαν, ἣτις περιμένει καὶ αὐ-
τὸν καὶ τὸ ὑπουργεῖον ὁλόκληρον.

Πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐδολοφονήθη ἐνταῦθα ὁ μικροῦ Κρο-
φωτάκης, καὶ ὁ δολοφόνος ἐγένετο ἄρρατος, χωρὶς νὰ τὸν
γνωρίσῃ κανεὶς. Καὶ ὅμως ἐν Ἀθήναις, ἔνθα πολλὰ ὑπάρ-
χουσι τὰ κωλύματα εἰς τοιαύτα; ἀνακαλύψεις, ἡ ἀστυνο-
μία ἐντὸς μικροῦ διαστήματος τὸν ἀνεκάλυψε, τὸν συνέλα-
βε καὶ τὸν παρέδωκεν εἰς χεῖρας τῆς δικαιοσύνης, καὶ ὁ δο-
λοφόνος οὗτος ἐδικάσθη κατεδικάσθη καὶ ἐκαταπονήθη οὗ-
τω δὲ ἐξετελέσθη ὁ νόμος καὶ ἱκανοποιήθη ἡ κοινωνία. Καὶ
δὲν εἶναι δυνατὸν εἰς μικρὰν πόλιν, ὡς τὴν Ζάκυνθον, ἔν-
θα ὅλα τὰ πρόσωπα εἰσὶ γνωστά, ἔνθα ἡ ἐπὶ τῶν λαζαρό-
νων τῆς Ζακύνθου ἀναμφισβήτητος ἐπιρροή τοῦ Κ. Λομ-
βάρδου ὑπάρχει ἐνωμένη μετὰ τὴν δημοσίαν δυνάμιν, νὰ μὴ
ἀνακλυθῶσιν οἱ διαπραξάντες τὸ στυγερὸν τοῦτο κακούρ-
γημα; Τὸ ἐπικαλέσομεν, εἶναι ἀδύνατον νὰ πεισθῇ ὁ κό-
σμος, ὅτι τὰ ὑπουργεῖον Κομμουνδούρου ἠθέλησε καὶ δὲν ἡ-
δυνήθη νὰ συλλάβῃ τοὺς δολοφόνους τοῦ πατριώτου τῆς Ζα-
κύνθου, καὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου, τοὺς κακούργους τῆς
ὥραίας, ἀλλὰ δυστήνου ἐκείνης νήσου.

«Φοῖνιξ.» Ἐν Πάτραις, τὴν 30 Ἰουνίου. Ἀριθ. 373.

Τὴν προσεχῇ Κυριακὴν τελεῖται μνημόσυνον ἐν τῷ ἐν-
ταῦθα ἱερῷ Ναῷ τῆς Εὐαγγελιστρίας παρὰ τῶν ἐνταῦθα
κατοικοῦντων Ζακυνθίων, καὶ τῶν ἐγκριτωτέρων τῆς πό-
λεώς μας, ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἐσχάτως ἐν
Ζακύνθῳ δολοφονηθέντος Ἀντωνίου Γαήτα. Παρακαλοῦνται

λοιπόν οἱ πολῖται νὰ παρευρεθῶσιν ἐν τῷ εἰρημένῳ Ναῶ ὅπως δεηθῶσιν εἰς τὸν ὑψίστον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ μακαρίτου· θέλει δὲ ἐκφωνηθῇ καὶ κατάλληλος λόγος παρὰ τοῦ Κ. Π. Ι. Χαλικοπούλου.

«*Αναμόρφωσις.*» *Ἐρ Κεφαλλ. 1 Ἰουλίου 1867. Ἀρ. 49.*

Ἡ «Ὁμόνοια» τῆς Ζακύνθου, διακοπεῖσα μετὰ τὸ στυγερὸν κακούργημα τῆς δολοφονίας, τὸ περὶ τὸ μεσονύκτιον τῆς 43 Ἰουνίου πραχθὲν κατὰ τοῦ Α. Γαῆτα, ἐνὸς τῶν συντακτῶν της, καὶ ἀναφανείσα κατὰ τὴν 21, προτάττει νεκρολογικὸν ὑπὲρ τοῦ δολοφονηθέντος συντάκτου της ἄρθρον, ἐν τέλει τοῦ ὁποῖου ἀναγγέλλει τὴν παῦσιν της ὡς ἑξῆς.

Ἡ «Ὁμόνοια μετὰ τὴν δολοφονίαν, παύει. Θί ἀπομείναντες συντάκται δὲν δύνανται νὰ ἐξακολουθήσωσι γράφοντες ὑπὸ τὸ πιστόλιον καὶ τὸ ἐγγχειρίδιον τοῦ δολοφόνου, διότι ἡ κυβέρνησις οὐδεμίαν εἰς τὰ πρόσωπα παρέχει ἀσφάλειαν. Ἐλευθερία τοῦ τύπου καὶ δολοφονία τοῦ γράφοντος δὲν δύνανται νὰ συνυπάρξωσι. ὄψονται οἱ αἷτιοι τῆς τοιαύτης τῶν πραγμάτων οἰκτρᾶς καταστάσεως.»

Ἡ ὡς ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος φητριάσμου καταναγκαζομένη τοιαύτη παῦσις ἐνὸς τῶν δημοσιογραφικῶν ὀργάνων εἶναι τῷ ὄντι πᾶγμα φρικτὸν καὶ ἀνήκουστον· εἶναι δὲ, ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, τρανωτάτη ἀπόδειξις τῆς ἐν τῇ αὐτῇ Ζακύνθῳ ἐπικρατούσης οἰκτρᾶς καταστάσεως τῶν πραγμάτων, καὶ ἐκφραστικωτάτη διαμαρτύρησις κατ' ἐναντι ὑπουργείου, τὸ ὁποῖον ὥθησεν αὐτὰ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, καὶ πᾶσαν ἰσχὺν τοῦ νόμου καὶ τοῦ δικαίου παρέλυσεν.

«*Νόμος.*» *Ἐρ Ἑρμουπόλει, τὴν 1 Ἰουλίου. Ἀριθ. 171.*

Ἡ δολοφονία, ἔγκλημα ἀνάνδρου καὶ ἀποτρόπαιον, εἶναι τὸ στυγερώτερον τῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ πραττομένων κα-

κουργημάτων. Ἀλλ' ὅταν πράττεται εἰς ἄνδρα ὑπηρετοῦντας τὴν πατρίδα διὰ μυρίων θυσιῶν καὶ ἐντελοῦς αὐταπαρνήσεως πρέπει ἡ κοινωνία νὰ καταδικάσῃ τοὺς δολοφόνους μέχρις ἐξοντώσεως πρὸς τὴν σωτηρίαν τῆς τιμῆς της· κρύπτουσα δὲ αὐτοὺς καθίσταται συνυπεύθυνος καὶ θάττον ἢ βράδιον δώσει δίκην τῆς συνενοχῆς ἢ ἀνοχῆς της. Ὁ Ἀντώνιος Γαῆτας, ἀνὴρ ὑπηρετῶν τὴν πατρίδα διὰ μεγίστης αὐταπαρνήσεως καὶ μεγίστων θυσιῶν δολοφονεῖται νύκτωρ, ὅτε ἐπορεύετο εἰς τὴν οἰκίαν του πρὸς ἀνάπαυσιν. Τίς δὲν φρίττει διὰ τὸ κακούργημα τοῦτο καὶ τίς δὲν ἐπιθυμεῖ ν' ἀνακαλυφθῇ ὁ δολοφόνος; καὶ ὅμως μέχρι σήμερον μένει ἐν τῷ κρυπτῷ καὶ ἀτιμώρητος. Ὁ τύπος σχεδὸν ἅπας τῶν Ἀθηνῶν ἀπέδωκε τὴν κατὰ τοῦ μακαρίτου Γαῆτα πραχθεῖσαν δολοφονίαν εἰς πολιτικὰ πάθη τῆς ἐναντίας τοῦ δολοφονηθέντος μερίδος. Διὸ οὐ μόνον ὁ κ. Λομβάρδος ἔχει μέγιστον καὶ πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν συμφέρον ν' ἀνακαλύψῃ τοὺς δολοφόνους πρὸς τιμωρίαν, ἀλλὰ καὶ ἅπασα ἡ Ζακύνθος, διότι ὁ κ. Λομβάρδος, πανίσχυρος ἐν Ζακύνθῳ καὶ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ἔχει τὰ μέσα καὶ ὀρεῖται, πρὸς διάσωσιν καὶ τῆς ἀτομικῆς του τιμῆς καὶ τῆς πατρίδος του, ν' ἀνακαλύψῃ τοὺς ἐνόχους καὶ νὰ τοὺς παραδώσῃ εἰς τὴν Δικαιοσύνην· ἄλλως δίδει ἀφορμὴν εἰς τοὺς πολιτικοὺς ἀντιπάλους του νὰ λέγωσι καὶ νὰ γράψωσι καὶ νὰ κηρύττωσιν ὅτι ὁ μακαρίτης Ἀντώνιος Γαῆτας ἐγένετο θῦμα τῆς ἀντιπάλου πολιτικῆς μερίδος.

«*Πάτριαι.*» *Ἐρ Πάτραις, τὴν 2 Ἰουλίου 1867. Ἀριθ. 418.*

Λόγους δὲν ἔχομεν ἱκανοὺς θέλοντες νὰ εἰκονίσωμεν τὴν ἀγανάκτησιν τῶν πολιτῶν ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος, ἣν ἐξέφρασεν ἐναντίον τῶν ἡθικῶς αὐτουργῶν τῆς δολοφονίας τοῦ Ἀντωνίου Γαῆτα. Ἄπαντες ἀναιξερῆτως κατέκρινον αὐ-

θήμα αληθῶς παρουσιάζει ὁ ὥραιος τῆς Ζακύνθου τόπος ὑπὸ διεύθυνσιν τοιοῦτου κομματάρχου, ὡς ἂν ἦτο πεπρωμένον νὰ γίνῃ ἡ νῆσος θύμα τῆς ἐπιμονῆς καὶ ἀγενοῦς φιλοδοξίας τῶν διοικούντων καὶ νὰ ὑπέκῃ τυφλῶς εἰς τὴν φορὰν τῆς τύχης.

—Λέγεται ὅτι αἱ ἀδελφαὶ τοῦ δολοφονηθέντος, παρουσιασθεῖσαι εἰς τὴν ἀνάκρισιν, κατηγορήσαν τὸν ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης, καὶ ὅτι θὰ μεταβῶσιν εἰς Ἀθήνας ἵνα παραστήτωσι τῷ Ἀντιβασιλεῖ καὶ δημοσιεύσωσι συνάμα τὰ αἰτία τὰ προκαλέσαντα τὴν δολοφονίαν τοῦ Γαήτα. Οὐδόλως δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν τὴν ἀνεξίγητον ἐπιμονὴν τοῦ κ. Κουμουνδούρου νὰ διατηρῇ ὡς ὑπουργὸν ἄνθρωπον ὃν μισεῖ ἅπασα ἡ Ἑλλάς καὶ ἔνεκεν οὗ τὸ ἐλληνικὸν γένος θὰ ἐξυμνηθῇ ὑπὸ τοῦ χρυσοστόμου Λαυάρδου καὶ τῶν ὁμοίων του, ὅθεν πρὸς τιμὴν καὶ τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ Βασιλέως καὶ πρὸς τὸ καλὸν τοῦ ὑπουργείου καὶ αὐτοῦ τοῦ Λομβάρδου ὀφείλει νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ.

—Αἱ ὑπουργικαὶ διαταγαὶ ὠρίσθη ἀμοιβῇ δρ. 3,000 εἰς τὸν καταδείξαντα τὸν δολοφόνον τοῦ Γαήτα. Πιστεύομεν ὅτι ὁ κ. Λομβάρδος, ἂν εἶχε περισσότερον σέβας εἰς τὸν ἑαυτὸν του, ἡδύνατο νὰ τὸν καταδείξῃ, διὰ μόνης τῆς ἐπιβροῆς του καὶ ἄνευ τῆς θυσίας ταύτης· διότι γινώσκει κάλλιστα ὅτι καὶ ἐκατονταπλάσιον αὐτῆς ἂν ἔθετε ἀμοιβὴν, οὐδεμίαν ἐπιβροὴν θὰ εἶχε ἀπέναντι τῶν προλήψεων τῶν λαζαρόνων του. Ὅθεν δι' αὐτῆς τῆς προκηρυσσεύς του ἔδωκε νὰ ἐννοήσῃ εἰς τὸ κοινὸν ὅτι εἶναι περισσότερον . . . ἀγύρτης ἐφ' ὅσον ἐνομίζετο.

«Πραῦρος Κήρυξ.» Ἐρ' Ἀθήνας, τὴν 3 Ἰουλίου 1867.

Ἀριθ. 756

ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ ΤΟΥ ΓΑΗΤΑ.

Χθὲς ἐτελέσθη ἐν τῷ ναῷ τῆς Μητροπόλεως τὸ ἀναγ-

γελθὲν μνημόσυνον τοῦ δυστυχοῦς Γαήτα ἐκ μέρους τῶν ἐνταῦθα δικηγόρων καὶ δημοσιογράφων. Ἄπειρον πλῆθος λαοῦ συνέβρευσεν ἀπὸ πρώτας εἰς τὸν ξηθέντα ναὸν ἵνα ἀκούσῃ τὴν ἱεροτελεστείαν, ἡ δὲ χαριτόδωτος ἐξουσία ὑπὸ πανικὸν διατελοῦσα φόβον μὴ ὁ λαὸς ἐν τῇ ἀγανακτήσει αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἀποτρόπαιον δολοφονίαν τοῦ Γαήτα ἐκφράσῃ τὴν δυσαρέσκειάν του διὰ τὴν ἐκνομον κατὰστασιν τῶν πραγμάτων, ἣν ἔφερεν αὕτη διὰ τῆς ἀσυγγνώστου διαγωγῆς τῆς, ἐτοποθέτησεν ἀπὸ πρώτας τὰς στρατιωτικὰς καὶ πολιτικὰς ἀρχάς· ἐν τε τῷ ναῷ καὶ τὰ περίξ αὐτοῦ, ἥτις κατέλαβε συνάμα καὶ τὰς διαφόρους γωνίας, δι' ὧν ἐσταυροῦντο αἱ ὁδοί, αἱ ἄγουσαι πρὸς τὸν ναὸν, αὐξήτασα καὶ τὰς φρουράς τῆς πρωτοφυλακῆς καὶ τῶν ἄλλων σταθμῶν καὶ ἄλλους εἰς πολλαπλασιασμὸν πολλοῦς, οἷον τραμπούκους τῆς ἐξουσίας καὶ τοὺς τοιοῦτους οἵτινες περιέμενον τὸ σύνθημα ἵνα ἐπιπέσωσι κατὰ τῶν ἀόπλων καὶ ἡσύχων πολιτῶν.

Μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ὁ Μητροπολίτης μετὰ τοῦ ἱεροῦ κλήρου ἐξῆλθε μέχρι τῆς ἀναβάθρας ἐν ᾗ ἡ ἐψάλη ἡ πρὸς τὸν Θεὸν δέησις ὑπὲρ τῆς ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ μακαρίτου Γαήτα, καὶ ὡς ἐξ ἐνὸς στόματος ἐξεφώνει ὁ παριστάμενος λαὸς τὸ Ἀμήν· ὁ δὲ Α. Καλὸς λαβὼν τὴν ἀδειαν τοῦ Ἀρχιερέως ἐλάλησε λόγον σύντονον μὲν, ἀλλὰ κατανυκτικώτατον ἐκθέτας τὰ περὶ τῆς ἐκνόμου καταστάσεως τῆς Ζακύνθου, κεραυνοβολήσας τοὺς δολοφόνους τοῦ μακαρίτου Γαήτα καὶ ἀποδοὺς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰσκαριώτου εἰς τοὺς αὐτουργοὺς καὶ συνεργοὺς τῆς πράξεως. Κατόπιν αὐτοῦ ἐπρόκειτο νὰ λάβωσι καὶ ἄλλοι τὸν λόγον, ἀλλὰ παρελθούσης τῆς ὥρας, καθόσον διήρκεσε μέχρι τῆς 10 π. μ. καὶ τοῦ καύσοντος ἐπελθόντος, ἀπεσύρθησαν, τὸ δὲ πλῆθος διελύθη ἡσύχως ἄνευ τινὸς ἐξωτερικῆς ἐπιδείξεως,

ἐκ τῶν ἐκείνων· τὰ δάκρυα καὶ τῇ καρδίᾳ τὴν ἐνὸς ἀτρομήτου μάρτυρος τῆς ἐ-

λευθερίας τοῦ λόγου, ἀναθεματίσαν δὲ τοὺς δολοφόνους ἐπεκαλεσθὴ τὴν ταχεῖαν τιμωρίαν αὐτῶν· ὥστε τὰ πάντα ἐτελείωσαν ἐν ἡσυχίᾳ καὶ τάξει, ἥτις ὀφείλεται εἰς τοὺς ἐνεργήσαντας τὸ μνημόσυνον. Ἀλλ' ἐρωτῶμεν τὴν κυβέρνησιν διατὶ κατεθρομβήθη εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ μνημοσύνου, καὶ ἔλαβε ὅλα τὰ ἀνωτέρω ἑκτακτα μέτρα; ἴσως ἐνόμισεν ὅτι τὸ κοινὸν τῆς πρωτευούσης ὡς ἐκ τῆς ἀποστροφῆς ἦν ἔχει εἰς τὸ ἐνεστὼς ὑπουργεῖον ἤθελε ζητήσει τὴν πτώσιν αὐτοῦ· πῶς φαίνεται ὁ ἔνοχος· ἀλλ' ἡπατήθη μεγάλως· Ἡ ἀντιπολίτευσις οὐτα ὑπερήφανος οὐδέποτε θέλει καταδεχθῆ δι' ὀχλαγωγῶν νὰ λάβῃ τὴν ἐξουσίαν· τοῦτο δέδοται εἰς μόνους τοὺς ὑπάρχοντας ὑπουργούς, οἵτινες ἵνα εἰσπηδήσωσιν εἰς τὰ πράγματα, ἄλλοτε μὲν ὑπεκλίνουν διὰ τῶν ληστῶν ἐκδρομὰς ἐξωθεν τῶν ὀρίων, ἵνα περιπλέξωσι τὴν τότε κυβέρνησιν τοῦ Βουλγαρῆ μετὰ τῆς ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως καὶ τῶν Εὐρωπ. Δυνάμεων, ἄλλοτε δὲ ἐσυκοφάντουν αὐτὸ ὡς προδοτικὸν καὶ ὡς ἀντιπράττον εἰς τὰ τῆς Κρήτης καὶ Θεσσαλίας, ἐλθόντες δὲ σήμερον εἰς τὴν ἐξουσίαν οὐχὶ μόνον τὴν ἐπανάστασιν τῆς Ἡπειροθεσσαλίας, ἣν αὐτοὶ διὰ τῶν ὀργάνων τῶν ὑπεκίνησαν, ἔπαυσαν ἤδη ἀλλὰ καὶ τὸ ζήτημα τῆς Κρήτης κοντεύει νὰ χαθῇ· ἐνεκα τῆς ἀδεξιότητος τῶν.

«Μέριμνα» Ἐρ' Ἀθήναις, 3 Ἰουλίου 1867. Ἀριθ. 615.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ.

Ὁ δημοσιογράφος καὶ δικηγόρος Ἀντώνιος Γαήτας, ὁ ὑπέρμαχος τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου, ἔπεσε τὴν 13—14 Ἰουνίου ἐν Ζακύνθῳ ὑπὸ δολοφόνων χειρῶν μάρτυς τοῦ καρτερικοῦ ἀγῶνός του. Τὸ στυγερὸν τοῦ ἐγκλήματος κατὰ τοῦ ὀπλίτου τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀτόμου συνεκίνησε καὶ συγχινεῖ βεβαίως πᾶσαν ἀνθρώπινον καρδίαν. Καθῆκον πρὸς τὴν μνήμην τοῦ παθόντος καὶ ἀποστροφῇ πρὸς τὸ ἀγο-

σιού· γῆμα προκαλοῦσι τὴν τέλεσιν μνημοσύνου ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ μακαρίτου Ἀντωνίου Γαήτα, ὡς δείγμα τῶν αἰσθημάτων τοῦ κοινοῦ τῆς Ἑλλάδος.

Εἰδοποιοῦνται οἱ πολῖται, ἵνα παρευρεθῶσιν, ὅσοι ἐξ αὐτῶν εὐχρηστοῦνται, τὴν 8 1]2 πρωϊνὴν ὥραν τῆς αὐρίου Κυριακῆς 2 Ἰουλίου ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ, ὅπου θέλει τελεσθῇ δημοτελὲς ἀρχιερατικὸν μνημόσυνον.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 4 Ἰουλίου 1867.

Ἡ κοινὴν τῆς πρωτευούσης τοῦ Βασιλείου συνεκινήθη σφόδρα ἐκ τοῦ πραχθέντος ἐν Ζακύνθῳ κακουργήματος. Εἰς τὸ ἄτομον τοῦ Ἀντωνίου Γαήτα, ἐκτὸς τῆς ἀπωλείας τοῦ προσώπου, ἐδολοφονήθη ἡ ἀνεξαρτησία τοῦ φρονήματος καὶ ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου καὶ τοῦ τύπου. Ὄθεν ἡ ἀνωτέρω πρόσκλησις περὶ τελέσεως Μνημοσύνου, ἀφ' ἐνός ὡς δείγματος τοῦ δημοσίου αἰσθήματος καὶ ἀφ' ἐτέρου ὡς ἐπισήμου δηλώσεως τῆς κοινωνικῆς ἀποστροφῆς κατὰ τοῦ βδελυροῦ ἐγκλήματος, ὅπερ πρώτην φοράν ἐμίανε τὴν ἡμέτεραν Πατρίδα, ἔτυχεν εὐμενεστάτης καὶ εὐκρινούς ὑποδοχῆς.

Τὴν ὀρισμένην ὥραν ὁ Ναὸς τῆς Μητροπόλεως ἐπληρώθη ὑπὸ πολιτῶν πάσης τάξεως, ὅπως δεηθῶσιν εἰς τὸν Ἰψιστον ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ δολοφονηθέντος καὶ συνάμα στιγματίσωσι διὰ τῆς ἑαυτῶν ἀποστροφῆς τὸ στυγερὸν ἔγκλημα δι' οὗ ἀφῆρθη ἡ ζωὴ αὐτοῦ.

Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Ἀθηνῶν καὶ Πρόεδρος τῆς ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου, ἔχων παρ' ἑαυτοῦ τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἀρχιερεῖς Ἀνδρου καὶ Φωκίδος καὶ τὸν λοιπὸν τῆς πόλεως κλήρον, ἀνέγνω μετὰ κατανύξεως τὰς ἐκκλησιαστικὰς εὐχὰς ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀτυχοῦς θύματος οἱ δὲ παριστάμενοι χριστιανοὶ ἤνωσαν καὶ αὐτοὶ τὰς ἑαυτῶν δεήσεις.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

της Αναστάσιος Καλός, ἐν μέσῳ γενικῆς συγκινήσεως καὶ θλίψεως, ἀπὸ τῶν προφυλαίων τοῦ Ναοῦ, ἀπήγγειλεν αὐτοσχέδιον τὸ παραπῶδες λογίδριον. Οὐδέν τι σκληρὸν ἐπιθυμοῦμεν νὰ προσθέσωμεν τὴν ἀγγελίαν τοῦ Μνημοσύνου. Ἡ ὑπόθεσις καὶ τὰ συνοδεύοντα ταύτην γεγονότα παρήγαγον εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων τοιαύτας ἐντυπώσεις, ὥστε, ὅ,τι καὶ ἐὰν ἡμεῖς εἴπωμεν, εἶναι ἀδύνατον νὰ διερμηνεύσωμεν αὐτάς.

ΛΟΓΙΑΡΙΟΝ

Ἐκφωνηθὲν αὐτοσχεδίως εἰς τὸ μνημόσυνον τοῦ Ἀντωνίου Γαήτα ἐν τοῖς προφυλαίοις τοῦ Ναοῦ τῆς Μητροπόλεως τὴν 6' Ἰουνίου 1867, ὑπὸ τοῦ πολίτου Ἀναστασίου Καλοῦ.

Στυγερά καὶ ἀποτρόπαιος πράξις, διαπραχθεῖσα ἐν Ζακύνθῳ κατὰ τῆς ζωῆς ἐνὸς τῶν μᾶλλον διακεκριμένων πολιτῶν, ἐνὸς τῶν θαρρῶτατέρων ὁργάνων τῆς δημοσιογραφίας, τοῦ Ἀντωνίου Γαήτα, ἐκάλεσεν ἡμᾶς ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ τούτου Ναοῦ πρὸς ἐκπλήρωσιν διπλοῦ καθήκοντος, θρησκευτικοῦ καὶ πολιτικοῦ.

Τὸ μὲν ἐξεπληρώθη ἐντὸς τοῦ ναοῦ διὰ τῆς ἱεροπραξίας, καθ' ἣν οἱ λειτουργοὶ τῆς ἐκκλησίας ἐδεήθησαν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἐν τῷ σκότει καὶ ἐν παραδύτῳ δολοφονηθέντος, ἡμεῖς δὲ μετὰ τὸ μνημόσυνον ἱκετεύσαμεν τὸν Κύριον, ὅπως κατατάξῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν χώρᾳ δικαίων· τὸ δὲ λαμβάνω τὸν λόγον ἵνα ἐκπληρώσω ἐγώ.

Τὸ πραχθὲν ἔγκλημα κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ Ἀντωνίου Γαήτα δὲν εἶναι ἐκ τῶν κοινῶν, εἶναι πολιτικόν, διότι δὲν προσέβαλε μόνον τὸ ἄτομον, προσέβαλεν ὁλόκληρον τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν, αὐτὸ τὸ πολίτευμα· διότι διὰ τοῦ θανάτου ἐκείνου ἐπιδιώχθη ὁ περιορισμὸς τῆς σκέψεως. Εἰς τί δύναται ν' ἀποβῇ ὠφέλιμος εἰς τὴν κοινωνίαν ἡ ἐλευθερία

τῆς σκέψεως; ὅταν αὕτη δὲν τολμᾷ νὰ ἐξωτερικευθῇ διὰ τοῦ λόγου καὶ τοῦ τύπου; ὁ θάνατος τοῦ ἀτόμου εἶναι μὲν ἀνεπανόρθωτος ζημία, ἀλλ' οὐχὶ καὶ κοινωνικὸν δυστύχημα, ἐνῷ ἡ διὰ τοῦ θανάτου τούτου ἐπιτυγχανομένη σιγὴ εἰς τὸν λόγον καὶ τὸν τύπον εἶναι μέγιστον κοινωνικὸν δυστύχημα καὶ πολλὰ συνεπάγεται δεινά.

Ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου καὶ τοῦ τύπου καθιερώθη σήμερον ὅχι μόνον εἰς ἅπασαν τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἀφρικὴν, καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ ὁμοίως εἰς μέρος τι τῆς ἑλληνικῆς χώρας, τὴν Ζάκυνθον, ἔνθα πρὸ πολλοῦ ὁ νόμος κοιμᾶται, ἡ δικαιοσύνη ἐδεσμεύθη, καὶ ὁ ὄχλος ἐξασκεῖ ἀτιμωρητὶ ὅπως προαίρεται καὶ βούλεται πάντα τὰ δικαιώματα τῆς ἐξουσίας, ὁ τύπος ἔπαθεν τὴν κυριωτέραν προσβολήν, ὑπέστη τὴν σκληροτέραν ποινὴν, τὴν ποινὴν τῆς σιωπῆς· διὰ τοῦτο σύμπας ὁ ἑλληνικὸς τύπος κατεξανέστη κατὰ τῆς τοιαύτης ἀθемιουργίας καὶ συνήλομεν ἐνταῦθα πάντες ἡμεῖς, ἵνα ἐκδηλώσωμεν λόγῳ καὶ ἔργῳ, ἐντὸς τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως, τὴν κατὰ τῆς στυγεραῆς ἐκείνης πράξεως ἀποστροφὴν ἡμῶν καὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων, καὶ τὴν ἀπαίτησιν τῆς κοινωνίας πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ἵνα ἀνεύρῃ καὶ τιμωρήσῃ τοὺς κατὰ τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς πατρίδος κακουργήσαντες, διότι μόνη αὕτη παρὰ πάντα ἄλλον δύναται καὶ ὀφείλει νὰ πράξῃ τοῦτο, ἵνα μὴ διὰ τῆς ἀκολασίας καὶ πάλιν τῶν ἐγκλημάτων μεταδοθῇ τὸ κακὸν καὶ ἀλλαχοῦ δώσωμεν δὲ καὶ ἀφορμὴν εἰς τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ μεγαλείου αὐτῆς, δικαίων ἐπικρίσεων καὶ μομφῶν.

Ἐν τῇ πρώτῃ ἐλευθερᾷ Ἑλλάδι, ἐπὶ τῆς ξενοκρατίας, ἐλαχίστη δι' ἐπιθέσεως ἀπλῆς ἐγένετο προσβολὴ καθ' ἐνὸς τῶν ὁργάνων τοῦ τύπου καὶ ἡ Ἑλλὰς σύμπασα ἐξηγέρθη καὶ ἠγανάκτησε, καὶ πρέπει σήμερον, ὅτε διὰ τῆς ἐξώσεως τῆς δυναστείας ἐκείνης πλείονα τῶν ὧν εἶχομεν προσε-

εἰς τὰς αὐθαίρετους θελήσεις τῶν φύλων μελῶν τῆς κοινωνίας; ὄχι.

Καθιερώθη ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου καὶ τοῦ τύπου ἐν τῷ πολιτεύματι, ἀλλ' οὐδόλως ἐξασφαλίζεται ἡ χρῆσις τοῦ πολυτίμου τούτου δικαιώματος, ὅταν ἄνωθεν μὲν δὲν πιέζεται, κάτωθεν δὲ δεσμεύεται, ἀπαγορευομένης διὰ τοῦ τρόμου τῆς ἐπικρίσεως τῶν πράξεων τῶν ιδιωτῶν καὶ τῶν ἀρχόντων.

Δὲν ὑπάρχει συνταγματικὴ κυβέρνησις, ὅταν αὕτη δὲν ἔχῃ ὡς κύριον μέλημά της τὴν ἀτομικὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν πρόφύλαξιν τῶν πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἐλευθεριῶν. Δὲν ὑπάρχουσι πολιτικαὶ καὶ κοινωνικαὶ ἐλευθερίαι ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἐλευθερία τοῦ λόγου καὶ τοῦ τύπου. Καὶ δὲν ὑπάρχει ἐλευθερία τοῦ λόγου καὶ τοῦ τύπου ὅταν δὲν ἐξασφαλίζονται ταῦτα ὑπὸ πάσης ἐπιθέσεως, καὶ ἀπὸ πάσης ἐκνόμου τιμωρίας.

Μυριάκις προτιμωτέρα ἡ ἀπόλυτος καὶ ὅλως αὐθαίρετος κυβέρνησις, ὥστε τὴν παρὰ τοῦ ὄχλου ἐξασκουμένην ἐξουσίαν. Τῆς ἀπολύτου καὶ αὐθαιρέτου ἐξουσίας τὰ ὅρια εἰσὶ περιωρισμένα καὶ αἱ παρ' αὐτῆς ἐπιβαλλόμεναι ποῖναι εἶναι ἐλαφρότεραι, ἐνῷ αἱ παρὰ τοῦ ὄχλου εἶναι σκληραὶ καὶ ἀπάνθρωποι, ὡς σκληρὰ καὶ ἄγρια εἶναι τὰ πάθη του.

Ἡ προστασία τοῦ λόγου καὶ τοῦ τύπου εἶναι σχεδὸν τὸ πρῶτιστον καθῆκον πάσης καλῆς κυβερνήσεως, διότι ἡ δύναμις αὐτοῦ εἶναι ἱσχυροτέρα καὶ τῆς κυβερνητικῆς καὶ αὐτῆς τῆς κοινῆς γνώμης. Ἐν ὧρα πολιτικοῦ τινος τολμήματος ἡ πρώτη ἐπίθεσις γίνεται κατὰ τοῦ λόγου καὶ τοῦ τύπου, διότι τὰ δύο ταῦτα προμάχονται ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ λαοῦ, καὶ πρῶτα ἀνθίστανται κατὰ τῆς τυραννίας· πᾶσα ἐπομένως προσβολὴ τῆς δυνάμεως ταύτης εἶναι προσβολὴ κατὰ τῆς κοινωνίας, προσβολὴ κατὰ τοῦ δικαίου τοῦ ἀνθρώπου, προσβολὴ κατὰ τῆς ἐλευθερίας τῆς σκέψεως. Διὰ τοῦτο καθῆκον ἐστὶν νὰ ὑψώ-

σωμεν τὴν φωνὴν μᾶς κατὰ τῆς τοιαύτης καταστάσεως καὶ νὰ ἐπιβάλωμεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως διὰ τῶν εἰς τὴν διάθεσίν της μέσων ἐξεύρῃ τοὺς τε αὐτοῦ γοῦς καὶ τοὺς ἠθικῶς συνεργοὺς τοῦ διαπραχθέντος διὰ τῆς δολοφονίας κατὰ τοῦ Ἀντωνίου Γαήτα πολιτικοῦ ἐγκλήματος καὶ παραδῶσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῆς δικαιοσύνης, ἅλως θέλει ἀναγκάσει ἕκαστον νὰ ἐξοπλίσῃ τὴν χεῖρά του εἰς ὑπεράσπισιν τῆς ζωῆς του καὶ τῶν δικαιωμάτων του. Τοῦτο δὲ ὀφείλει νὰ πράξῃ ἡ Κυβέρνησις ὅσον τάχιστα, ἵνα μὴ μίαν ἡμέραν ἀκούσῃ ὅ,τι ὁ Κύριος εἶπε πρὸς τὸν Κάιν. *Καὶρ, ποῦ ἐστὶν ὁ ἀδελφός σου;*

Ἡ «Μίμνημα» ἐν τῷ ἰδίῳ φύλλῳ προσεπιλέγει καὶ τὰ ἐπόμενα.

Τὸ ἐγκλήμα ἐπ' αὐτοφώρῳ! Τὰς σκληρὰς ἀλλ' ἀληθεῖς ταύτας λέξεις ὀρείλομεν ν' ἀναφωνήσωμεν ἐπὶ τῇ διαγωγῇ τοῦ συντάκτου τῆς «Ἐλπίδος». Ἡ στυγερά δολοφονία πατριώτου διακεκριμένου καὶ συνάμα συναδέλφου, τοῦ δημοσιογράφου Ἀντωνίου Γαήτα, ὅχι μόνον ἐν Ζακύνθῳ ἀλλὰ καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα διήγειρε γενικὴν φρίκην καὶ ἀποστροφήν. Ἐξαίρεσιν ἀπετέλεσαν οἱ λαζαρόνοι τῆς Ζακύνθου καὶ τινες διεφθαρμένοι τῶν Ἀθηνῶν οἱ μὲν διότι θεωροῦνται ἔνοχοι τοῦ ἐγκλήματος οἱ δὲ διότι ἔχουν κυνηγησμένην τὴν συνείδησιν. Ἐν τῇ λυπηροτάτῃ ταύτῃ ἐξαιρέσει ἠθέλησε νὰ καταλεχθῇ καὶ ὁ συντάκτης τῆς «Ἐλπίδος», ἀντεπεξελθὼν εἰς ὑπεράσπισιν τῆς ἐπικρατούσης ἐν Ζακύνθῳ φαυλοκρατίας, δι' ἄρθρου πλήρους δολιότητος καὶ πανουργίας. Οἱ τυρλοὶ καὶ οἱ ἀσυνείδητοι ἀρνοῦνται νὰ ὁμολογήσωσιν ὅτι τὰ ἐν Ζακύνθῳ ἐγκλήματα, ἡ πραχθεῖσα δολοφονία, ἡ κοινωνικὴ ἀναρχία, ὁ ἐκπατρισμός προκρίτων τῆς νήσου, δὲν ὀφείλονται εἰς τὴν σπείραν τῶν ἀσασίνων, οἵτινες καὶ σήμερον δὲν παύουν ἀπειλοῦντες καὶ ἐξονειδίζοντες τοὺς ἀλλοεθνέους καὶ ἐντίμους πολίτας, ἐνσπείροντες ἐν τῷ λαῷ τὴν ἀπελπισίαν δι' ἐνόπλων ἐπιδείξεων,

διὰ βακχικῶν φωνῶν καὶ δι' ἀκολάστων ἁμαρτιῶν. Οἱ τυφλοὶ καὶ οἱ ἀσυνείδητοι ἄρνούνται ὅτι τὰ ἀγριώτερα καὶ βρωμερώτατα πάθη δὲν ἐπλεώνασαν ἐν Ζακύνθῳ ἕνεκα τῆς ἀτιμωρησίας, ἕνεκα τῶν ἀπονεμηθεισῶν βασιλικῶν χαρίτων ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ Λομβάρδου καὶ ἕνεκα τῆς προστασίας ἣν ἀπολαύει ἡ φαυλοκρατία ἀπέναντι τοῦ νόμου καὶ τῆς δικαιοσύνης. Καὶ ὅμως μία τοιαύτη ἀνήκουστος καὶ βδελυρὰ κατάστασις ἐθεωρήθη ἀξία τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ συντάκτου τῆς «Ἑλπίδος» διότι, ἐρωτῶμεν, ἡ θερμὴ ὑπερασπισίς τοῦ Ζακυνθίου ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ἡ θερμὴ δικαιολόγησις τῶν δοθεισῶν ὑπ' αὐτοῦ χαρίτων εἰς τοὺς Πομόνας καὶ Κοροβέλας καὶ Μπαστέα καὶ Ἀνδριόλας καὶ Ἀκτίνας καὶ τόσους ἄλλους Ζακυνθίους, καταδίκους βαρυτῶν ποινῶν, ἡ φαύλη καὶ πονηρὰ γλῶσσα μεθ' ἧς προταγορεύει ὁ συντάκτης τῆς «Ἑλπίδος» τὴν ἀντίθετον τῇ Λομβάρδῳ πολιτικὴν μερίδα, τὴν πάσχουσαν ὅλα τὰ δεινὰ τῆς σημερινῆς ἀναρχίας, ἀποκαλὼν αὐτὴν *κόμμα τῶν κατὰ χυθονίων*, ἐν γένει δὲ τὰ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς 1410 καὶ 1411 γραφέντα, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν συγγενὴν τοῦ Γαήτα δολοφονίαν, δὲν εἶναι ἀνῆθικος καὶ φαύλη ὑπεράσπισις τῆς βδελυρᾶς ἐν Ζακύνθῳ πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων;

Οὔτε ἄνδρος, οὔτε βλάξ, οὔτε τῶν αἰσχυρῶν αἰσχυρότερος θὰ ἦτον ὁ συντάκτης τῆς «Ἑλπίδος», κατὰ τὰς ἰδίαις αὐτοῦ ἐκφράσεις, συμμεριζόμενος τὸ κοινὸν φρόνημα καὶ τὴν ἐθνικὴν ἀποστροφὴν κατὰ τῆς πραχθείσης δολοφονίας καὶ ἀποδίδων αὐτὴν, μετὰ τὴν ὑπαρξίν τῶσαν ἀποδείξεων, εἰς λόγους καὶ πάθη πολιτικὰ ἀναβράζοντα παρὰ ταῖς ἀγρίαις ψυχαῖς τῶν λαϊκῶν τῆς Ζακύνθου. Οὐδὲν τῆς ἀληθείας ταύτης ἀληθέστερον. Ἀλλ' ὁ συντάκτης τῆς «Ἑλπίδος», διὰ λόγους εὐτυχῶς γνωστοτάτους, προδίδοντας τὴν ποταποτέραν ἰδιοτέλειαν, ἐπαρθεὶς ἀντίθετον ὄνδον καὶ κατετάχθη ἐν τῇ λυπηροτάτῃ ἐκείνῃ ἡ ἀνομία

μὲν ἀνωτέρω. Ὀφείλομεν δὲ νὰ κάμωμεν γνωστοὺς τοὺς λόγους τούτους καὶ εἰς τὸ κοινόν, ἐπειδὴ μόνον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ρίπτομεν ἅπασαν τὴν εὐθύνην καὶ τὸ ὄνειδος εἰς τὸν ἔνοχον καὶ ἀναδεικνύομεν ὑπερτέραν πάσης μομφῆς τὴν Ἑλληνικὴν δημοσιογραφίαν, ἥς ἀποτελεῖ μέρος καὶ ὁ συντάκτης τῆς «Ἑλπίδος», καὶ τὴν ὀρθοφροσύνην τῶν Ἑλλήνων. Ἰδοὺ ποῖοι εἶναι οἱ λόγοι, οἵτινες παρὰ τῇ συντάκτῃ τῆς «Ἑλπίδος» ἀπέπνιξαν καὶ τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ φρονήματος. Ὁ κύριος οὗτος εἶναι ἰδιοκτῆτης οἰκιῶν, ἐν αἷς ἐδρεύουν τὰ δικαστήρια τῆς πρωτεύουσας ἐκτὸς τοῦ ἐφετερίου. Τὸν ἐρχόμενον Σεπτέμβριον λήγει ὁ χρόνος τῆς ἐνοικιάσεως, τόσῳ δὲ οἱ δικασταὶ καθῶς καὶ ὁ σύλλογος τῶν δικηγόρων παρέστησαν δι' ἄλλεπαλλήλων ἀναφορῶν τῶν ὅτι αἱ οἰκίαι τοῦ Κ. Λεβίδου εἶναι ἀκατάλληλοι ὥς ἀπόκεντροι, ὥς στεναὶ καὶ ὥς δυνάμεναι νὰ καταβρέξουσιν καὶ νὰ ἐπενέγκωσι μεγάλα δυστυχήματα. Τὸ ὑπουργεῖον εἶχεν ἐνδώσει εἰς τὰς παραστάσεις ταύτας καὶ ἐπρόκειτο νὰ ἐγκαταλειφθῶσιν αἱ οἰκίαι τοῦ συντάκτου τῆς «Ἑλπίδος». Ἀλλὰ τὸ συμβᾶν ἐν Ζακύνθῳ κακούργημα ἔφερεν εἰς νεωτέρας συνεννοήσεις τὸν ἰδιοκτῆτην Κ. Λεβίδην μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης. Ὁ μὲν εἶχεν ἀνάγκην ν' ἀνανεώσῃ τὸ συμβόλαιον τοῦ ἐνοικίου ὅπως λαμβάνῃ 500 ἢ 600 δραχμὰς τὸν μῆνα ἀπὸ τοιαύτας οἰκίας, ὁ δὲ ὑπουργὸς εἶχεν ἀνάγκην τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ συντάκτου τῆς «Ἑλπίδος». Δὲν ἤξεύρομεν ἐὰν ὑπεγράψῃ τὸ νέον συμβόλαιον ὅτι ὅμως ὁ ὑπουργὸς ὑποχρεῖται τὰ δικαστήρια νὰ μὴν ἐγκαταλείψωσι τὰς οἰκίας τοῦ συνηγόρου δημοσιογράφου εἶναι βέβαιον, ἐπειδὴ καὶ οἱ δικασταὶ καὶ οἱ δικηγόροι ὑπέβαλον νεωτέρας ἀναφορὰς περὶ μεταθέσεως τῶν δικαστικῶν γραφείων. Διὰ τοιούτους λόγους καὶ τοιαύτας ἀφορμὰς ἡ «Ἑλπίς» μετὰ τοῦ συν-

μεν ὅτι ἐὰν δὲν ὑπεγράφη θὰ ὑπογραφῇ τὸ τοῦ ἔθνικίου συμβόλαιον, ἀλλ' εἶναι ζήτημα ἐὰν τοιαῦται συμφωνίαι ὦσιν ἰσχυραί, ὅταν ᾖναι γνωστὸν ὅτι ὑπαγορεύονται ἐκ κακοήθους σκοποῦ καὶ στηρίζονται εἰς ἔγκλημα ἐπ' αὐτοφώρῳ.

«*Ἀθήναι*» Ἐρ Ἀθήναις, τὴν 3 Ἰουλίου 1867. Ἀριθ. 1961.

Χθὲς ἐτελέσθη δι' ὅλης τῆς δυνατῆς μεγαλοπρεπείας τὸ προαγγελθὲν μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ αὐτοχού Γαήτα. Τὸ μνημόσυνον, ὡς γνωστὸν, ἐγένετο τῇ συνδρομῇ δημοσιογράφων καὶ δικηγόρων. Ἐτελέσθη δὲ εἰς τὸν ναὸν τῆς Μητροπόλεως. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης καὶ δύο ἀκόμῃ ἀρχιερεῖς εἶχον προσκληθῇ καὶ ἔλαβον μέρος εἰς τὴν ἱεροτελεστείαν, ἥτις διεξήχθη μετὰ μεγίστης κατανύξεως καὶ ἄκρας τάξεως. Μετὰ τὸ τέλος τῶν συνήθων εὐχῶν ὁ κ. Καλὸς ἐξεφώνησε λόγον εὐπρεπῆ καὶ ἀνάλογον τοῦ λυπηροῦ θέματος. Ἄπειρον πλῆθος λαοῦ ἐπλήρουν τὸν ναὸν τῆς Μητροπόλεως καὶ πλείσται ἐπισημότητες παρέστησαν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς τελετῆς. Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ὁ λαὸς ἀπέδειξεν ὅτι συνησθάνθη βαθέως τὴν γενομένην εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Γαήτα προσβολὴν τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως.

«*Ἐθροφίλις*» Ἐρ Ἀθήναις, 3 Ἰουλίου 1867. Ἀριθ. 1273.

ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ.

Χθὲς, ὡς προαγγελθῆναι, ἐτελέσθη ἐν τῷ ναῷ τῆς μητροπόλεως τὸ ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ μακαρίου Α. Γαήτα, συντάκτου τῆς «*Ὁμονοίας*», πεσόντος δολοφονημένου ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν ἐλευθεριῶν, τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς ἀληθείας, μνημόσυνον.

Ἡ ἱεροτελεστία ὑπῆρξε μεγαλοπρεπείᾳ, ἐκτετατῇ.

τοῦ Σ. Μητροπολίτου καὶ τῶν ἀρχιερέων Φωκίδος καὶ Ἀνδρου.

Πολλοὶ πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας, ἐν οἷς ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀντιπολιτεύσεως καὶ πολλοὶ ἄλλοι πολιτικοὶ ἄνδρες, ἐπλήρουν μετὰ κατανύξεως τὸν οἶκον τοῦ Ἰψίστου, πρὸς θνθερμαὶ ἀνεπέμποντο δεήσεις ὑπὲρ ψυχῆς εὐγενοῦς καὶ τιμίας.

Παρακληθείσης τῆς ἱεροτελεστίας ὁ Σ. μητροπολίτης ἐξῆλθεν εἰς τὰ προπύλαια τοῦ ναοῦ, ὅπως διανείμῃ τὸ ἀντίδορον, μεθ' ὃ ὁ κ. Α. Καλὸς, πλήρους οὔσης τῆς πλατείας, ἀπήγγειλε σύντομον, ἀλλ' ἀρκούντως περιεκτικὸν λόγιδριον περὶ τῆς φύσεως τοῦ κακουργήματος, τοῦ μεγέθους αὐτοῦ καὶ τῶν ὀδυνηρῶν συνεπειῶν αὐτοῦ, δύνатаι νὰ ἔχῃ ἐν περιπτώσει ἀδιαφορίας.

Ἡ ἀντιπολιτεῦσις εἰς τὸ μνημόσυνον αὐτὸ ὠρμήθη ἐξ ἀρχῶν εὐγενῶν, πρὸς εὐγενῆ σκοπὸν ἀποβλέπουσα καὶ μετριοπαθῶς ὢλω; συμπεριφερθεῖσα. Τὸ μνημόσυνον αὐτὸ, ὅπερ εἰς τοσοῦτους σπουδαίους πειρασμοὺς ἐνέβαλε τὴν πτωχὴν ἐξουσίαν, ἐσκόπει, ἵνα καταφανεστέρῃ ποιήσῃται τὴν ἀποδοκιμασίαν πάντων κατὰ πράξεως βδελυρᾶς καὶ ἀποτροπαίου καὶ ἐπὶ τοσοῦτο μᾶλλον τοιαύτης, ἐφ' ὅσον ἤθελε προέρχεσθαι παρ' ἐκείνων, οἵτινες ἔχουσι καθήκον νὰ τὴν ἀποκρούωσι καὶ τὴν προλαμβάνωσιν.

Ἡ ἐξουσία ἔσχον ἴσως ἐκυτὴν συνειδυῖα, ὡς ὑπηρεγόντος τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς μερίδος ἐκείνης, ἥτις διεπράξατο τὸ φρικῶδες κατὰ τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου κακουργήμα, περίτρομος ἤκουσε τὴν ἀπόφασιν περὶ τελέσεως μνημοσύνου κύριος οἶδεν ὅποια τρομερὰ φαντάσματα παρουσιάσθησαν εἰς τοὺς ἀγαθοὺς ὑπουργοὺς ἀπειλοῦντα μεγάλας αὐτοῖς καταστροφάς!

Χθὲς τὴν πρωτὴν πάντα τῆς ἐξουσίας τὰ ὄργανα ἦσαν ἐκτετατῇ, ὡς ἐπὶ τῆς μητροπόλεως περιεβόλετο ὑπὸ οὐκ ὀλίγων κλητῶν καὶ χωροφυλάκων παρῆσαν ἐν αὐτῷ καὶ

υποφρούραρχοι καὶ ὑπαστυνόμοι καὶ ἄλλαι ἀρχαί· πᾶσα δὲδδς ἀπὸ τῆς πλατείας τῆς μητροπόλεως ἀρχομένη κατεῖχτο παρὰ κλητῆρων καὶ χωροφυλάκων· οἱ στρατιῶται τοῦ ἡμιτάγματος τῶν πυροσβεστῶν, σκαπανέων, γεφυροποιῶν, ὑπονομοποιῶν κλπ. διατάχθησαν νὰ μένωσιν ἐντὸς τοῦ στρατῶνος ἐφ' ὅτην ὥραν διήρκει τὸ μνημόσυνον.

Τὰ μέτρα ταῦτα τῆς ἐξουσίας, καὶ τοὶ γελοῖαι, καθόσον ἡ ἀντιπολίτευσις, ἔστω βεβαία τοῦ Κουμουνδούρου ἢ κυβέρνησις, ἀγαπᾷ καὶ τὴν πατρίδα, καὶ τὸν Θρόνον, καὶ τὴν τάξιν πολὺ πλέον αὐτῆς, καὶ οὐδὲν βίαιον μέτρον οὐδ' ἐκ τῆς φαντασίας καὶ αὐτῆς οὐδέποτε διήλθεν ἦταν ἐντὸς τοῦ δικαίωματος τῆς ἐξουσίας, δικαιουμένης νὰ παρίσταται, ὅπως ἂν θέλῃ εἰς πάσας τὰς δημοσίας συναθροίσεις καὶ νὰ λαμβάνῃ ὅποιανδήποτε εὐαρεστεῖται τοιαῦτα μέτρα.

Μεταξὺ ὧν, πάντων τῶν ἀνωτέρω κυβερνητικῶν προσώπων παρετηρήθη καὶ ἡ χορεία τῶν ἀντάμιων, ἡ χορεία τῆς ἀδελφότητος τοῦ ἀραμπαδοξύλου καὶ τῆς κάμας· πρὸς τί; ὅπως παράσχῃ συνδρομὴν εἰς τὴν κυβέρνησιν ἐν περιπτώσει κινδύνου; λοιπὸν ἡ κυβέρνησις τοῦ Κουμουνδούρου δὲν ἔχει πεποιθήσιν εἰς τοὺς οἰκοκυραίους καὶ τοὺς φιλησύχους πολίτας ἢ μήπως ὠνευρέθη ἡ εὐγενὴς συντροφία τοῦ Λομβάρδου, ὅτι τὴν πολιτικὴν, τὴν ὁποίαν ἐκεῖνος μετήλθεν ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ του πατρίδι καὶ κατεζήρανε τὸ Ἄνθος τῆς Ἀνατολῆς, δύναιται νὰ τὴν ἐφαρμόσῃ καὶ ἐνταῦθα;

Ἐκτὸς τῶν τόσων ἄλλων ἐξευτελισμῶν, οὗς ἡ ἐξουσία ὑπέστη ἐν ταῖς σήμερον ἡμέραις, ἐνκαλείπετο εἰς τὴν κυβέρνησιν τοῦ Κουμουνδούρου, ἵνα προσθέσῃ καὶ τὸν τοιοῦτον, ὑπὸ τὰς ὄψεις αὐτῆς τῶν ἐξόντων καὶ τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἑλλάδος, ὅπως εἰς τὰ χεῖρα τῶν προκλήτρῃ μεδίαμα οἴκτου καὶ περιπρόνητος.

Σύμπας ὁ ἑλληνικὸς τύπος σφοδρῶς ἐπετίμησε τὸ κατὰ

τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου ἔγκλημα, πλὴν τινῶν ἐκ τῶν ὑπουργικῶν ὀργάνων, πᾶν ἔχνος αἰδοῦς καὶ φιλοτιμίας ἀποβαλόντων, τῶν ἄλλων σιγησάντων· διὰ τοῦ χθεςσινου μνημοσύνου ἡ κοινωνία τῶν Ἀθηνῶν εἰρηνικῶς διαδήλωσε τὴν πρὸς τὸ ἔγκλημα βδελυγμίαν αὐτῆς, τὸν πρὸς τὴν μνήμην τοῦ εὐγενοῦς θύματος σεβασμὸν, καὶ τὴν πρὸ τοῦς κακουργήσαντας ἀποστροφὴν τῆς.

Ἄφετε πλέον, ὑπουργοί, τὴν ὁδὸν τοῦ ἁλῆθρου, εἰς τὴν ὁποίαν τὴν πολιτείαν ἐνεβάλετε· φέρετε τὸ πᾶν πρὸς τὸ χάος, πρὸς τὸν ὄλεθρον· ἐκεῖ ἀνακαλεῖτε τὸν ἐπαναστάτην καὶ ἐνδυναμοῦτε τὴν Τουρκίαν· παρακάτω συνθηκολογεῖτε μὲ τὸν ληστὴν καὶ ἀφανίζετε τὴν ἀσφάλειαν· παρέκει δίδετε τὸ πιστόλιον εἰς τὸν λαζκρόνον καὶ κινεῖτε ὀλοφουρμούς τῶν τιμίων πολιτῶν· ἐνταῦθα ὀπλίζετε διὰ τῆς κάμας τὸν ἀντάμην καὶ φέρετε εἰς ἀγανάκτησιν τοὺς οἰκοκυραίους· προσέξτε, ποῦ φέρεσθε καὶ ποῦ φερόμεθα! Ἀλήμων ὦ, ἂν ἐπὶ πολὺ ἔτι δειχθῇτε σκληροτράχηλοι!

Ὁ «ἔθνοφύλαξ», ἐν τῇ ἰδίᾳ φύλλῳ, προσεπιλέγει καὶ τὰ ἐπόμενα.

Καθὰ γράφουσιν ἡμῖν ἐξ Αἰγίου προσεχῶς τελεῖται καὶ ἐκεῖσε μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ δολοφονηθέντος συντάκτου τῆς «Ὁμονοίας» καὶ πρὸς καταισχύνῃ τῶν δολοφόνων καὶ τῶν ἀρχηγῶν των. Μνημόσυνα θέλουσι τελεσθῇ, ὧς πληροφορούμεθα, καὶ ἐν Σύρῳ, καὶ ἐν Πάτραις, καὶ ἐν Λαμῖαις, καὶ ἐν Μεσολογγίῳ.

«Φωνὴ τοῦ Λαοῦ.» Ἐρ Λαμία, τὴν 6 Ἰουλίου 1867.
Ἀριθ. 277.

Τὸ φρικῶδες καὶ ἀποτρόπαιον τόλμημα, ὅπερ ἐν Ζηκύνθῳ ἐπιχειρησθὲν, συνέτεμε τὰς ἡμέρας τοῦ Δικηγόρου καὶ Δημοσιογράφου Ἀντ. Γαῖτα, τὴν αὐτὴν ἐνεποίησε καὶ παρ' ἡμῖν ἀπαισιόγητα καὶ φρικίσιν καὶ ἦν καθ' ἅπα-
σαν τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν. Ἄν δέ, βραδύτερον ἴσω τοῦ
ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΔΗΕΟΥΡΙΟΥ

δέοντος καὶ κατόπιν, οὕτως εἰπεῖν, ἑορτῆς, τὰς ἐπὶ τῆς
βδελυρᾶς καὶ ἀπικνύοντος ταύτης ἀνθρωποθυσίας ἡμετέ-
ρας κρίσεις ἐπεσυνάπτομεν, τοῦτο ἀποδοθῆτω ἔνθεν, μὲν
εἰς τὴν θλίψιν, ἣν ἐπὶ τῷ πρωτακούστῳ τούτῳ ἐγκλή-
ματι ἠθάνθημεν, ἔνθεν δὲ, εἰς τὰς παρακολουθούσας τὴν
στυγερὰν ταύτην πρᾶξιν λεπτομερείας, ὧν τὰ καθέκαστα
εἶναι φοικώδη καὶ ἀπαίτια.

Ἡ κατὰ τοῦ πολυτίμου Α. Γαήτα ἀποτολμηθεῖσα καὶ
ἐπιτυχοῦσα δολοφονία, σκληρὰ καὶ ἀπαισία καθ' ἑαυτήν, το-
σούτῳ μᾶλλον ἀποτροπαιοτέρα ὑπὸ τῆς κοινωνικῆς συν-
ειδήσεως ἐθεωρήθη, ὅτε τὰ ἐπενεγκόντα αὐτὴν αἷτια προῆλ-
θαν ἐκ τῆς πολιτικῆς, ὅτε ὑπῆρξαν ἀπόβροια τῶν κτη-
νωδῶν ἐκείνων παραφορῶν, αἱ φάβων στήθη ἐγκρύπτουσι.
Καὶ ὡς ἐκ τῆς ἰδιαζούσης θέσεως, ἣν ὁ μακκαρίτης Α.
Γαήτας ἐν τῇ ἀτυχῇ καὶ ὑπὸ φαυλοβίων δεσποζομένη ἐ-
κείνῃ νήσῳ κατεῖχε, καὶ ὡς ἐκ τῶν δημοσιογραφικῶν αὐ-
τοῦ καθηκόντων, ὧν ἡ εὐσυνείδητος διαχείρησις ἐξηνάγ-
καζον αὐτὸν εἰς τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν κατάκρισιν τῆς τοῦ
ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης, τοῦ γνωστοῦ τούτου πολιούχου
καὶ προστάτου τῶν φαυλοκρατῶν τῆς νήσου ἐκείνης, πο-
λιτικῆς συμπεριφορᾶς, τεκμηριοῦσιν ἀτυχῶς ὅτι ὁ φιλό-
πατρις καὶ εὐγενὴς ἐκεῖνος ἀνὴρ δὲν ἔπρεπε θῆμα κοινῆς
τινὸς ἐνέδρας ἀτομικοῦ μίσους καὶ ἰδιωτικῆς ἐκδικήσεως.
Οἱ ἐνθυμούμενοι μάλιστα εἰδικὰς τινὰς περιστάσεις καὶ ἰδίως,
τὴν κατὰ δύο πρὸ τοῦ ἀπαισίου γεγονότος ἡμέρας δη-
μοσίευσιν σφοδροτάτου τινὸς ἄρθρου, κατὰ τοῦ Κ. Λομ-
βάρδου ἐν τῇ *Ομιολοίᾳ* δημοσιευθέντος καὶ οὗ Συντάκτης
ὁ κ. Γαήτας ἐλέγετο, δυσκόλως δύνανται ν' ἀμφιβάλλωσιν
ὅτι ἐπιτόπιοι πολιτικαὶ διενέξεις, δὲν συνετέλεσαν εἰς τὴν
διάπραξιν ἐγκλήματος, ὅπερ εἶναι αὐτόχρομα κατὰ τῆς κοι-
νωνίας προδοσία καὶ αἰσχιστή, τῶν ἀτιμαζόντων τὸν ἄν-
θρωπον κτηνωδῶν συναισθημάτων ὑπαγόμενος.

Εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς πατρίδος μας, καὶ τοῦτο λέγο-

μεν ἀνεξαρτήτως τῶν διακατεχόντων αὐτὴν σήμερον ἀτό-
μων, ἐπιβάλλεται τὸ καθήκον τῆς ταχείας τῶν ἐγκλη-
ματησάντων ἀνακαλύψεως καὶ τῆς παραδειγματικῆς αὐ-
τῶν διὰ τῶν νόμων τιμωρίας. Ἄς συλλογισθῶσιν ἔτι οἱ
Κυβερνῆταί μας, ὅτι ἡ ἀτιμωρησία τῶν τοιούτων κακούρ-
γημάτων, ὑποθάλπει τὴν κοινωνικὴν ἀποσύνησιν καὶ ἐν
ὀνόματι τῆς κοινωνικῆς ἀμύνης, ἀποτασσόμενοι τῶν πρὸς
τὴν Λομβαρδιανὴν φαυλοκρατίαν δεσμῶν τῶν καὶ τὴν
μάστιγα τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες, ἄς πλῆξωσιν ἀνη-
λεῶς τοὺς ἀτιμάσαντας τὴν ἐθνικὴν ὑπόληψιν νησιωτικοῦς
φαυλοκράτας. Ἡ τιμωρία αὕτη, ἐνδόμυχος οὕσα τῆς κοι-
νωνίας ἀπαίτησις, εἶναι καὶ ἀναπόφευκτος ἔτι δικαιοσύνη,
εἰς τὴν παροϊμωδῶς, ἐκ τοῦ θλιβεροῦ καὶ ἀπαισίου ἐκείνου
ἐγκλήματος παθοῦσαν, τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης, ὑπό-
ληψιν.

«Φῶς.» Ἐν Ἀθήραις, τὴν 7 Ἰουλίου 1867. Ἀριθ. 761.

ΤΟ ΦΑΣΜΑ ΤΟΥ ΓΑΗΤΑ.

Κοιμᾶται! Εἶναι ἡ μορφή ἐκείνου ἡ δολία!.

Ρογχαλισμὸς τὰ χεῖλη του ἀπαίσιος ἀνοίγει!

Τοὺς ὀφθαλμοὺς του φοβερὰ συστέλλει ὀπτασία,

Καὶ ἐφιάλτης ἀφανὴς νομίζεις πῶς τὸν πνίγει!.

Ἰδέ τον! ὡς εἰς κάμινον ἰδρῶς τὸν περιβρέει,

Κ' ἐνῷ ὡς δαίμων μειδιᾷ, ὡς κολασμένος κλαίει!

Ἐξύπνα, τῆς κολάσεως υἱέ, νὰ μ' ἀτενίσῃς!

Τὰ βλέφαρά σου ἄνοιξε κ' ἰδέ με στιγμιαίως!

Εἰς τὴν πληγὴν τοῦ στήθους μου τοὺς ὀφθαλμοὺς ἂν κλείσῃς,

Εἰς τὸ παφλάζον αἷμά της θ' ἀνεγερθῇς βιάως!

Ἐνὸς κυνηγεῖ τὸν ἔνοχον τὸ θῆμα.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΝ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Ἰδέ με! Εἶμαι, ἄθλιε, τὸ τοῦ Γαήτα φάσμα!

Πῶς τρέμεις αἰφνης; διατί τὸ πρόσωπόν σου κρύπτεις;
Ἐγείρου τῆς κολάσεως καὶ τῶν δαιμόνων πλάσμα!

Ἐγέρθητι καὶ μὴ πρηνὴς ἐνώπιόν μου πίπτῃς!.

Ἄν εἰς τὴν Λομβαρδοῦπολιν ἐσφάγῃν ὡς ἀρνίον,
Ἐδῶ!.. θὲ ν' ἀναπαύωμαι... πλησίον, σου πλησίον.

Νὰ μὴ μὲ βλέπῃς; ἤθελες, ἀλλ' οὔτε νὰ μ' ἀκούῃς,

Κ' ἐρρόφησαν τὸ αἷμά μου, τὰ φαῦλα ὄργανά σου.

Τοὺς φονικούς ὀδόντας σου ὡς ἔνοχος μὴ κρούῃς!

Σκιὰν μὲ ἤθελες, κ' ἰδοὺ ποῦ γίνομαι σκιά σου!

Παντοῦ θὰ σὲ ἀκολουθῶ, θὰ κάθηναι μαζὶ σου,

Καὶ φοίτῃ καὶ μαρτύριον θὰ ἦμαι τῆς ζωῆς σου...

Τὸν κάλαμον θὰ ἀποσπῶ ἐκ τῆς ξηρᾶς χειρός σου,

Ὅστις θὲ νὰ πρόκειται κακούργου; ν' ἀμνηστεύῃς...

Ἐγὼ θὰ θέτω τὴν τροφὴν ἐντὸς τοῦ στόματός σου

Καὶ θὰ ἐνδιαφέρωμαι ποτὲ νὰ μὴ ἐκπνεύῃς...

Μὲ τὸ ἀρρίζον αἷμά μου τὴν δίψαν σου θὰ σβύνω,

Καὶ κλαῖον εἰς τὸ πλάγι σου τὴν νύκτα θεὰ κλίνω...

Νὰ ἦσο δίχως ὀφθαλμοὺς καὶ ἀκοὴν ἐπόθεις,

Νὰ μὴν ἀκούῃς τὴν φωνὴν ἐμοῦ τοῦ θύματός σου!.

Τυφλὸς δὲν ἦτο καὶ κωφὸς τὴν ὥραν καθ' ἣν μ' ὤθεις

Κ' ὑπὸ τὸ βῆρος ἔπεσα τῆς φονικῆς χειρός σου;.

Ἐγέρθητι, ταλαίπωρε! τὴν κλίνην ἄφες πλέον,

Διότι τὴν κατέβαψε τὸ αἷμα μου τὸ βέον!

Εἰς τῆς χειρός μου τὴν ἀφὴν δὲν θέλω νὰ παγώσῃς

Οὐδ' εἰς τὸν πάγον τῶν ψυχρῶν δακτύλων μου νὰ πέσῃς!.

Θέλω ἐμπρὸς μου νὰ σταθῇς ὀρθὸς, νὰ μὲ σιμώσῃς,

Καὶ τὴν πληγὴν τοῦ στήθους μου ὁ ἴδιος νὰ δέσῃς!.

Στηρίξου εἰς τοὺς πόδας σου... τὸ σάβανόν μου σχίσαι,

Καὶ δέσε, σφίγγε τὴν πληγὴν, ὡς ἱερεὺς πρὸς εἰς.

Ἐλθε μαζὶ μου... θέλομεν ἐπισκεφθῇ ἐκείνους;

Τοὺς τόπους ὅπου ἔπεσα πρηνὴς ὑπὸ τὰς σφαίρας;
Ν' ἀκούσῃς δέκα ὄρφανῶν τοῦς κοπετοὺς καὶ θρήνους;

Καὶ ἡ ἀγρία σου ψυχὴ νὰ ἐντροφήσῃ, τέρας!
Προχώρα!.. βιάζε!.. Μακρὸν ἂν θεωρῇς τὸν δρόμον,
Θέλω σὲ φέρει ὁ νεκρὸς ἐγὼ ἐπὶ τῶν ὤμων...

Πρὸ τῶν ποδῶν μου ῥίπτεται κατάμαυρος ὡς Κάιν!

Ὡς νὰ ἐρρίφθ' εἰς κάμινον, ἀγωνιᾷ καὶ σπαίρει!

Ὡς ἐν πυρὶ πλησίον τοῦ κ' ἐγὼ αὐτὸς ἐκάνην!

Κ' ἐνὸς σφαδάζει, ἄγριον τὸ βλέμμα περιφέρει!..

Τὴν φοίτην τῆς κολάσεως τὴν βλέπει μετὰ πόνου

Κ' ἐκεῖνος ὅστις εὐρεθῇ πλησίον δολοφόνου!.

Εἶμαι σκιά σου ἀπηνῆς καὶ δὲν θὰ σὲ ἀφήσω!.

Ἐγείρου καὶ ἀκολουθεῖ με καὶ σὺ σαβῶναυμένους...

Τὰ μαῦρα σκότη τῆς νυκτὸς μαζὶ σου θεὰ σχίσω.

Ὁ Χάρος θεὰ ἡμ' ἐγὼ καὶ σὺ ἀποθαμμένους...

Ἐκεῖ, ἐκεῖ θὰ φέρωμεν σιωπηλοὶ τὸ βῆμα

Καὶ θὰ κατέλθωμεν μαζὶ, —εἰς τὸ κοινόν μας μνημα!..

Τὸ «Φῶς» ἐν τῷ ἰδίῳ φύλλῳ, προσεπιλέγει καὶ τὰ ἐπόμενα.

Τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν ἐτελέσθη ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ τὸ ὅποιον ἡγγείλαμεν δημοτελὲς ἀρχιερατικὸν μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἐν Ζακύνθῳ δολοφονηθέντος δημοσιογράφου καὶ δικηγόρου Α. Γαήτα. Εἰς τὸ μνημόσυνον τελεσθὲν ὑπὸ τοῦ Σ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν καὶ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων Ἀνδρου καὶ Φωκίδος μετὰ πολυαριθμῶν ἱερέων κτλ. παρῆν μεθ' ὅλον τὸν ἐπικρατοῦντα μέγαν καύσωνα πλήθος ἐκλεκτῶν πολιτῶν, διαδηλωσάντων διὰ τῆς παρουσίας των τὴν κατὰ τοῦ στυγεροῦ ἐγκλήματος ἀποστροφὴν καὶ εὐχρηθέντων ὑπὲρ τῆς ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ δολοφονηθέντος. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ μνημοσύνου ὁ κ. Α. Καλὸς ἀπήγγειλε σύντομον ὁμιλίαν, ἀλλ' ἐκφραστικώτατον λογιόριον. Πρακτικῶς

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

ἄξιον εἶναι, ὅτι οὐδεὶς τῶν ὑπαλλήλων τῆς κυβερνήσεως, ἐκτὸς τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας καὶ ἄλλων ἀστυνομικῶν ὀργάνων, παρῆν εἰς τὸ μνημόσυον, ἢ δ' ἀπουσία τῶν τοιούτων εἶνε, φρονούμεν, εὐεξήγητος. Ἐν μάλιστα προσθέσωμεν ὅτι τὴν ἰδίαν ἡμέραν διήλθε τὴν μεγάλην ὁδὸν ἐφ' ἡμέρας μετὰ τινος Κυρίας ὁ Κ. Λομβάρδος, θέλομεν ἐννοήσῃ ὅποιον πένθος ἔφερρεν ὁ ὑπουργὸς οὗτος διὰ τὸ πραχθὲν εἰς τὴν πατρίδα του κακούργημα...

Μὴ κανένα σας νομίσῃ, ἢ μεθ' ἑαυτοῦ Κυρία

Ὅτι ἦτο, καθὼς εἶπεν ἕνας, ἢ δολοφονία!

Ἦτο μὴ ποῦ καὶ σ' τὸ στρῶμα,

Δηλαδὴ τὴν συχνοβλέπει καὶ σ' τὸν ὕπνον του ἀκόμα!

«Φοίνιξ.» Ἐν Πάτραις, τὴν 7 Ἰουλίου 1867. Ἀριθ. 374.

Ὡς προαναγγέλλθη τὴν παρελθούσαν κυριακὴν ἐτελέσθη μνημόσυον ἐν τῷ ἐνταῦθα ἱερῷ ναῷ τῆς Εὐαγγελιστρίας, ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ αἰσχροῦς δολοφονηθέντος, ὑπὸ τῆς φαντασίας τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης Λομβάρδου, Γαήτα, καὶ ἐξεφωνήθη κατάλληλος καὶ συγκινητικὸς λόγος ἀπὸ μέρους τοῦ πολυμαθοῦς δικηγόρου Κ. Π. Χαλικοπούλου. Ὁ ῥήτωρ οὗτος, καθὼς στενὸς φίλος τοῦ μακαρίτου Γαήτα, ἀνεκοίνωσε πολλὰς ἀξίας λόγου πράξεις καὶ ἀρετὰς αὐτοῦ, καὶ κατέκρινε πικρὰ τὸ ὑπὸ τῶν κυβερνώντων λεγόμενον. «Οὐπω ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς διορθώσεως τῶν πραγμάτων μας». Ἐν μόνον παρετηρήσαμεν τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἰς τὸν Κ. Χαλικοπούλου, τὸν ὅποιον ἄλλως τε παραπολὺ ὑποληπτόμεθα, ὅτι παρέλειψε ν' ἀνακοινώσῃ ἡμῖν τὰ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ ὑπαγορευόμενα καὶ διὰ τοῦτο μεγάλην ἠγάπηστο στενοχωρίαν, ἥτις ἐξωγραφίζετο ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ, ἂν καὶ σπουδαίως δι' ἐλίγων λέξεων, δι' ἐλίγων φράσεων ἐθίξε καὶ τοῦτο

σήμερον κυβερνῶντας τὸ σκάφος τῆς πολιτείας καὶ τὸν ὄλεθρον εἰς ὃν βαίνει ταχεῖ βήματι τὸ δυστυχὲς ἡμῶν ἔθνος, καταλήξας τὸν λόγον του μετὰ τὸ «μὴ σπεύδῃτε τὸν ὄλεθρον τῆς Ἑλλάδος». Εἰς μάτην ὅμως πάντα ταῦτα καθ' ὅσον οἱ κυβερνῶντες ἀπεναρκώθησαν.

Ὁ «Φοίνιξ», ἐν τῷ ἰδίῳ φύλλῳ, προσεπιλέγει καὶ τὰ ἐπόμενα.

Ἐπανεκάμφεν ἐνταῦθα ἐκ Ζακύνθου ὁ χάριν τῆς δολοφονίας τοῦ Γαήτα καὶ πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν αὐτουργῶν αὐτῆς διαταχθεὶς νὰ μεταβῇ ἐκεῖσε Εἰσαγγελεὺς τῶν Ἐφεσίων Κ. Κωνσταντόπουλος, Ἐπληροφωρήθημεν δὲ ὅτι μεταξὺ τῶν προσώπων τὰ ὅποια συνελήφθησαν ἐθεωρήθησαν ὡς μᾶλλον ὑποποιοὶ καὶ κατὰ συνέπειαν προεφυλακίσθησαν οἱ Ἰωάννης Λέντζερης, Σταμάτης Μπαχᾶς Κατζιδης καὶ Νικητάς Στεριώτης Μουζός ἐκ τῆς φαντασίας τῶν Λαζαρόνων. Ἀγνοοῦμεν κατὰ πόσον εἶναι ἰσχυροὶ αἱ κατὰ τῶν ἀνωτέρω προκύπτουσαι ἐνδείξεις, καὶ κατὰ πόσον δύναται νὰ στηριχθῇ κατ' αὐτῶν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ κατηγορία τοῦτο δὲ μόνον γνωρίζομεν, ὅτι κατὰ πρῶτον ἢ ἀνάγκη ἀνετέθη εἰς τὸν ἀνακριτὴν Κ. Κοντολέοντα, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου καὶ τοῦ ἐκ τῆς φαντασίας τοῦ Λομβάρδου ὑπογραμματοῦς παρουσιαζόμενοι οἱ μάρτυρες ἔτρεμον, δυσκολευόμενοι ἔτι καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν νὰ κάμωσι γνωστόν. Δὲν ἄφηνεν ὁ εὐλογημένος ὁ Λομβάρδος τὸν Κ. Κοντολέοντα νὰ περαιώσῃ τὴν ἀνάκρισιν.

«Μίως.» Ἐν Πάτραις, τὴν 7 Ἰουλίου 1867. Ἀριθ. 937.

Μνημόσυνα δημοτελῆ ὑπὲρ τοῦ αἰοδήμου Γαήτα καθ' ἅπαν τὸ κράτος τελοῦνται καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος δεικνύον τὴν ἀγανάκτησιν καὶ τὴν ἀποστροφὴν του διὰ τὸ στυγερότερον τῶν ἐγκλημάτων, ἠγέρθη ὡς εἰς ἄνθρωπος καὶ ἀνεθεμάτισε τοὺς ὑποκινήσαντας καὶ ἐκτελέσαντας τὴν ἀπεργίαν καὶ οὐσαυτὶ δολοφονίαν. Καὶ ἐν Πάτραις τὴν παρ-

ελθοῦσαν Κυριακὴν μνημόστυνον ἐψάλη εἰς τὸν ναὸν τῆς Εὐαγγελιστρίας μετὰ τὸ τέλος τοῦ ὁποίου ὁ ἔντιμος καὶ γνωστὸς κ. Π. Χαλικιόπουλος διὰ τῆς εὐγενοῦς φωνῆς του ἐκεραυνοβόλησεν ἀξιοπρεπῶς καὶ τὸ ἔγκλημα καὶ τὰ ἐλατήρια. Τὸ δὲ πλῆθος ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ἡ βεβαιότης, ὡς καὶ εἶναι, ὅτι τὸ ἔγκλημα πολιτικὸν φέρει χαρακτηριστὰ, ἀνέκραξεν ἀνάθεμα, ἀνάθεμα, ἀνάθεμα, ἐπὶ τῆς κεφαλῇ τῶν προκαλεσάντων τὴν ἐθνικὴν ἀτιμίαν.

Ἀλλὰ τί πρὸς τοῦτο; Ἡ ἐν Ζακύνθῳ φατρία, καθημερινῶς ταράττουσα τὸ ἀγνὸν καὶ καθημαγμένον τοῦ Γαήτα πτώμα διὰ συκοφαντιῶν καὶ ὕβρεων, χειροκροτεῖ τὸ γεγονός; ὁ δὲ κ. Λομβάρδος ὁ διὰ τοῦ ἐγχειριδίου καὶ τοῦ πιστολίου ὑποστηριζόμενος μένει ὑπουργὸς κυβερνᾷ τὴν Ἑλλάδα, πρὸς τὸ πείσμα καὶ τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ ἔθνους, πρὸς ἐμπαιγμὸν, δὲ τοῦ τόπου καὶ τῆς βασιλείας ἀποστέλλει δύο ἐντίμους εἰσαγγελεῖς ἵνα ἀνακαλύψωσι τοὺς ἐνόχους, πρὸς ἐμπαιγμὸν τῆς δικαιοσύνης ὀρίζει ἀμοιβὴν τριῶν χιλιάδων δραχμῶν εἰς τὸν θέλοντα νὰ καταδείξη τοὺς τὸ ἔγκλημα διαπράξαντας.—Φαίνεται ὅτι ἡ κυβέρνησις μᾶς ἐνόμισε Κινέζους ἢ ἀνοήτους, φαίνεται ἐνόμισεν ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ κάμωμεν τὸν ἐξῆς ἀπλοῦν συλλογισμὸν ἐν γνώσει ὄντες τῆς καταστάσεως τῆς ὥραιας ἀλλ' ἀτυχοῦς Ζακύνθου. Ποία ἡ διαγωγὴ τοῦ δυστυχοῦς Γαήτα; τίνες οἱ ἐχθροὶ του; Ἡ διαγωγὴ του ὡς ἅπαντες οἱ τίμιοι τῆς Ζακύνθου πολιταὶ ὁμολογοῦσιν, ὡς τοῦτο κατὰ δὴλον γίνεται ἐκ τῶν περιφανῶν ἐξωτερικῶν του σχέσεων, ὡς ἐκ τῶν αἰσθημάτων ἅτινα ἔδειξε πρὸς τὴν ἰδίαν του οἰκογένειαν, ἀφίνοντες κατὰ μέρος τὰς ἀνθρώπους καὶ ἀηδεῖς κραυγὰς τῶν καθαματίων τοῦ Ἄμμου, ὑπῆρξεν ἐντιμοτάτη. Προσωπικοῦ ἐχθροῦ ἐκτὸς τῶν πολιτικῶν ἀντιπάλων τῶν δὲν εἶχε, διότι οὐδε εἰς ἑνὸς οὐτε ἠδίκησε ποτὲ ἄνθρωπον· ἦτο ὁμοῦ καὶ ὁμοῦ εἰς τοὺς ὁ-

φθαλμοῦς τῆς φατρίας, ἐπειδὴ διὰ τῆς γραφίδος του συν-εἰναι ὅλους τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς καὶ τοῖς δυστυχήμασι τῆς ἰδιαιτέρας του πατρίδος, διὰ τῶν σχέσεων του ἔκαμνε γνωστὰς τὰς ιδιότητας τῶν κυβερνώντων, ἔπρεπε νὰ ἐκλείψῃ, ἔπρεπε ἡ «Ὁμόνοια» νὰ παύσῃ, ἔπρεπε ὁ τρόμος νὰ ἔχῃ τὴν Ζάκυνθον ἔδραν του. Μετ' αὐτὰ ἂς μᾶς εἴπῃ ἡ κυβέρνησις καὶ ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης τίνες οἱ βρεῖας ὑπονοίας φέροντες; τίνες οἱ ἔνοχοι; ἐπιθυμεῖ ἡ κυβέρνησις ν' ἀνακαλυφθῶσιν οἱ ἔνοχοι; ἂς γείνη σεβαστὸς ἐν Ζακύνθῳ ὁ νόμος, ἂς ὑποταχθῇ εἰς αὐτὸν καὶ ὁ ὑπουργὸς καὶ ἡ φατρία του, ἂς λείψῃ τὸ ἐγχειρίδιον καὶ τὸ πιστόλιον, ἂς καταδιωχθῶσιν οἱ καθ' ἑκάστην κακουργοῦντες καὶ τότε ἀνευρίσκονται οἱ δολοφόνοι τοῦ Γαήτα, ἐνόσω ὅμως ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν κάθηται ἐπὶ τῆς ὑπουργικῆς ἑδρας καὶ ἅπασαι αἱ ἐν Ζακύνθῳ ἀρχαὶ εἰσὶν ὑπὸ τὰ νεύματά του ἀδίκως τὸ δημόσιον ταμεῖον ἐξοδεύει εἰς ἀποστολὰς ἀνωτέρων ὑπαλλήλων, οἱ ἔνοχοι ἵστανται πολὺ ὑψηλότερα τῶν κ. κ. εἰσαγγελέων καὶ τὰ ἐντάλματα τῶν δὲν δύνανται νὰ τοὺς φθίσωσι.

Ἀλλὰ μήπως, ἂν ἡ δικαιοσύνη δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ, ἡ ἠθικὴ τοῦλάχιστον ἐπενήργησεν εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν κυβερνώντων; Οὐχί. Ὁ κ. Κορμουδοῦρος καὶ οἱ λοιποὶ συναδέλφοι του περιφρονοῦντες καὶ τὴν κοινὴν γνώμην καὶ τὴν ἠθικὴν συνεδέθησαν σπικτώτερον μετὰ τοῦ κ. Λομβάρδου, καὶ οἱ καταστρέψαντες μίαν δυναστείαν διὰ τῆς διαγωγῆς των καὶ αἵμοσταζούσας εἰσέτι ἔχοντες τὰς χεῖρας ἀπὸ τὰ αἵματα τῆς Κρήτης καὶ τοῦ Ναυπλίου, χαίρονται, διότι αἰσθάνονται δίδοντες τὴν χεῖρα τὸ αὐτὸ ὑγρὸν ὅπερ περιέβρεξε τὰς ἰδικὰς των ἄλλοτε.

Τὸ ἔθνος περιμένει ἀνυπομόνως τὴν τιμωρίαν τῶν ἐνόχων, ἀφοῦ πᾶσα δικαιοσύνη σιγήσῃ, παρὰ τῆς ἀνωτάτης ἀρχῆς μέχρι τῆς ὁποίας ἐφθασε βεβαίως ὁ γογγυσμὸς καὶ ἡ ἐθνικὴ φωνή, ἡ ὁποία καθήκον ἔχει νὰ φροντίσῃ νὰ ἐπι-

φέρη διόρθωσιν καὶ νὰ στιγματίσῃ τοὺς κακοήθεις διότι πλέον τὸ ἔθνος δὲν δύναται νὰ ἀνεχθῇ τοιαύτην κατάστασιν καὶ φοβούμεθα μὴ ἀπελπισθὲν πράξῃ ὅ,τι ἄλλοι δύνανται καὶ πρέπει νὰ κάμωσιν. Ἡ δὲ ἐθνικὴ κατάρτα ἔσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῇ τῶν αἰτίων.

«*Εθνογύλαξ*» *Ἐρ' Ἀθήναις*, 8 *Ἰουλίου* 1867. *Ἀρ.* 1277.

Κροτεῖ τὸ πιστόλιον ἐν Ζακύνθῳ, πίπτει εἰς δημοσιογράφος, προσβάλλεται τοῦ λόγου καὶ τῆς συνειδήσεως ἡ ἐλευθερία, δεκαμελὴς ἀδύνατος οἰκογένεια ῥίπτεται εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς ἀγκάλας τῆς πείνης, καὶ τὸ ὑπουργικὸν αὐτὸ ὄργανον («*Εθνεγερσία*») σκιρτᾷ καὶ καγχάζει τοὺς καυχασμούς, οὗ; ἀφῆκεν ὁ Σατάνᾶς, ὅτε τὸ πρῶτον ἠνοίχθησαν οἱ καταβράκται τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὸν γενικὸν κατακλυσμὸν.

Ἡ κοινὴ ἐθνικὴ συνείδησις ἐξεγείρεται, ἀποδοκιμάζει τὸ ἀκατανόμαστον κακούργημα, καταρᾶται τὸν δολοφόνον, τὸν ὁποῖον γένναναι κολάσσει· ἐξηρεῶντο, καὶ τὸ μίσοθαρνον ὄργανον, καίτοι ῥιγοῦν ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν, ζητεῖ νὰ ἀστεῖσθῃ, ζητεῖ νὰ ἐμπαίξῃ, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀστεῖστοί του εἶναι ἀνούσιοι, καὶ οἱ ἐμπαιγμοὶ του γελοῖοι· ἀναγνώσατε τὴν «*Εθνεγερσίαν*,» θέλετε νομίσει ὅτι παρίστασθε εἰς διαδικασίαν διαστήμου ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῶν ὁρκωτῶν κακούργου, ὅστις βλέπει στήνομένην πρὸ αὐτοῦ τὴν λαίμακτόν, ζητεῖ νὰ ἐμπαίξῃ τὸν θάνατον ἀνοίγει πρὸς τοῦτο τὰ χεῖλη, ἀλλ' ἀντὶ φωνῆς ἀκούεται θροῦς συγκρουομένων ὁδόντων ἐκ τοῦ ῥίγους, ὅπερ ἡ ἀπειλὴ τοῦ θανάτου προξενεῖ.

Ἦρσαν εἰς τοὺς χαλκοπροσώπους τοὺς διευθύνοντας σήμερον τὰ κοινὰ τὸ ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον ἐπῆνεγκε τὸ πιστόλιον· ἔδωκαν ἐνταῦθα τὴν κάμιν ἀναμείνοντες καὶ ἐπιζητοῦντες ἀφορμὴν· ἀπήντησαν μετὰ ἀντιπροσώπων ἐσχάτης. Ἠθέλησαν ν' ἀντικρούσωσι τὰς ἐν προσπάθειαν

τες· νὰ δικαιολογήσωσι τὴν κάμιν, ὡς ἐζήτησαν νὰ πράξωσι τοῦτο καὶ διὰ τὸ πιστόλιον, τὸ ὁποῖον ἐγεμίσθη διὰ χάρτου φέροντος τὴν μεγάλην σφραγίδα τοῦ κράτους· ἀλλ' ἀντικρούοντες ἐφωράθησαν μείζονος περιφρονήσεως ἄξιοι· ὠμολόγησαν ὅτι δὲν δύνανται νὰ εὗρωσιν ἐν ταῖς φαιλοπραγίαις των ὑποστήριξιν ἀπὸ τὸν οἰκοκύρην· οἱ φυσικοὶ αὐτῶν σύμμαχοι εἰσὶν ὁ *λαζαρώνας* καὶ ὁ *ἀντάμης*, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ θέλουν τοὺς ὑποστηρίξει, ἐφ' ὅσον οὗτοι θέλουν εἶσθαι κύριοι νὰ σκορπίζωσι τὸν δημοσίον πλοῦτον· εἰς τὸ πρῶτον ὀλίσθημα θέλουσι τοὺς ἐγκαταλίπει καὶ ἂν πρόκηται ν' ἀπαγχονισθῶσιν ἡμέραν τινα οἱ σημερινοὶ αὐθένται των, πρῶτοι θέλουν ἀνασύρει αὐτοὺς ὑπὲρ τὸ ἔδαφος· ὁ λύκος εἰς τὴν ἀναιμοζάλην χαίρεται.

«*Αἰών.*» *Ἐρ' Ἀθήναις*, 3 *Ἰουλίου* 1867. *Ἀριθ.* 2254.

Χθὲς, κατὰ τὴν ταχθεῖσαν ὥραν, ἐτελέσθη ἐν τῇ Μητροπόλει τὸ ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἐν Ζακύνθῳ δολοφονηθέντος Κ. Γαήτα προαναγγελθὲν μνημόσυνον. Ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν καὶ ὁ σεβασμιώτατος ἐπίσκοπος Φωκίδος ἐτέλεσαν τὴν ἱερουργίαν, τὸν μνημόσυνον δὲ λόγον, νευρώδη καὶ ἀξιόλογον, ἐξεφώνησε, πρὸ τοῦ νάρθηκος τοῦ ναοῦ, ὁ Κ. Ἀναστάσιος Καλός. Οἱ εἰς τὸν ναὸν προσελθόντες ἦσαν πλείστοι, ἀνήκοντες εἰς τὰς σπουδαίας καὶ εἰρηνικὰς τῆς κοινωνίας τάξεις. Οἱ πάντες δὲ ἐμειδίων οἰκτεῖροντες, ὅτε εἶδον τοιαύτην ἐκ μέρους τῆς ἐξουσίας, καὶ ἰδίως ἐκ μέρους ἀστυνομικῶν τιμῶν ὀργάνων ἀναπτυχθεῖσαν δραστηριότητα καὶ ἐπίδειξιν, ὥσανεὶ προέκειτο περὶ ἐπαναστατικοῦ κινήματος. Ἐκτὸς τῶν ἐπισήμων ἀστυνομικῶν ὀργάνων, συλλεγέντων πανταχόθεν, διότι πάντες οἱ ὑπαστυνόμοι ἐξ ὅλων τῶν τμημάτων τῆς πόλεως συνεκεντρώθησαν ἐκεῖ συνετελεῖσθαι ἀνωτέρων διαταγῶν, πιθανῶς καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἀστυνομίας ἀγνοουμένων,

διεκρίνοντο καὶ τὰ τῆς ἐσχάτης ἐξαχρειώσεως ὄντα, ἅτινα δυστυχῶς ἐσχάτως καὶ περιοδικῶς ἐτάχθησαν ὡς δορυφόροι τῆς ἐξουσίας. Ἄνθρωποι, τὴν ἀποστροφήν καὶ τὴν φρίκην ἐμπνέοντες, κρατοῦντες δὲ βόπαλα εἰς χεῖρας, περιεφέροντο ἐν μέσῳ τῶν ἐκκλησιαζομένων, ἔτοιμοι ὅπως ἐκτελέσωσι τὰ παρασκευασθέντα καὶ βοηθήσωσι τὴν ἐξουσίαν εἰς τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς ἐν τῇ διανοίᾳ τῆς ἀπειλουμένης τάξεως. Ἀλλοίμονον εἰς τὴν ἐξουσίαν ἐκείνην, ἥτις ἐξυστελίζεται εἰς τοσοῦτον, καὶ ἥτις ἐκπίπτει εἰς βαθμὸν τοιοῦτον, ὅπως ζητῇ ἀρωγὴν ἀπὸ τῶν ὄντων, ἅτινα, ἐὰν εἶχε συναίσθησιν τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς θέσεώς της, ὥρειλε νὰ περιορίσῃ εἰς τὰ δεσμωτήρια, οὐχὶ δὲ νὰ καλῇ συγκάθεδρα αὐτῇ. Ἡ ἐξουσία καὶ αἱ ἀρχαὶ αὐτῆς ἐπλασαν φόβους ἀνυποστάτους, ὅπως ἐπιδείξωσι τὴν δύναμίν των· ἀλλ' ἐὰν ἐγίνωσκεν ἡ κυβέρνησις, οἷαν δολοφονίαν ἠθικὴν ἐπέφερε καθ' ἑαυτῆς, διὰ τῶν κακοήθων τρόπων, οὐ; χθὲς ἀνέττυξεν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τῆς περὶ αὐτὴν προσκλήσεως προσώπων τινῶν, ἤθελεν πικρῶς μετανοήσει. Πλὴν ἀκολουθεῖ καὶ ἡ ἐνεστώσα κυβέρνησις τὴν τακτικὴν πορείαν τῶν ἅπαξ εἰς τὰ ἀτοπήματα ἐκτρεπομένων ἐξουσιῶν. Περιφρονοῦσα τῶν ἐντίμων πολιτῶν τὴν γνώμην, ἐπιδιώκουσα τῶν ἀέργων καὶ ἀνηθίκων τὴν εὐνοίαν, θὰ εὕρεθῃ ἐντὸς ὀλίγου γυμνὴ πάσης ὕλικῆς ἰσχύος, ὡς διὰ τοσούτων παρανόμων καὶ ἀποτροπαίων τρόπων, ἐπιβουλευομένη τὴν ὑπὸ τοῦ ἀγνοῦ Ἑλληνικοῦ Στέμματος ἐμπιστευθεῖσαν αὐτῇ ἐξουσίαν, ἀπώλισε τὴν ὑπόληψιν ἐν τῇ συνειδήσει παντὸς, ἑαυτὸν σεβομένου, τὸν Βασιλέα εἰλικρινῶς τιμῶντος καὶ τὴν Πατρίδα ἀγαπῶντος πολίτου.

«*Indépendance Hellénique.*» *Ἐν Ἀθήναις, τῇ 11 Ἰουλίου 1867 (π). Ἀριθ. 73.*

Un crime odieux a été commis dernièrement à Zante. M. Gaïta, rédacteur en chef du journal la *Concor-*

de, a été assassiné au moment où il rentrait dans son domicile vers minuit. Les balles de deux assassins demeurés inconnus jusqu'à ce jour ont atteint M. Gaïta qui aussitôt tomba pour ne plus se relever. La victime de cet attentat était un homme de beaucoup de mérite et d'un caractère très honorable. Sa mort, si cruelle et si inopinée, a jeté l'épouvante et la consternation parmi la partie saine de la population de Zante. Une enquête a été ordonnée pour découvrir et mettre à la disposition de la justice les auteurs inconnus de ce crime. Nous espérons que l'autorité judiciaire réussira d'autant plus vite et d'autant plus aisément à les découvrir, que le crime en question a été commis dans une ville qui ne compte guère plus de dix mille habitants.

Indépendamment de toutes les considérations d'humanité et d'ordre public qui nous font désirer que les coupables soient découverts et punis selon toute la rigueur des lois, il y a encore un autre motif qui nous engage à demander avec insistance que l'enquête ordonnée soit sérieuse et surtout efficace: c'est que feu M. Gaïta était un de nos confrères les plus distingués; c'est que, après sa fin tragique, ses collaborateurs viennent d'annoncer dans un dernier numéro, encadré de noir et portant la date du 21 juin, que la *Concorde* cesse désormais de paraître, «les rédacteurs survivants ne pouvant continuer à écrire sous la menace du pistolet et du poignard des assassins;» c'est que le crime dont il s'agit a un caractère particulier de gravité, et est

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΤΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΔΕΛΦΩΝ

brement, droit précieux garanti à tous les citoyens par notre pacte fondamental.

« *Εθροφίλξ* » *Er* 'Αθήναις, 11 'Ιουλίου 1867 'Αρ. 1279

ΑΙ ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ.

Ἐν Ζακύνθῳ 4 'Ιουλίου 1867.

Οἱ τάφοι, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξεπορεύθησαν γλυκεῖς καὶ ἀπτόητοι ἐλευθερίας λόγοι, καὶ νεοπροπέεις τοῦ αἰῶνος ἰδέαι, τὸ νῆμα τῶν ὁποίων κόπτει στιγμιαίως ὁ θάνατος, ὅπως βλαστήτωσι θαλερώτεροι ἐπὶ τοῦ αὐλακος τοῦ ἐθνικοῦ Μέλ- λοντος, οἱ τάφοι οὗτοι, ὡς ὁ πολὺδακρυς τοῦ δολοφονηθέν- τος Α. Γαήτα, διαλάμπουσιν ἐκ τῆς ἀγάπης τοῦ τιμήσαν- τος τὸν μάρτυρα τῆς ἐλευθερίας ἐλληνικοῦ λαοῦ τῶν Ἀ- θηνῶν καὶ Πατρῶν.

Ὅποῖαι ἀντιθέσεις! Ἐν Ζακύνθῳ ἡ αἰμοβόρος τοῦ Λομ- βάρδου φατρία, ἐν τῇ φαυλότητι αὐτῆς ἀπολιθωθείσα, καὶ τὴν κακοήθειαν αὐτῆς προτάσσουσα, ὡς τὸ αἶνιγμα καὶ τὸ μυστήριον τῆς ἀνιστορήτου καὶ χαοτικῆς καταγωγῆς της, κρεπαλεῖ ἐν ἐνθουσιασμῷ κατὰ τῆς μνήμης τοῦ Γαήτα, δια- σύρει, χλευάζει εἰς τὸν νεκρὸν αὐτοῦ τοὺς ζῶντας, βεβη- λοῖ τὴν δσιότητα τῶν τάφων, προκατελιμμένη ἐκ τῆς μα- νίας, ἵνα καὶ ἄλλους ἴτω ἀνορύξῃ, ἀγαλλωμένη νὰ παρι- στῇ τὸ αἰμοστάζον τῆς δολοφονίας φάσμα, ὡς τὸ ἀντά- ξιον τρόπαιον, ὅπερ ἔστησε πρὸς ἀπόσβεσιν καὶ διωγμὸν τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου.

Οἱ τύραννοι ἀνέκαθεν ἐνέφραττον, διὰ συμπεφυρμένων δακτύλων καὶ αἱμάτων τῶν στρατηλατῶν τοῦ λόγου, τὰς λάμ- ψεις αὐτοῦ, αἵτινες οὐδέποτε δεσμεύονται, ἐπὶ τοῦ φθίνον- τος αὐτῶν σώματος, καθότι εἰσέτι δὲν ἔχαλκεύθη ὁ σίδη- ρος, ὁ δυνάμενος ν' ἀποκτείνῃ τὴν αὐτὸν αὐτῶν οὐσίαν. Ὁ- περ ἀναγινώσκουμεν ἐν τῇ ἀπωτάτῃ ἱστορίᾳ διαδραματίζε- ται ἐνώπιον ἡμῶν. Ἐπέπρωτο ἐπὶ τῆς ὑπουργείας Κουμουν-

δοῦρου νὰ διέλθωμεν ἐξ ὅλων τῶν σκοτεινῶν ἀτραπῶν τῆς ἀσεβείας καὶ τοῦ κακουργήματος, ἐνορῶντες ἀνεξέλεγκτον καὶ ἀπρόσιτον, ἐκ τῶν ἐπιτραπέντων νὰ ἀνακαλύψωσι τὴν ἐνοχλὴν, τὸ σίδηρον ἐναγοῦς φατρίας, ἐν τῇ ἀτιμωρησίᾳ τῆς ἐρειδομένης, δι' οὗ ἀποκτείνει τὴν ἐπιστήμην, τὰς γνώσεις, τὸν εὐπαιδευτον καὶ ἔξοχον νοῦν, τὸ ὠράτισμα αὐτὸ τοῦ δη- μιουργοῦ, δόσαντος τὴν σοφίαν καὶ τὰ γράμματα, ὡς τοὺς ἀθανάτους τίτλους τοῦ ἐκπολιτισμοῦ, ἐνουρανίσοντος ἐν τῷ κόσμῳ τὴν ἡθικὴν διαμόρφωσιν, ἐξ ὧν ἀρύεται τὰς σχέσεις του ὁ ἄνθρωπος μετὰ τοῦ Θεοῦ, τῶν ὁμοίων του καὶ τῆς Πατρίδος, γενόμενος ὁ μάρτυς τῆς μιᾶς καὶ ὁ κρίκος τῆς συντηρήσεως τῶν ἄλλων.

Ὁ τάφος τοῦ Γαήτα, ὡς εἴρηται, ἐγένετο βῆμα ὅπερ ἐ- κύκλωσαν ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Πάτραις, αἱ πολυπληθεῖς τά- ξεις ἀμφοτέρων τῶν μεγαλοπόλεων τῆς Ἑλλάδος. Ὑπὸ τὴν ἱεροπρεπῆ φωνὴν τῆς θρησκείας, ἥτις καθαγιάζει ἄνωθεν πᾶ- σαν θυσίαν ὑπὲρ τοῦ πλησίου προσενεγομένην, καθιστώ- σα τὴν ἀγάπην, τὴν μυστηριώδη ἡχὴ τῆς κοινωνούσης ψυ- χῆς πρὸς τὴν φασινὴν πηγὴν εἰς ἣν ἀναδράμει, τὸν Θεὸν, ἐξ οὗ ἐμπνέεται καὶ ἐγκαρτερεῖ εἰς τοὺς ἀγῶνας τῆς ἀρε- τῆς, ἀντήχησεν ἐπίσης γλυκεῖα καὶ περιπαθὲς φωνὴ τῶν ἐκπροσωποῦντων τὸν λαὸν τῶν Ἀθηνῶν καὶ Πατρῶν ῥητό- ρων. Ἡ δεινότης τῶν ἰδεῶν ἐξήστραπτε πένθους καὶ εὐ- σχημοσύνης ἀναλόγων τῶν χαλεπῶν ἡμερῶν τοῦ ἐλληνι- σμοῦ καὶ τοῦ διακεκριμένου δημοσιογράφου, οὗτινος τὸ πνεῦμα περίπτματο ἐκ τοῦ ἀσπασμοῦ τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, ἀνελκόμενον ἐκ τῆς σιγῆς τοῦ τάφου, καὶ περιφερόμενον ἀ- πὸ ἄλλου εἰς ἄκρον τῆς Ἑλλάδος, ἀκτινοβολοῦν καὶ μυρο- βολοῦ, ἐκ τῆς ἀγάπης τῶν Ἑλλήνων. Τὸ μὲν σκεῦος συνε- τρίβη ἐν ταῖς ὁδοῖς τῆς Ζακύνθου ὑπὸ τὸ ζόφος τῆς νυκτὸς, ὁ δὲ ἀντιλήπτωρ τῶν μεγάλων ἰδεῶν λαὸς τῶν μεγαλου-

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΝ

ΛΗΘΩΝΑΤΩΝ ΕΝ ΤΗ ΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΕΟΥΡΙΟΥ

σης, βεβρεγμένας ἐκ τοῦ αἵματος τῶν προμάχων τοῦ λό-
γου, τὸ ἅγιον τέμενος τῆς ἐλευθερίας, ἥ: τὸ ἄγαλμα ἐπέ-
πρωτο, ἐπὶ τῆς κλεινῆς Κουμουνδουρείου ἐποχῆς νὰ φέρῃ
προσηρτημένον ἐπὶ τῆς χειρὸς του τὸ σίδηρον ἀφ' ἐνὸς τοῦ
δολοφόνου, καὶ ἀφ' ἐτέρου τὴν περὶ ἐλευθερίας τοῦ λόγου
ῥήτραν τοῦ καταστατικοῦ τοῦ κράτους.

«*Ἡμέρα.*» Ἐρ *Τεργίση*, τὴν 1/13 *Ἰουλίου* 1867.
Ἀριθ. 617.

Εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴν ἐνώσωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν φωνὴν
ἡμῶν μεθ' ὅλου τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου, διαμαρτυρόμενοι κατὰ
τοῦ συγγεροῦ κακουργήματος, ὅπερ ἀρτίως ἐμόλυνε τὴν κοι-
νωνίαν τῆς Ζακύνθου. Φεῦ! ἀπὸ τῆς ἐνώσεως δὲν ἐπαύ-
σαμεν συμβουλευόντες τὴν κυβέρνησιν νὰ μὴ ἀφίσῃ ἀτι-
μώρητα τὰ κακουργήματα σπείρας τινὸς φαυλοβίων, οἵ-
τινες ὑπὸ πολιτικὸν δῆθεν προσωπεῖον ἠτέθουν καὶ κατὰ
τῆς ἡθικῆς καὶ κατὰ τοῦ δικαίου καὶ κατὰ τῶν νόμων.
Ἡ φωνὴ ἡμῶν ἔμεινε φωνὴ βοῶντος ἐν ἐρήμῳ καὶ οἱ ῥο-
παλοφόροι τῆς Ζακύνθου ἀπετέλεσαν βαθμηδὸν κράτος ἐν
κράτει. Ἡρξάντο ὑβρίζοντες καὶ ξυλίζοντες καὶ ἐτελείωσαν
δολοφονοῦντες. Ἐν Ἑλλάδι διηγέθησαν πολλάκις ἀμείλικτα
πάθη· ἀλλ' οὐδέ ποτε ἠκούσθη δολοφονία δημοσιογράφου.
Ἐπρόκειτο νὰ ἴδωμεν καὶ τὸ τερατῶδες τοῦτο γεγονός
ἐν Ζακύνθῳ! Ἰτως ὅμως ἐπέπρωτο ὁ ἀτυχὴς συντάκτης τῆς
«*Ὁμονοίας*» νὰ ἐξαγοράσῃ διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ τὴν σω-
τηρίαν τῆς νήσου! Ἡ κυβέρνησις ὁρεῖται νὰ καταδιώξῃ αὐ-
τετηρῶς τοὺς ἐνόχους καὶ νὰ φανῇ πρὸ παντὸς ἀμείλικτος,
ἐὰν φωραθῇ ἐν τῷ κακουργήματι ἡ ἐλαχίστη πολιτικὴ
ῥηδοιοργία.

«*Ἡμέραι.*» Ἐρ *Πάτρας*, 14 *Ἰουλίου* 1867. *Ἀριθ.* 419.

Η ΕΠΙ ΛΟΜΒΑΡΔΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ.

Οὐδεὶς βεβαίως θέλει πιστεῦσαι ὅτι αἱ «*Πάτραι*» ἔχουσι
σκοπὸν ἀντιπολιτεύσεως, ὅπως τὴν ἐννοοῦσι σήμερον, γρά-
φουσαι κατὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, διότι ἂν εἶχον
τοιούτον σκοπὸν ὁ ἄστημος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν
καὶ εἰς τὸν ἔξω κόσμον πολίτης, ὁ ἔσχατος τῶν ψευ-
δοιατρῶν Λομβάρδος, δὲν ἤθελεν εἶσθαι βεβαίως τὸ ἀν-
τικείμενον τῶν σκέψεων τῶν Πατρῶν, περὶ καταστροφῆς
τοῦ ὑπουργείου εἰς τὴν κοινὴν γνώμην. Ἰπάρχει ὁ Κου-
μουνδούρος, ὑπάρχει ὁ Χρηστόπουλος ἄνδρες μετὰ τῶν ὁ-
ποίων αἱ «*Πάτραι*» δύνανται νὰ ἐμβῶσιν εἰς πάλιν χωρὶς
νὰ καταβῶσι τῆς ἀξιοπρεπειᾶς τῶν. Αὐτῶν πιπτόντων συμ-
πίπτει καὶ τὸ μηδαμινὸν παρακολούθημά των Λομβάρδος,
ἀλλ' αὐτοῦ ἀπομακρυνομένου ἐκ τοῦ ὑπουργείου, ὁ Κου-
μουνδούρος διατηρεῖται.

Ἰψώσαμεν, καὶ ὑψώνομεν φωνὴν κατὰ τοῦ Λομβάρδου,
διότι ἀδικεῖ τὰ μέγιστα τὴν κοινωνίαν, καὶ ὅχι νὰ προ-
βάλλωμεν τὸ ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον δίχως αὐτοῦ ὅχι μό-
νον διατηρεῖται, ἀλλὰ καὶ μάλιστα στερεοῦται ἐτι μᾶλλον,
ἐκλείποντος ἀνθρώπου, ὅστις τὸ ἐξευτέλησε εἰς τὸν πο-
λιτισμένον κόσμον. Λέγομεν μάλιστα ὅτι αἱ ἐφημερίδες τῆς
ἀντιπολιτεύσεως, τῶν ὁποίων σκοπὸς εἶναι ἡ καταστροφή
τοῦ ὑπουργείου τοῦ σημερινοῦ, ἂν εἶχον πολιτικὸν πνεῦμα,
ᾧφειλον πάντα ἄλλον νὰ προσβάλλωσι παρὰ τὸν Λομ-
βάρδον, ὅστις εἶναι ὁ ἐπιδεξιώτερος ὑπηρετῆς εἰς τοὺς
σκοποὺς των, ἐπειδὴ ἡ διαμονὴ του ἐν τῷ ὑπουργείῳ καθ'
ἐκάστην ὀλιγοστεύει τὴν πρὸς τὸ ὑπουργεῖον ὑπόληψιν τοῦ
κοινοῦ, διότι ὁ λαὸς δὲν δύναται νὰ εἰδῇ ἀδιαφόρως

ΙΑΚΥΒΑΤΕΙΟΝ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς δικαστικῆς, ὑπηρεσίας, τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὴ ἢ τοῦ Ὁθωνος κυβέρνησις ἐσεβάσθη καὶ εἰς τὰς δεινότερας δι' αὐτὴν περιστάσεις.

Δὲν θέλομεν ὁμιλήσει σήμερον περὶ τῶν καθ' ἑκάστην ἐκ τῶν φυλακῶν ἐξερχομένων εἴτε Βασιλικῇ χάριτι εἴτε Νομαρχικῇ ἀδείᾳ· δὲν θέλομεν ὁμιλήσει σήμερον περὶ τῆς τοποθετήσεως αἰσχροβίων τυφλῶν πατριαστῶν καὶ ἀμαθῶν παιδαρίων εἰς τὰς Εἰσαγγελικὰς θέσεις, δὲν θέλομεν σήμερον ὁμιλήσει περὶ τοῦ δόλου ὃν ἐπραξεν ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐξαπατήσας τὴν Ἀντιβασιλέα, καὶ οὕτω ἀπέλυσε τῆς ὑπηρεσίας τὸν τιμιώτερον καὶ πλέον ἀμερόληπτον ἐκ τῶν δικαστικῶν, τὸν εἰσαγγελέα Ἐρετῶν κ. Κασσιμάτην ὃν ἐσεβάσθη διὰ τὴν ἀκαρεότητα καὶ εὐθιδικεῖαν του καὶ αὐτὸς ὁ τοῦ Ὁθωνος ὑπουργὸς ἐπὶ τῆς Ναυπλιακῆς ἐπαναστάσεως, ὃν καὶ μέλος αὐτῆς, δὲν θέλομεν ὁμιλήσει σήμερον διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τοσοῦτων πολυπείρων καὶ ἐγνωσμένης τιμιότητος δικαστῶν, δὲν θέλομεν ὁμιλήσει διὰ τὴν παντοδυναμίαν τῶν φίλων του κομματαρχίσκων, καὶ ἔνεκεν τούτου διὰ τὴν ἐπιβροὴν ἣν ἐξασκῶσιν ἐπὶ τῶν δικαστηρίων, δὲν θέλομεν ὁμιλήσει διὰ τὰ ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ του πατρίδι πραττόμενα κακουργήματα, διὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Γαήτα, διότι ἀρκούντως ὡμίλησεν ἅπαντα ἡ Ἑλλάς ἅπας ὁ ἐσωτερικὸς τύπος καὶ αὐτὸς ὁ ἐξωτερικὸς (μαρτύριον ἔστε τὰ ἐν τῷ «Χρόνῳ» τοῦ Λονδίνου καὶ τοῦ «Debas» τῶν Παρισίων γραφόμενα περὶ τῆς δολοφονίας τοῦ Γαήτα)· ἀλλὰ θέλομεν ὁμιλήσει περὶ τῆς ἀναιδοῦς ἐπεμβάσεως εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν δικαστηρίων τῆς ὁποίας αἴτιος γίνεται ὁ Κ. Λομβάρδος.

Ὡς γνωστὸν ἐστάλη ὡς ἀνώτερος ἀνακριτὴς ἐπὶ τῆς υποθέσεως τοῦ Γαήτα ὁ ἀξιότιμος Εἰσαγγελεὺς Κωνσταντῶπουλος, ὅστις διὰ τῆς ἐγνωσμένης ἱκανότητός του κατέρωθωσε νὰ συλλάβῃ τρεῖς, θεωρουμένων, διὰ πλείστων τε-

κρίσεις προσκαλοῦνται πλείστα πρόσωπα, ὡς μάρτυρες, παρουσιάζονται εἰς αὐτὴν καὶ εἰς τὴν θέαν τοῦ ἐπιτετραμένου τὴν ἀνάκρισιν πρωτοδίκου τοῖς μούσι καὶ ἀρνοῦνται νὰ καταθέσωσι ὅτι γινώσκουσιν, ἐρωτῶνται διὰ τί, καὶ ἀπαντῶσιν, ὅτι καὶ ἂν καταθέσωσι θὰ γίνωσι γνωστὰ εἰς τοὺς ἐγκληματίας, διότι οὗτος, ἐξαπτάται ἐκ τῶν νευμάτων τοῦ Λομβάρδου· ὁ δὲ Λομβάρδος οὗτος εἶναι ὁ ἀνώτατος τῆς Δικαιοσύνης ἄρχων, καὶ ἀπὸ τοῦτο νὰ τοὺς ἐμψυχώνῃ, ἀπεναντίας τοὺς τρομάζει, ἀπεναντίας θεωροῦσιν ὅτι εἶναι ἀπέναντι τοῦ ἰδίου ἐγκληματίου· λέγουσι, γινώσκωμεν κάλλιστα ὅτι οἱ ἐγκληματίαι ὡς ἀνήκοντες εἰς τὴν μερίδα τοῦ ὑπουργοῦ, καὶ ὡς τοιοῦτοι δὲν θὰ καταδικασθῶσιν ἀλλὰ θὰ ἐξέλθωσι μετ' ὀλίγον ἐκ τῶν φυλακῶν καὶ τότε; ποία ἡ ἐγγύσις δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὰ τέκνα μας; διότι οὗτοι οἱ κακούργοι θὰ γινώσκωσι λεπτομερῶς ὅτι καὶ ἂν καταθέσωμεν εἰς τὴν ἀνάκρισιν· καὶ ὁμῶς ἡ ἀνάκρισις, διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν, διὰ τὴν ἐξεύρεσιν τῶν ἐγκλημάτων καὶ διὰ τὴν καλλιτέραν διαχείρησιν τῆς πεινικῆς δικαιοσύνης καθιερώθη (ὑπὸ τῆς Ποιν. Δ. ἄρθ. 72) μυστικῇ. Ποῦ μένει πλέον ἡ δικαιοσύνη ὅταν οἱ νόμοι καταντῶσιν παίγιον εἰς τὰς χεῖρας τῶν δικαστῶν, ὅταν οἱ νόμοι μας μένωσι νεκροὶ καὶ μόνον γεγραμμένοι εἰς τὸ χαρτί, καὶ ἡ θέλησις τῆς ἐξουσίας εἶναι ἀνωτέρα αὐτῶν. Πότε ἂν τὸ εἰπῶσιν αὐτοὶ οἱ φίλοι τοῦ Λομβάρδου ὑπῆρξε μεγαλητέρα καὶ ἀναιδεστέρα ἐπέμβασις εἰς τὰς πράξεις τῶν δικαστῶν, μεγαλητέρα χαλάρωσις εἰς τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης· Ἐρωτῶμεν νῦν τὸ ὑπουργεῖον σύνολον, αὐτὴ ἡ κατάστασις τῆς νήσου Ζακύνθου εἶναι ὑποφερτὴ, ὁ τόπος ἐκεῖνος πρέπει νὰ ᾖ κατὰδικασμένος νὰ στερεῖται τῆς προστασίας τοῦ νόμου ὡς ν' ἀποτελοῦσεν μέρος τοῦ κράτους τῶν Κάφρων, εἶναι ἔντιμον διὰ τὸ ὑπουργεῖον νὰ ἀνταλλάσῃ τὴν προστασίαν τῶν κακούργων ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν Λομβάρδου ἐν τῇ βουλῇ.

«Φοίνιξ.» *Ἐν Πάτραις, τὴν 14 Ἰουλίου. Ἀριθ. 375.*

Ὁ Εἰσαγγελεὺς τῶν Ἐφετῶν Κύριος Κωνσταντόπουλος μετέβη καὶ αὖθις εἰς Ζάκυνθον πρὸ περαιώσιν τῆς κατὰ τῶν δολοφόνων τοῦ Μ. Γαήτα ἀνακρίσεως, ἀφοῦ προηγουμένως ἐξέτασε τινὰ πρόσωπα εὐρισκόμενα ἐνταῦθα καὶ δυνάμενα ὁπωσδήποτε νὰ χύσωσι φῶς εἰς τὴν ἀνακρίσιν. Ἀποροῦμεν τῇ ἀληθείᾳ διὰ τὴν μέχρι τοῦδε διατήρησιν τοῦ Λομβάρδου εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης, ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐθεωρήθη καὶ θεωρεῖται παρὰ πάντων καὶ παρ' αὐτῆς τῆς κρινῆς γνώμης ἐν Ζακύνθῳ ὡς ἡθικὸς αὐτουργὸς τῆς δολοφονίας τοῦ Γαήτα· ἀφοῦ αἱ ἀδελφαὶ τοῦ δολοφονηθέντος καὶ ἅπαντες οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ, σπουδαῖας ἔχοντες ἀφορμὰς καὶ πολλὰ προηγούμενα, μυρία ἐξέφρασαν ὑπονοίας, ἰσχυροτάτας μὲ ἰσχυρὰς ἐνδείξεις, κατὰ τοῦ κακῆ μοίρα τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργοῦ Λομβάρδου· ὀχυρίζομεν ἐπαναλαμβάνω πῶς διατηρεῖται μέχρι τοῦδε ὡς ὑπουργὸς ὁ ἄνθρωπος οὗτος. ἔχομεν πεποιθῆσιν εἰς τὰς ἐνεργείας καὶ εἰς τὸν χαρακτήρα τοῦ Κ. Κωνσταντοπούλου, οὐχ ἥττον ὅμως, ὑπὲρ ποτε καὶ ἄλλοτε, εἶναι τοῖς πᾶσι σήμερον γνωστὸν, ἀφοῦ ἡ χεὶρ τοῦ Λομβάρδου ἐβεβήλωσε τὴν δικαιοσύνην καὶ προκαίνει μετὰ θράους βεβηλόνων αὐτήν, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ ἐπηρεασθῇ ὁ ἐνεργὼν τὴν ἀνακρίσιν οἰοσδήποτε καὶ ἂν ᾖ, ἔστω καὶ ὁ πλέον ἀνεξάρτητος, ἐν ὅσῳ διευθίνει τὰ τῆς δικαιοσύνης· ὁ παρὰ πάντων θεωρούμενος (ἐκτὸς τοῦ Λεβίδου) ὡς δολοφόνος τοῦ Γαήτα. Ἡ βασιλεῖα φρονοῦμεν ἁμαρτάνει πολὺ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, καὶ δὲν ἔπρεπε οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ συμπράξῃ μετὰ τοιοῦτου ὑπεθύνου ὑπουργοῦ, καὶ ὑπουργοῦ μάλιστα τῆς δικαιοσύνης, διατελοῦντος ὑπὸ κατηγορίαν αἰσχρᾶς καὶ ἀτιμωρητικῆς δολοφονίας, ὅστις τὴν εὐθύνην ἀναμένει νὰ δώσῃ ἐπὶ τῆς ἀμμοῦ τῆς Ζακύνθου. Ὁρεῖται λεγομενκατὰ καθήκον νὰ ἀρῇ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐν

πιστοσύνην τῆς διὰ νὰ προχωρήσῃ μετ' ἀφοβίας καὶ δραστηριότητος ἢ κατὰ τῶν δολοφόνων τοῦ Γαήτα ἀνάκρισις καὶ ν' ἀπαγγελθῇ καὶ τῷ ὑπουργῷ τῆς δικαιοσύνης ἡ δέουσα κατηγορία, ἄλλως τε δυνάμεθα μετὰ πεποιθήσεως νὰ διαβεβαιώσωμεν ἀπὸ τοῦδε καὶ τὸ ἔθνος καὶ τὴν βασιλεῖαν καὶ τὴν ἀδύνατον, ἀπροστάτευτον καὶ πολυμελῆ οἰκογένειαν τοῦ θύματος τῶν Λαζκρόνων ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀνακρίσεως ἔσται μηδὲν.

Εἶναι ἀληθές· ὅτι δὲν δύναται ὁ τὸ σκάφος τῆς πολιτείας διευθύνων Κουμουνδούρος νὰ εὖρῃ καταλληλότερον ὄργανον διὰ τοιαύτας βεβηλώσεις, ἀλλὰ μήπως τάχα δὲν εὐθύνεται κατὰ μείζονα λόγον ὁ πρωθυπουργός; Καὶ πρὸς τί ἄλλο ἢ ὡς γέφυρα χρησιμεύει ὁ Λομβάρδος τῷ Κουμουνδούρῳ; Δὲν εἶναι παράδοξον νὰ ἴδωμεν ἐντὸς ὀλίγου τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ Λομβάρδου καὶ τὰ ὄργανα τῆς Κουμουνδουρίας λέγοντα αἰδοῦ δὲν εὐθύνεται ὁ πρωθυπουργός εἰς τὰς βεβηλώσεις τοῦ ναοῦ τῆς δικαιοσύνης; Ἔως πότε πλέον αὐτὴ ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων;

«Μίρος.» *Ἐν Πάτραις, τὴν 14 Ἰουλίου 1867. Ἀριθ. 938.*

ΙΣΤΟΡΟΥΜΕΝ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΣΥΓΧΡΟΝΑ.

Μάρτυρας ἐπομένως τῆς ἀληθείας αὐτῶν ἔχομεν τοὺς συγχρόνους μας.

Ἡ ἐν Ζακύνθῳ ἐκδιδομένη ἐφημερίς «Φωνὴ τοῦ Ἑλλήνος» γράφεται διὰ χειρὸς τοῦ Λομβάρδου.

Ἀναγνώσατε τὸ μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ ἀτυχοῦς Γαήτα δημοσιευθὲν φύλλον, καὶ θὰ εἰδῇτε ὁλοζώντανον τὸν Λομβάρδον.

Ὁ Γαήτας ἦτον ἐχθρὸς ἄσπονδος τῶν ριζοσπαστῶν, μόνος δὲ οἱ ριζοσπάσται ἀγαπῶσι τὴν Ζάκυνθον, μόνος οἱ ριζοσπάσται ἀγαπῶσι τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς

μόνοι οἱ ρίζοσπάσται εὐχονται καὶ ἐπιθυμοῦν τὴν εὐδωσιν τοῦ Κρητικοῦ ἀγῶνος, μόνοι οἱ ρίζοσπάσται θὰ μᾶς δ-
δηγήσωσι εἰς τὸν τροῦλον τῆς ἀγίας Σοφίας!! Οἱ μὴ τι-
μώμενοι μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ρίζοσπάστου εἶναι ἐχθροὶ τῆς
Ζακύνθου, ἐχθροὶ καὶ προδότες τῆς πατρίδος, τῆς εὐη-
μερία, τῆς καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς, ἐχθροὶ τοῦ ἔθνους, ἐχ-
θροὶ τοῦ κρητικοῦ ἀγῶνος!! Πᾶς μὴ συμμεριζόμενος τὰς
ἀρχὰς τοῦ ρίζοσπαστισμοῦ, εἶναι ἄνθρωπος ἄσκητος, κά-
θαρμα τῆς κοινωνίας, προδότης, ἄξιος ἀγχόνῃς, τουφε-
κισμοῦ, δολοφονίας!!

Τί ἐστι σήμερον ρίζοσπαστισμὸς ἐν Ἑπτανήσῳ;

Ὁχλοκρατία, φανλοκρατία, ἀσέβεια πρὸς τοὺς νόμους,
περιφροσύνη τῆς ἀνθρωπίνης τιμῆς καὶ ἀξίας.

Τίς ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ρίζοσπαστισμοῦ τούτου;

Ὁ Λομβάρδος!

Ἡ Ζάκυνθος, φωνάζει διὰ τῆς ἐφημερίδος του, ἔχει ἀ-
ρετὴν καὶ θρησκείαν. Ὁ Γαῆτας ἤτον ἐξ ἐκείνων οἵτινες
ἐξύβρισαν τὴν ἀρετὴν τῆς Ζακύνθου, ἐμυκτήρισαν τὴν θρη-
σκείαν τοῦ ρίζοσπαστισμοῦ!!

Ὁ ἀποθανὼν δεδικαίωται λέγει ὁ Λομβάρδος! Ὁ Γαῆ-
τας εὐρίσκεται ἤδη ἐντὸς τοῦ τάφου!

Ἐκφράσεις χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως! Λόγοι ἀπογνώσεως
καρδίας πεπορωμένης!

Ὅποιοι λέβητες κοχλαζόντων παθῶν ἡ καρδία σου! Πάθη
κληρονομικὰ τῶν Λομβαρδῶν προγόνων σου!

Δὲν ἐσιώπας τοῦλάχιστον!

Ἀλλ' εἶχες ἀνάγκην νὰ ρίψῃς στάκτην εἰς τὰ ὄμματά
τοῦ κόσμου! Ἐχεις τὸ θάρρος νὰ συνηγορήσῃς ὑπὲρ τῶν
δολοφόνων ὁπαδῶν σου! Ἡ κοινὴ πεποίθησις ὅτι ὁ Γαῆ-
τας ἔπεσε θυμᾷ τῆς ἀγριότητος τῶν προσφιλῶν σου ὀχλο-
κρατῶν, ὅτι ὁ Γαῆτας ἔπεσε θυμᾷ τῆς ἐλευθερίας τοῦ
λόγου, ὅτι ὁ Γαῆτας ἐδολοφονήθη διότι ἐξέταρξεν ἐν
τῇ ἐφημερίδι του τὸν βίον καὶ τὴν πολιτείαν σου, ἡ κοινὴ

αὕτη πεποίθησις δὲν σὲ κάμπτει, δὲν σοῦ προξενεῖ δει-
λίαν, δὲν σὲ ἀποσβολώνει. Διὰ τί! Διότι εἰς τὰς φλέβας
σου ῥέει αἷμα Λομβαρδικόν, καὶ γνωρίζομεν τὶ ἦσαν οἱ Λομ-
βαρδοὶ κατὰ τὸν μεσαιῶνα!

Θέλεις λοιπὸν νὰ θριαμβεύσῃς τὸ ἔγκλημα! Ἄν δὲν ἤ-
θελεις νὰ θριαμβεύσῃς, δὲν ἔγραψες πρὸς ἓνα δικαστικὸν
ὑπάλληλον ὅτι ἡ δολοφονία τοῦ Γαῆτα δὲν προῆλθε ἐκ
πολιτικῆς ἐκδικήσεως, ἀλλ' ἐκ πράξεων αἰσχρῶν τοῦ δο-
λοφονηθέντος!

Γράφομεν σύγχρονα πράγματα, Λομβάρδε, καὶ ἔχομεν
μάρτυρας τοὺς συγχρόνους μας.

Φιλήσυχος καὶ φιλόνομος ἄνθρωπε, ὅστις προσκαλεῖται καὶ
τοὺς φαύλους ὁπαδοὺς σου, καὶ τοὺς λαγῶνους ἀντιπάλους
σου νὰ καταγγείλῃς τοὺς δολοφόνους τοῦ Γαῆτα, νομί-
ζεις ὅτι οἱ μακρὰν τῆς Ζακύνθου εὐρισκόμενοι ἀγνοοῦσι
τὴν ἱστορίαν σου Σὺ εἶσαι, καὶ δὲν τὸ ἀρνεῖσαι, ἀλλὰ
μάλιστα καυχᾶσαι ἐπὶ τῇ τιμῇ ταύτῃ ὁ μορφωτὴς τῆς
ὀχλοκρατικῆς καὶ κακούργου σπείρας ὑπὸ τοὺς ὄνυχας τῆς
ὁποίας σφαδάζει πρὸ τοσοῦτων ἐτῶν ἡ ἀτυχὴς ἐκείνη νῆσος.
Σὺ τὴν ὑποθάλπεις, σὺ τὴν ὑποστηρίζεις, σὺ τὴν προσ-
τατεύεις. Καὶ ὑπουργὸς γίνεσαι πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τοῦ
νὰ τὴν διατηρήσῃς ἀκμαίαν καὶ σφριγῶσαν κατὰ τῆς τι-
μῆς καὶ τῆς ζωῆς τῶν φιλησύχων πολιτῶν, τῶν πολιτῶν
ἐκείνων οἵτινες βδελύσσονται τὴν ἀποθέωσιν τῆς κακίας
καὶ τῆς τρομοκρατίας, τῆς ὁποίας σεμνύνεσαι νὰ σὲ ἀνα-
κηρύττουν ἀρχηγόν! Δὲν εἶσαι σὺ ὁ σύντροφος, καὶ ἀρχη-
γὸς μάλιστα, τοῦ Καμίλλου, τοῦ Λέντζερη, τοῦ Στεριώτη,
τοῦ Νικολοπούλου, τοῦ Καμακισμένου, τοῦ Λαφτάκη, τοῦ
Πομόνη τὸν ὁποῖον, ἅμα γενόμενος ὑπουργὸς ἐλευθέρωσης
ἀπὸ δεκαεῖς ἐτῶν δεσμά!!

Δὲν εἶσαι σὺ ὁ θεοποιούμενος ἀρχηγὸς τοῦ καφφενείου τοῦ
Γαῆτα καὶ τῆς Καλύβης τῶν ἁγίων Πάντων, τῶν
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΤΑΓΩΓΙΩΝ ΤΩΝ ὁπαδῶν
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

σου, τοὺς ὁποίους τιμᾷς με τὸ ὄνομα τοῦ εἰζοσπάστου!

Δὲν ἔχει λοιπὸν δίκαιον ὁ κόσμος νὰ φωνάζῃ κατὰ σοῦ! Καὶ ἂν ἄλλην τινὰ ἐνοχὴν δὲν θελήσῃ τις νὰ σοῦ ἀποδώσῃ, ἀρκεῖ ὅτι σὺ ἐσχημάτισες καὶ διατηρεῖς καὶ προστατεύεις τὴν τρομοκρατίαν ταύτην, ἀπέναντι ὅλων τῶν ἀνοσιουργημάτων της!

Καὶ ἦτο δυνατόν ἄλλως πω; νὰ γείνη, παρὰ ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις σου νὰ σχηματισθῇ τοιαύτη ἀποτρόπαιος καὶ κακοῦργος συμμορία! Ποία ἡ διδασκαλία εἰς ἣν ἐξεπαίδευσες αὐτήν!

Ἀκουσον, Λομβάρδε! ἱστοροῦμεν σύγχρονα πράγματα, τὰ ὁποῖα ἰδίους ὥσιν ἠκούσμεν καὶ ἰδίους ὁμασιν ἴδομεν.

Εἶχες κατὰ νοῦν, ἄνδρα γε, νὰ μορφώσῃς πολίτας ἐντίμους, ὅταν ἀπὸ τὰ παράθρα σου καὶ ἀπὸ τὰ παράθρα τοῦ Ἀργασάρη ἔλεγες πρὸς τὸν μαινόμενον αὐτὸν ὄχλον »ἀδελφοί! Αὐτοὶ οἱ ἄρχοντες κηρύττουν ὅτι τώρα ἦλθον ὅλα ἄνω κάτω, καὶ τὸ λέγουν διὰ νὰ μᾶς συκοφαντοῦν, πλὴν λέγουν τὴν ἀλήθειαν, διότι ἦλθμεν ἡμεῖς ἐπάνω καὶ αὐτοὶ ἐπῆγαν κάτω. Αὐτὸ δὲν ἠλέαμεν; Κάτω λοιπὸν αὐτοὶ καὶ ἐπάνω ἡμεῖς, νὰ τοὺς βάλωμεν γινῶσιν.» Καὶ ἄλλοτε πάλιν, «ἀδελφοί! Αὐτοὶ οἱ καταχθόνιοι, ὅπου θέλουν νὰ μᾶς προδώσουν εἰς τοὺς ξένους, φωνάζουν ὅτι θέλουν νὰ φύγουν, διότι δὲν σὰς ὑποφέρουν νὰ σὰς βλέπουν ἐλευθέρους, καὶ διότι θέλουν νὰ παραστήσουν ὅτι δὲν εἶναι καλὴ ἡ κατάστασις τοῦ τόπου μας. Ἄν θέλουν νὰ φύγουν, ἂς ὑπάγουν εἰς τὸ καλόν. Ἄς φύγουν ἂς ὑπάγουν ὅπου θέλουν. Μένομεν ἡμεῖς κληρονόμοι των...!» Καὶ πάλιν, ὅταν ἔπετες ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον, ἐπὶ τοῦ ὑπουργείου Βουλγαρῆ, ὅτε ἐμαίνεσο κατ' αὐτοῦ, διότι ἐπειράθη νὰ περιστείλῃ τὴν κακοῦργον τάσιν τῆς πατρίδας σου, »ἀδελφοί! μὴ φοβεῖσθε τὴν ἐλληνικὴν κυβέρνησιν. Ἄς φροντίσωμεν νὰ εἴμεθα ἡνωμένοι, καὶ πάλαι ἀδουρὸν κατισχύσωσι. Ἄς μείνωμεν σταθεροὶ εἰς τὰς ἀρχὰς μας, καὶ ἡ ἐλ-

ληνικὴ κυβέρνησις δὲν ἠμπορεῖ νὰ μᾶς κάμῃ τίποτε. Ἐντὸς ὀλίγου θὰ φάγωμεν τὰ κόλυβα τῆς κυβερνήσεως αὐτῆς, καὶ τὸ μνημόσυον αὐτῆς μετ' ἥχου!!»

Αἱ! Λομβάρδε, ὑπὸ τὸ κράτος τοιαύτης διδασκαλίας, καὶ διὰ τῆς σταθερότητος τῆς πατρίδας σου εἰς τὰς ἀρχάς σου, ἄλλα μνημόσυνα δυστυχέστερα καὶ πολυκλαυστα τελοῦνται σήμερον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου, καὶ τὸ φάσμα τοῦ Γαήτα σὲ θὰ παρακολουθῇ παντοῦ καὶ πάντοτε ὡς ἀρχηγὸν τῆς πατρίδας, ἐξ ἧς ἐδολοφονήθη!

Εἶσαι λοιπὸν ἐνοχος, διότι ἐν γνώσει καὶ ἐκ προθέσεως, ἐδηλητηρίασες διὰ τῆς διδασκαλίας σου τὸν ὄχλον τῆς Ζακύνθου, καὶ διήγειρες οὕτω τὸ μῖτος καὶ τὴν ἔχθραν μεταξὺ πολιτῶν, ἀλληλοκτονουμένων ἐξ αἰτίας σου. Αὕτη εἶναι ὅλη ἡ ἀνάλυσις τοῦ παρελθόντος σου. Ἴδου διατὶ ὁ κόσμος εἰς σὲ ἀποδίδει ὅλα τὰ κακὰ τῆς ἀτυχοῦς Ζακύνθου, καὶ δικαίως! Ἴδου διατὶ, μόλις προφερθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Γαήτα ὅλοι ἐνθυμοῦνται σὲ, καὶ ὅλοι ἐπὶ σὲ εἰπτοῦν βλέμμα ἀγανακτήσεως καὶ φρίκης!

Παῦσε τοῦλάχιστον νὰ ἐξυβρίζῃς τὸ θῦμα τῆς διδασκαλίας σου! Ρίψε τὰ ὦτά σου τώρα εἰς τὴν δημαρχίαν τῆς Ζακύνθου, καὶ ὧς καὶ ἐκεῖ θὰ ἀκούσῃς ὅτι οἱ δολοφόνοι εἶναι ὁπαδοί σου, τέκνα τῆς διδασκαλίας σου. Ἴσως μόνος ὁ γραμματεὺς τῆς δημαρχίας διαφωνήσῃ! Καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐκ τῆς ἀνθηκότητος τῆς διδασκαλίας σου ἐξέλλον εἰς τὰ κακουργήματα πατρίαν σου ἐπικρατεῖ σήμερον ἡ Πανελληνίος πεποιθήσις ὅτι ὁ Γαήτας ἐδολοφονήθη διὰ τὰ κατὰ σοῦ ἄρθρα τῆς ἐφημερίδος του. Ἡ πάνδημος αὕτη πεποιθήσις εἶναι ἐτυμηγορία ἀδέκαστος καὶ ἀμετάβλητος.

Ἀλλὰ ζητεῖς, ἀγαθὲ ἄνθρωπε, τοὺς ἐνόχους, τοὺς αὐτουργοὺς τῆς δολοφονίας, ἀπὸ τοὺς λαγῶους τοῦ κόμματος εἰς ὃ ἀνήκεν ὁ Γαήτας, καὶ οὔτινες γνωρίζουν νὰ γράψωσι, ὅχι ὅμως καὶ νὰ πιστολίζουν καὶ νὰ μαχαιρόνουν καὶ νὰ ἀντιλαμβάνονται τοὺς προτρέπεις μάλιστα καὶ τοὺς ἐν-

θαῖρρύνεις νὰ παραστήσωσι τοὺς ἐνόχους εἰς τὴν δικαιοσύνην! Καὶ ἀληθινὰ πιστεύεις ὅτι οἱ ἐναντίοι σου εἶναι εἰς θεοῖν, ἢ ἡδύναντο ποτὲ, νὰ γνωρίσωσι τοὺς μελετήσαντας καὶ ἐκτελέσαντας τὴν δολοφονίαν τοῦ Γαῆτα! Αὐτοὺς τοὺς γνωρίζει ἡ αἰμοχρὴς πατρίς σου. Ἀλλὰ εἰς τὴν πατρίαν σου ταύτην ἐδίδαξες, διὰ τῶν ἀνοσίων ἱερέων τῶν ἀκολουθούντων τὰ διδάγματα σου, ὅτι ὀφείλουν οἱ ὀπαδοί σου νὰ μὴ μαρτυρῶσιν ἀλλήλους, διότι καὶ ὁ Ἅγιος Διονύσιος ἔκρυψεν ἀπὸ τὰς ἐρεύνας τῆς ἀρχῆς τοὺς δολοφόνους τοῦ ἰδίου του ἀδελφοῦ!

Ὁ διάβολος ὅμως ἔχει ἐνίοτε πολλὰ ποδάρια! Γνωρίζεις ἕνα κάποιον Σταμάτην Νικολόπουλον; Γνωρίζεις ἕνα κάποιον Ἰωάννην Λέντζερην; Γνωρίζεις ἕνα κάποιον Νικήταν Στεριόπουλον; Θὰ τοὺς γνωρίζεις βεβαίως! Ἄκουσον λοιπόν. Αὐτοὶ ἐπροφυλακίσθησαν ἤδη ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, ὡς ὑποπτοὶ τῆς δολοφονίας τοῦ ἀτυχοῦς Γαῆτα. Εἰπέ τῶρα, αὐτοὶ οἱ χρηστοὶ πολῖται, τῶν ὁποίων τὴν ἱστορίαν γνωρίζεις καλλίτερα ἀπὸ ἡμᾶς, ὁ Νικολόπουλος, ὁ Λέντζερης, ὁ Στεριότης, ἀνέκουν ἢ ὄχι εἰς τὴν πατρίαν σου; εἶναι ἢ ὄχι πρωτοπαλῆκαρὰ αὐτῆς; εἶναι ἢ ὄχι ἐξ ἐκείνων αἵτινες, πολλάκις ἐθαυματούργησαν κατὰ ἀθῶων καὶ φιλησύχων πολιτῶν, πρὸς χάριν σου; εἶναι ἢ ὄχι θερμοὶ λάτραι καὶ ὀπαδοὶ τῆς λαοσωτηρίου διδασκαλίας σου; εἶναι ἢ ὄχι ἄνθρωποι δικαιοῦμενοι μετὰ σοῦ ἐν Ζακύνθῳ! ὦ! Λομβάρδε, Λομβάρδε! Ἡ διδασκαλία σου πρὸς τὸν ὄχλον θὰ φάγη, ἄθλια, καὶ τὴν ἰδικήν σου κεφαλὴν! Αἱ ὀχλοκρατίαι καταβροχθίζουν ἐπὶ τέλους τοὺς ἀρχηγούς των, καὶ τὸ παράδειγμα εἶναι σωτήριον.

Μήπως δὲ καὶ σὺ ὁ ἴδιος δὲν ἔχεις ζωηρότατον τὸν φόβον τοῦτον ἐν τῇ καρδίᾳ σου! Ἐνθυμεῖται τί, μετὰ τινος ἄλλου πληρεξουσίου συνδιαλεγόμενος, εἶπες ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει; Δὲν σοῦ μένει ἄλλο, τοῦ εἶπεν ὁ πληρεξούσιος ἐκείνος, πλὴν νὰ γείνη; καὶ ἀρχιερεὺς Ζακύνθου! — Κου-

τὸς λόγος, τοῦ ἀπήντησες. Τὸ μέλλον μου, δὲν εἶναι αὐτό. Καὶ ποῖον εἶναι τὸ μέλλον σου, σὲ ἠρώτησεν ὁ μεθ' οὗ συνωμίλει; Καὶ σὺ, μετ' ἐπιδείξεως καὶ ἀλαζονείας μνησικάκου, τοῦ ἀπήντησες. — Ἡ οἱ Ζακύνθιοι θὰ βγάλουν τὸν ἅγιόν τους ἀπὸ τὴν κάσσαν του καὶ θὰ βάλουν ἐμὲ, ἢ θὰ μὲ κρεμάσουν! Λόγος εὐφυῆς, Λομβάρδε, ἀλλὰ λόγος φαῦλος καὶ διεφθαρμένος! Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ διδασκαλία σου, φαῦλος καὶ διεφθαρμένη, καὶ διὰ τοῦτο ἐσχημάτισας πατρίαν ἱκανὴν νὰ κρεμάσῃ, μίαν ἡμέραν, καὶ τὸν διδασκαλόν της! Ἡμέρα φοβερά, ἀλλ' ἄγνωστος, οὐχὶ ὅμως καὶ ἀπίθανος, τὴν ὁποίαν οὐδεμία ἀνθρωπίνη ἐπιστήμη δύναται νὰ προῖδῃ, καὶ οὐδεμία ἀνθρωπίνη ἐξουσία νὰ προλάβῃ! Ὅταν κοινωνία τις βαρυνθῇ ἀπὸ τὰ ἐγκλήματα, τότε ἀρχίζει νὰ σκέπτεται πῶς ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸν διαφθορέα της, καὶ ἡ κατ' αὐτοῦ ἐκδίκησις ἀποβαίνει φρικώδης!!

Κέρκυρα, 15 Ἰουλίου 1867.

ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ

Ἐκφωνηθεὶς τῇ 15 Ἰουλίου 1867 ἐν τῷ Ναῷ τοῦ
Θαυματοουργοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος ὁποῦ ἐτε-
λέσθη μνημόσυνον ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ
Ἀντωνίου Γαῆτα.

«Λύτρωσαί με Κύριε ἀπὸ ἀνθρώπου πονηροῦ
καὶ φυλάξω τὰς ἐντολάς σου. (Ψαλτ.)»

Ἐδάκρυσεν ἡ Ἑλλάς διὰ τὸν δολοφονηθέντα Γαῆταν, καὶ αὐθορμήτως γίνονται μνημόσυνα καὶ λόγοι ἐπιτάφιοι ἀπαγγέλλονται, διὰ τῶν μνημοσύνων δὲ τούτων ἀνανεώ-
νεται ζωηρῶς εἰς τὰς ψυχὰς ἡμῶν ἡ μνήμη τῶν ἀρετῶν τοῦ παθόντος, — γεγονὸς καὶ παράδειγμα παρήγορον διὰ τοὺς φίλους τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς πατρίδος.

Ι. Α. ΓΑΪΤΑΝΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΕΟΥΡΙΟΥ

λοδαπῇ ἐπανήλθεν εἰς τὴν φίλην πατρίδα Ζάκυνθον πλήρης γνώσεων καὶ ἐλευθερίας—ὑποστήριγμα ἀδυνάτου οἰκογενείας, διήνυσεν ἐντίμως καὶ ἀφρόδως τὸ στάδιον τοῦ δικηγόρου—ἐξετέλεσε θρησκευτικῶς, τιμίως, καὶ ἀνεξαρτήτως τὰ καθήκοντα τοῦ δικαστοῦ—Εἰσαγγελέως—βουλευτοῦ, λατρεύοντος τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἔθνικὴν τῆς Ἑπτανήσου ἀποκατάστασιν.

Τοιοῦτον ἄνδρα ἀποβαλλόντες ποῖαν ἔχομεν ἐπὶ τῇ στερήσει ταύτῃ παραμυθίαν; Ὅποιαν ἔχει; Σὺ ὦ τεθλιμμένη οἰκογένεια; Ποῖαν παραμυθίαν ἔχετε σεῖς οἱ ἀγωνιζόμενοι ἐπὶ τοῦ βήματος τῆς ἀληθείας δημοσιογράφοι; Σεῖς οἱ εἰσηγῆται τῆς κοινῆς γνώμης; Σεῖς οἱ ὑψούντες φωνὴν δόξης συναισθάνεσθε ὅτι τὸ ἔθνος ἀντὶ τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς δόξης, διὰ τῶν μισαρῶν καὶ ἀνηθήκων μέσων πλησιάζει εἰς τὴν καταστροφὴν του; Σεῖς οἱ διαπρύσιοι κήρυκες τοῦ μεγάλου προορισμοῦ τῆς πατρίδος, οἱ στηλιτευόμενοι τὰς παρεκτροπὰς τῶν πολιτικῶν, οἵτινες φέρουσι τὴν πατρίδα εἰς τοῦ βράχου τὸ χεῖλος; Ὀφείλετε νὰ καταπίνητε τὰ δάκρυά σας, καὶ νὰ ὑποστηρίξητε τὴν φαυλοκρατίαν; Ὀφείλετε νὰ σιωπήτε διότι τὸ παράπονον ὅσον εὐσχημον καὶ ἂν ἦναι προκαλεῖ τὴν μάχισαν τοῦ δολοφόνου; Ποῖαν παραμυθίαν ἔχουσι οἱ λοιποὶ συγγενεῖς, οἱ καίτοι καὶ φίλοι; Ὡ ποῖαν ἄλλην παρὰ τὸ ὅτι ἄνθρωπος χρήσιμος εἰς τὴν πατρίδα ἐδολοφονήθη, καὶ ἡ συνείδησις τοῦ ἔθνους καταρᾶται τὰ πολιτικὰ πάθη, ἅτινα δὲν ἐπέτρεψαν νὰ διανύσῃ ὑγιὲς καὶ ἄτρωτος τὸ δημοσιογραφικὸν αὐτοῦ στάδιον. Ποῖαν ἄλλην παρὰ τὸ ὅτι ἐδόθη ἡ σπουδαιοτέρα ἀπορρομὴ νὰ ἐκσφενδονισθῇ τὸ ἀνάθεμα κατὰ τῆς μισματικῆς ἀτμοσφαίρας τῆς πολιτικῆς κονίστρας—καὶ νὰ σταματήσῃ ἡ καρδία ἡμῶν, ὅχι πλέον, διότι στεναίνει καὶ συγκινεῖται εἰς τὰς σπλήνας τοῦ βίου περιπετειᾶς, ἀλλὰ, διότι ἔκτακτον φαινόμενον καταπλήττει αὐτήν, ὑπερβαίνον τὰ ὅρια τῆς ἀνθρωπίνης καρτερίας, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ

μοὶ ἡμῶν οἱ τοσάκις ποτισθέντες μὲ δάκρυα διὰ τὰ ἐπὶ γῆς παθήματα, ἀρνοῦνται μετὰ πεισματώδους δδύνης νὰ ἀτενίσωσιν εἰς κακούργημα κατασπαράττον τὴν καρδίαν ἀποθάρρυνόμενου πολίτου.

Δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ ματαίῳ τούτῳ κόσμῳ νὰ εὕρῃ μόνιμον σταθμὸν ἀναπαύσεως τῶν πόθων καὶ τῶν ἐλπίδων του—δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον εἰς αὐτὸν νὰ διέλθῃ ἐν ἡσυχίᾳ καὶ γαλήνῃ τὸ τρικυμῶδες τοῦ βίου πέλαγος. Ὁ βίος του εἶναι ὁδοπορία πλήρης ἀνυσχυῶν καὶ φροντίδων, ὅταν ὁμῶς διέλθῃ μετὰ καρτερίας αὐτὸν, καὶ φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα,—ὅταν κλεισθῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ του, καὶ σταυρωθῶσιν αἱ χεῖρες, τὸ δὲ καταπεποιημένον σῶμα κατατεθῇ εἰς τὸν τάφον, τότε, ὦ τότε πάντες ἀνακράζομεν αἰωνία ἡ μνήμη τοῦ τελευτήσαντος—μακάριοι οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες, ἵνα ἀναπύσωνται ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῶν.—Ἀλλ' ὅταν δολοφόνος σφαίρα ἀποκόψῃ τὸ νῆμα πολυτίμου ζωῆς—ὅταν ὁ ἡθικὸς χαρακτήρ τοῦ δολοφονηθέντος, καὶ τοὶ ἀνώτερος τῆς διαβολῆς καὶ τῆς σκαρφικῆς διατύπεται, καὶ ἐνώπιον τοῦ τάφου ἡ ἀλήθεια τοῦ θύματος προσβιβάλλεται διὰ βδελυρᾶς καὶ ἐπαισχύντου φήμης—ὅταν μὲ ἀναπεπταμένην σημαίνῃ καὶ μὲ γυμνὸν τὸ ἔξτρος ἡ κακία πολεμῇ τὴν ἀρετήν—ἡ ἀγυρτίς προπορεύεται κομπάζουσα τῇ σοβαρᾷ καὶ μετριοφρονος ἀρετῇ, καὶ ἐξοκοντίζει εἰς ἐνέδρας τὸν φαρμακερὸν τῆς διαβολῆς καὶ συκοφαντίας ἰδὼν—κατὰ τοῦ ἡθικοῦ χαρακτήρος—ὅταν, θαρβύλως ὑπερπηδῶσα ἡ δημοκοπία τοῦ φραγμοῦ τῆς ἡθικῆς καὶ τοῦ νόμου,—δὲν σταματᾷ ἐνώπιον τῆς ἀνατροπῆς καὶ τοῦ μνήματος—τότε εἶναι δύσκολον καὶ σχεδὸν ἰδύνατον καὶ αὐτὴ ἡ ἐξοφωμένη ὑπὸ τοῦ σκότους τοῦ ἐγκλήματος συνείδησις νὰ μὴ αἰσθανθῇ ταραχὴν τινα, νὰ μὴ δοκιμάσῃ τὸν ἑλεγχον;

ὦ τότε εἶναι ἰδύνατον νὰ ἐμποδίσῃ τις τὴν κραυγὴν τῆς ἀπειθείας καὶ νὰ ἐπακόλουθῃ αὐτῆς—διότι ὅταν χάσῃ

τις τὰ πάντα καὶ δὲν ἔχει πλέον ἐλπίδα—τότε εἶναι θ-
νειδος ἢ ζωή.

Καὶ δὲν εἶναι μὲν ἀμφιβολία, ὅτι εἰς τὰς ζοφρας τῆς
κολάσεως φυλακὰς θὰ ἐγκλεισθῶσιν οἱ παραβάται τῶν θείων
ἐντολῶν—δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι καὶ ἐν τῇ ζωῇ δο-
κιμάζουσι τὴν ἀγωνίαν μυρίων θανάτων, ὅσοι πράττουσι
τὸ κακὸν καὶ συμμαχοῦσι μετὰ τῶν κακούργων—ὑποθά-
ποντες τὰς τάσεις των πρὸς τὰ ἔγκλημα—δὲν εἶναι ἀμ-
φιβολία ὅτι καὶ αὐτοὶ ὅταν θλέπουσι τὴν δυστυχίαν ἐκ
τοῦ πλησίον καὶ τοὺς σπαραγμοὺς τοῦ θύματος—θλιβερά
στενάζουσι διὰ τὴν ἀδυσώπητον ἐκδίκησιν τῆς συνειδήσεως·
οὐχ ἦσαν ὅμως ἐδημιουργήθη ἐν κενόν—ἐπτά ἀδύνατα
θῆλα ἐστερήθησαν τῆς βακτηρίας τῆς ζωῆς των, ἡ ἐλευ-
θερία τοῦ τύπου ἐδέχθη εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ἑνα μάρ-
τυρα—καὶ Κύριος οἶδεν ἐὰν ἐκεῖ πλησίον ἢ μάχαιρα τοῦ
δολοφόνου δὲν ἀνοίξῃ καὶ ἄλλους τάφους.

Δὲν ἀρκεῖ ὅτι ἐὰν γράψῃ τις τὴν σύγχρονον τῶν Ἑλ-
λῶνων ἱστορίαν ἢ μαρτυρολόγιον θὰ ἔχῃ ἐνώπιόν του ἐκ-
τεταμένον κατάλογον μαρτύρων τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς
πατρίδος, ἀλλ' ὀφείλομεν νὰ φρίξωμεν τὸν βίαιον ἀποχω-
ρισμὸν συμπολίτου μας ἀγωνισθέντος ὑπὲρ τῆς τιμῆς καὶ
ὑπολήψεως τοῦ ἔθνους, ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀλη-
θείας καὶ μὴ ἀνεχθέντος νὰ δουλωθῶσιν ὑπὸ τὰ σκῆπτρα
τῆς φαυλοκρατίας τὰ δικαιώματα ἀθώου λαοῦ.

Ἰδίκησέ τινα ὁ Γαῆτας, διότι ὡς ὀπλίτης τῆς ἀληθείας
καὶ τῆς ἀρετῆς συνεβούλευσε τοῦ συμπολίτου τὰ ἀλη-
θινὰ αὐτῶν συμφέροντα; Ἐβλασφήμει, διότι ἀνέφλεγε τὰς
καρδίας των εἰς τὴν πατρῴην ἀρετὴν καὶ εὐγένειαν; Ἐβλα-
σφήμει, διότι τοὺς μὲν ἀξιοσεβάστους διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ
παιδείαν των ἐτίμα ἐνώπιον Ἑλλήνων καὶ Εὐρωπαίων; ἢ
λεγε δὲ πρὸς διόρθωσιν τοῦ κατὰσχόντος τὸν ἱερὸν
χαρακτῆρα τοῦ δημοσίου ἀνδρός, καὶ διαφθείροντας τὸν
λαὸν διὰ τῆς ἀντιχρίστου αὐτῶν διαγωγῆς, διὰ τῆς ὑ-

ποκρίσιος καὶ ἀγυρτίας; Ἐβλασφήμει, διότι συνεβούλευεν νὰ
παύσωσι τὰς ἀντιθέους καὶ λαοφθόρους διδασκαλίας τῆς
πολιτικῆς ἀντιφάσεως, καὶ δι' ὅλων τῶν μέσων ὑποστη-
ρίξωσι τῆς φατοίας; διδασκαλίας, αἵτινες κατεμύλουν τὴν
πατρίδα, καὶ ὑπέθαλπον τὴν ταπείνωσίν της, τὴν κατὰ
πλεῖστον προξενηθεῖσαν ἐκ τοσούτων καταχρήσεων τῶν πο-
λιτικῶν;

Ἐβλασφήμει τέλος πάντων διότι πῦχτο, ἔγραφε καὶ
προέτρεπε καθῶς οἱ πατέρες ἡμῶν παρέδωκαν τὴν πα-
ρακαταθήκην τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος ἀμέλυντον,
οὕτω καὶ ἡμεῖς νὰ ἀναλαβῶμεν τὸν ἀγῶνα πρὸς πλήρῃ
ἐκδίκησιν τῶν δικαίων τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τοῦ Χρι-
στιανισμοῦ, ἀκολουθοῦντες ἐν μὲν τῇ ἐσωτερικῇ διοικήσει τὰ
παραγγέλματα τῆς ποικτικῆς ἠθικῆς, καὶ τῆς πολιτικῆς
ἐπιστήμης τῆς ἀποκηρυττούσης τὰ πάθη τῶν πατριῶν—
ἐν δὲ τῇ ἐξωτερικῇ ὑποστηρίζοντες τὰ ἀπαράγραπτα τῆς
Ἑλλάδος δικαία διὰ πάσης θυσίας. Καὶ δὲν δύναται νὰ
ἐνομασθῇ εὐσεγέτης τοῦ ἔθνους ὁ ἐγχαράττων ἠθικοπολι-
τικὰς ἀρχὰς εἰς τὴν καρδίαν τοῦ λαοῦ, ὡς ἐκεῖνοι,
οἵτινες χύνουσι τὸ αἷμά των ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας
αὐτοῦ;

Ἀκούομεν εἰς τὴν Ζάκυνθον στεναγμοὺς τῶν συγγενῶν
καὶ φίλων τοῦ δολοφονηθέντος—ἀναγινώσκομεν καταγγελίας
καὶ φλογερὰ ἄρθρα τῶν συναγωνιστῶν του—μετὰ ἀποσπο-
ρῆς ἀποδιώκομεν στυγεράν συκοφαντίαν, διότι ὑπεράνω τῶν
ἀφριζόντων κυμάτων τῶν παθῶν εὐρίσκεται ἡ τιμὴ καὶ
ἡ ὑπόληψις τοῦ δολοφονηθέντος—καὶ συνερχόμενοι σήμερον
ἐνταῦθα κλαίομεν πικρῶς ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ μάρτυρος
τῆς ἐλευθερίας. Ἐπίτοντες ἐν τούτοις τὸν πέπλον τῆς σιω-
πῆς εἰς πᾶν ὅτι ἐβρέθη περὶ τοῦ φόνου τούτου, διαγεῖ-
ρον τὸν γογγυσμὸν καὶ τὴν ἀγανάκτησιν τῆς κοινωνίας,

ἵνα ἡμεῖς πάντες τὸν ἔψιστον νὰ εἰσαγάγῃ τὸν πι-
νυρὸν τὸν ἀντιχρίστου αὐτῶν διαγωγῆς, διὰ τῆς ὑ-
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ
ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΙΝ ΑΝΤΙΣΤΑΝΤΙ ΕΝΔΙΑΒΑΣΙΝ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ

τῷ τὰ πλημμελήματα, ὅσα καὶ αὐτὸς ὡς ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς ἐπλημέλησε.

Αἰωνία σου ἡ μνήμη, περιπόθητε συνάδελφε.

«*Λακωνία.*» Ἐν Σπάρτῃ, 22 Ἰουλίου 1867. Ἀρ. 253.

Ἐν Ζακύνθῳ ἐδολοφονήθη ὁ συντάκτης τῆς «Ὁμονοίας» καὶ δικηγόρος Γαήτας. Τὸ στυγερόν τοῦτο κακούργημα ἐνέπληξε τρόμου οὐ μόνον τοὺς κατοίκους Ζακύνθου, ἀλλὰ καὶ ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα. Πρὸ τῆς προστασίας ἐν Ζακύνθῳ διεπράττοντο πολλὰ ἐγκλήματα καὶ δολοφονίαι· ἀλλ' ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις διὰ τῆς ἀκάμπτου δραστηριότητος ἐκαθάρισε τὸν τόπον ἐκείνον ἐκ τῶν κακούργων καὶ δολοφόνων. Ἀπὸ δὲ τῆς μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐνώσεως τὸ κόμμα, αὐτοπροσταταὶ ὁ κ. Λομβάρδος, ἐξετραχλίσθη τοσοῦτον κατὰ τῶν ἀντιπροσούτων καὶ τῶν φιλησύχων πολιτῶν, ὥστε αἱ νυκτοκλοπαί, αἱ αἰκίαι καὶ τὰ τραύματα τῶν μαχητῶν πληροῦν ὁλοκλήρους στήλας τῶν ἐγχωρίων ἐφημερίδων. Ἐν ὑπελίπετο ἡ δολοφονία, καὶ ἰδοὺ αὕτη πράττεται κατὰ δικασίμου πολίτου τοῦ Γαήτα. Πολλοὶ ἀπέδωκαν τὸν φόνον τοῦτον εἰς κομματικὰ πάθη, διότι ὁ ἀνὴρ οὗτος διεκρίνετο εἰς τὴν κατὰ τοῦ Λομβάρδου ἀντιπολίτευσιν, ἥτις ἀπὸ τινος καιροῦ ἐνισχυθεῖσα ἀπὸ τῆς ἀποσκορπίσεως τῶν βουλευτῶν Πατέλη καὶ Πλαίσια, ἀπειλεῖ τὴν παρακμὴν τοῦ Λομβάρδου καὶ τὴν πτώσιν τῆς φαυλοκρατίας.

«*Μίως.*» Ἐν Πάτραις, τὴν 30 Ἰουλίου 1867. Ἀρ. 940.

Μία ἐφημερίς τῶν Ἀθηνῶν, προκηρύττει ν' ἀποδώσῃ τὸ περὶ δολοφονίας τοῦ Γαήτα καταχωρηθέν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἡμῶν φύλλῳ κύριον ἄρθρον, τὸ ἐπιγραφόμενον εἰς τὸν

ροῦμεν πράγματα σύγχρονα,» εἰς τὸν συμπολίτην μας κύριον Χαλικιόπουλον, ἐξυβρίζει αὐτὸν ἀναιτίως καὶ αἰσχροῶς.

Ὁ κύριος Χαλικιόπουλος οὐδὲν ἔλαβε πώποτε μέρος εἰς τὴν σύνταξιν τῆς ἐφημερίδος ταύτης.

Καὶ ἄλλοτε συνέβη ν' ἀποδοθῶσι ψευδῶς ἄρθρα ἐφημερίδων εἰς τὸν κύριον Χαλικιόπουλον, ἀλλ' οὗτος ἀπηξίωσε πάντοτε ν' ἀναιρέσῃ ἢ ν' ἀπαντήσῃ.

Γνωρίζομεν δὲ μετὰ θετικότητος ὅτι, γενομένου λόγου πρὸς τὸν κύριον Χαλικιόπουλον περὶ τῆς κατ' αὐτοῦ ματίας τῆς «Ἐθνεγερσίας,» ἀπήντησε στερεοτύπως καὶ τώρα ὅτι, ἀφοῦ τινὲς τῶν ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων δὲν ἄφησαν κανένα ἀνύβριστον, καὶ μόνον τὸν Θεὸν ἄχρι ὥρας δὲν ὕβρισαν, οὐδὲν ἄν ὑβρίζηται καὶ αὐτός, ἀλλ' οὕτε θεωρεῖ ἀναγκαῖον πρὸς ἑαυτὸν νὰ δώσῃ καμμίαν ἀπάντησιν πρὸς τὴν «Ἐθνεγερσίαν.»

Τὰ δημοσιογραφικὰ ὄργανα τοῦ κ. Λομβάρδου νομίζουν ὅτι, ὑβρίζοντα τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλον, θέλουν κατορθώσαι ν' ἀφαιρέσουν τὴν θλιβεράν προσοχὴν τοῦ κοινοῦ ἀπὸ τῶν οἰκτρῶν συμβᾶν τῆς δολοφονίας τοῦ Γαήτα καὶ ἀπὸ τῶν φρικτῶν ἐμποιοῦντα καὶ πασίγνωστα ἤδη γεγόμενα αἵτια, τὰ προκαλέσαντα αὐτήν.

Ἀντὶ ὁ κ. Λομβάρδος νὰ ὑβρίξῃ, ἔκρινε καλλίτερα ν' ἀπαντήσῃ ἂν οἱ προφυλακισθέντες ὡς αὐτοῦργοι τῆς δολοφονίας Νικολόπουλος ἢ Κασσιδης, Λέντζερης καὶ Στεριώτης ἦναι ἢ ὅχι τὰ πρωτοπαλλήκαρα τῆς φαρτρίας τῆς δολοφονίας εἶναι ἐν Ζακύνθῳ ἀνεγνωρισμένος ἐπίσημος ἀρχηγός, καὶ ἂν οἱ ἐντιμότεροι αὐτοὶ ρίλοι τοῦ εἶναι ἐκ τῶν θερμότερων καὶ πιστοτέρων ὁπαδῶν του, χρησιμευσάντων πολλὰς ὥς ὁργάνων εἰς ἐκτέλεσιν τῶν μαιφόνων σκοπῶν τῶν κακούργων τῶν ἀποτελούντων μέρος τῆς ἀκολάστου φατρίας τοῦ κ. Λομβάρδου.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΝ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ὁ κ. Χαλκιδόπουλος ἀπήγγειλε λόγον εἰς τὸ μνημόσυ-
νον τοῦ Γαήτα.

Ὁ κ. Χαλκιδόπουλος ἐπρεπε νὰ ἐξυβρίσθῃ, καὶ διὰ τοῦ
το ἐξυβρίσθη.

Ἄν δὲ ἦτο εἰς τὴν Ζάκυνθον ; . . .

Καὶ τὰς ὑβρεὶς ἀπευθύνει ὁ ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης !

Ἀλλοίμονον εἰς τὴν Ἑλλάδα καταδικασθεῖσαν νὰ ἔχῃ ὑ-
πουργὸν τῆς δικαιοσύνης ἕνα Λογκοβάρδον !

«Μίτωρ.» *Ἐν Πάτραις, τὴν 25 Αὐγούστου 1867.* Ἀρ. 944

Ὁ ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης ἀπῆλθεν εἰς Ζάκυνθον ἵνα
ἐκ τοῦ πλησίον ἴδῃ τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐνεργειῶν του.
Βεβαίως οἱ κακοῦργοι καὶ δολοφόνοι τοῦ Γαήτα τὸν περι-
μένουσι διὰ νὰ λάβωσι τὴν ἀμοιβὴν τῶν ἐκδουλεύσεών
των. Πληροφορούμεθα ὅτι πολλὰ ἐνέργειαι καταβάλλονται
ἵνα ἐξέλθωσι τῶν φυλακῶν οἱ τρεῖς ἐντιμοὶ φίλοι τοῦ ὑπ-
ουργικοῦ, καὶ τὸ ταξιδίδιον του ἐγένετο ἐπ' αὐτῷ τῷ σκο-
πῷ, ὡς λέγεται. Ἄς προσέξωσιν οἱ κύριοι δικασταί, ἅς
μὴ πτοηθῶσιν τὸν μεγάλον ἀγύρτην, διότι τὸ τέλος του
πλησιάζει, καὶ ὅστις τολμήσῃ νὰ πατριάσῃ ὑπὲρ τῶν δολο-
φόνων τῆς πατρίδος θὰ τὸ συλλογισθῇ ἀργότερα. Δυσ-
τυχῆς Ἑλλάς ! Ὁ ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης σου, ταξει-
δεύει ἵνα ἐπηρεάσῃ τὰ δικαστήρια ὑπὲρ τῶν ἐντίμων κα-
κούργων. Ἰδοὺ οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες εἶχον τὴν ἀπαίτησιν νὰ
πιστεῖσώμεν, καὶ οἵτινες τὸ ἐκήρυττον πρὸ τῆς ἐνώσεως
ὅτι θὰ ἦναι οἱ διδάσκαλοι τῆς πολιτικῆς καὶ συνταγμα-
τικῆς ἀνατροφῆς τοῦ ἔθνους. Διδάσκαλοι δολοφονίας ! δι-
δάσκαλοι κακούργημάτων ! Ἡ ἀγανάκτησις παντὸς ἐντί-
μου πολίτου κορυφῶται ὅταν ἀναλογισθῇ ὅτι ὁ ὑπουργὸς
ἐκεῖνος, ὅστις καθῆκον ἔχει νὰ μεριμνᾷ ὑπὲρ τῆς ἀπονο-
μῆς τῆς δικαιοσύνης, ὁ ὑπουργὸς ἐκεῖνος, ὅστις πρέπει νὰ
προστατεύῃ τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ, ὁ ὑπουργὸς τῆς

δικαιοσύνης, ἐν ὀνόματι τοῦ ὁποίου διαπράττονται τὰ τρο-
μερώτερα ἐν Ζακύνθῳ ἐγκλήματα, ταξειδεύει ἵνα σώσῃ δολο-
φόνους. Φοβεῖται φρίνεται, φοβεῖται ὁ τάλας μήπως τὰ
ὄργανα ἂν παραπεμφθῶσιν ἀνακαλύψωσι τὸν ὑποκινήσαντα.
Ὁ ὑποκινήσας εἶναι γνωστὸς τοῖς πᾶσι καὶ ἂν ἡ ἀνθρώ-
πιнос δικαιοσύνη ἐπὶ τοῦ παρόντος πατριάξῃ ὑπὲρ αὐτοῦ,
ἡ θεία καταδίκη θὰ τὸν φθάσῃ, καὶ ἅς τὴν περιμένη ἀ-
δυσώπητον τρομερὰν, διότι ἡ ὀρφανευθεῖσα οἰκογένεια τοῦ
θύματος στερηθεῖσα τοῦ στηρίγματος δὲν παρέρχεται οὔτε
λεπτὸν νὰ μὴ καταρᾶται τὸν αἷτιον καὶ νὰ ἐπικαλῆται
κατὰ τῶν ἐνόχων τὴν θεῖαν δικαιοσύνην.

«Μέριμνα.» *Ἐν Ἀθήναις, 1 Σεπτεμβρίου 1867.* Ἀρ. 632.

Ἐπιστολὴ ἐκ Πατρῶν τῆς 27 λήξαντος, δημοσιευθεῖσα
ἐν τῷ «Ἐθνοφύλακι», διαλαμβάνει τὰ ἐξῆς φρικώδη. «Προ-
χθὲς Κορινθίαν 20 πρ. ἔμαθον, ὅτι διῆλθεν ἐντευθεν ὁ Λομ-
βάρδος ἄγων εἰς Ζάκυνθον» ἔμαθον ὅτι σπεύδει διὰ τὴν
ὑπόθεσιν τοῦ Γαήτα· ὅτι ἡ ἐν Ζακύνθῳ ἀνάκρισις ἐνο-
χοποίησε σπουδαίως τρεῖς Λαζαρόνους αὐτοῦ, οἵτινες ἠπεί-
λησαν τὸν Λομβάρδον, ὅτι θὰ καταθέσωσι τίς τοῦ· ὤ-
θησεν εἰς τὴν διάπραξιν τῆς συγερᾶς δολοφονίας, ἂν δὲν
τοῦ ἀπαλλάξῃ ἐκ τῶν φυλακῶν δι' ἀθωωτικοῦ βουλευ-
ματος· λοιπὸν πᾶσι ὁ ἀρχιλαζαρόνος τρέχωντας, ἵνα προ-
λάξῃ τὰ πάντα. Ἐνταῦθα εἰσὶ γνωστὰ τὰ ἐξῆς· ὅταν ὁ
Λομβάρδος ἔδωκε χάριτας εἰς τινὰς λαζαρόνους του, καὶ
ἡ «Ὀμόνοια» τοῦ Γαήτα ἐφώναζεν, εἶχον μεταβῇ εἰς Ἀθή-
νας· ἄλλοι λαζαρόνοι αἰτοῦντες παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς
Θείας καὶ τὴν ἀποφυλάκισιν ἄλλων κακούργων διὰ βασ.
χάριτος, τότε ὁ Λομβάρδος τοῖς εἶπεν, δὲν ἡμπορεῖ, διότι
ἐπὶ τῇ «Ὀμόνοια» τοῦ Γαήτα, καὶ νὰ ἐβάλουν τὴν
«Ὀμόνοιαν» ἀπὸ τοῦ μέσου καὶ τότε αὐτὸς θὰ βγάλῃ ὅλα
τ' ἀδέρφια ἐκ τῶν φυλακῶν.»

Οἱ ἐδῶ προβαίνουνσι καὶ περαιτέρω· ἂν δ' Αὐριβάρδος δὲν ἦ-
τον ὑπουργός, λέγουσιν, ἡ ἀνάκρισις ἤθελε καθῆσαι τοῦτον εἰς
τὸ σκαμνὶ τοῦ κατηγορουμένου διὰ τὸν δυστυχῆ Γαῆταν.»

Ἐκ τοῦ «Χρόνου» τοῦ Λονδίνου (Times) 19 Ἰουλίου 1867.

Ἡ δολοφονία τοῦ ἐκδότη ἑλληνικῆς τινος ἐφημερίδος
ἡ «Ὀμόνοια», ἐν Ζακύνθῳ, προσεσνεῖ μεγίστην ἀγανάκτη-
σιν ἐν Ἀθήναις. Ἡ πρᾶξις αὕτη παρίσταται ὡς παράδειγ-
μα τῆς τρομοκρατίας τῆς ἤδη ἐνεργουμένης ὑπὸ τοῦ δε-
σπύζοντος κόμματος· ἂν δὲ τοῦτο εἶναι ἀληθές, ἡ ὅχι, τὸ
γεγονός εἶναι τρομακτικὸν καὶ ἀξιοθρήνητον. Ὁ Κ. Γαῆτας,
τὸ αὐτοῦ ὄνομα, φημίζεται ὡς λίαν εὐυπόλητος ἄνθρω-
πος· ἡ ἐφημερίς αὐτοῦ, ἥτις κινεπολέμει τὸν δεσποτισμὸν
τῆς Αὐριβαρδιανῆς φατρίας θέλει πᾶσαι, καὶ καθὼς βε-
βαιούται, σκοπὸς τῶν δολοφόνων τοῦ ἦτον αὐτός. Ἡ δολο-
φονία αὕτη διεγείρει περισσοτέρην προσοχὴν ἢ ὅτι συ-
νήθως συμβαίνει εἰς τὰς ἐν τοῖς Ἰονίοις Νήτοις διαπρατ-
τομένας δολοφονίας· ἔνεκα τοῦ πολιτικοῦ αὐτῆς χαρακτή-
ρος, καὶ διότι ὁ κ. Αὐριβάρδος εἶναι ὑπουργός τῆς Δικαιο-
σύνης ἐν τῇ παρόντι ὑπουργείῳ. Ἐπειδὴ δὲ αὕτη εἶναι ὑ-
πόθεσις στενῶς συνδεδεμένη μετὰ τὰ ἰονικὰ πολιτικὰ κόμ-
ματα, ἀγγλικὴν γνώμην ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου δὲν πρέπει
νὰ ἐκφέρωμεν μέχρις ὅτου ἴδωμεν τὰ γεγονότα τῆς υποθέσεως
δημοσιευθῶσι δικαστικῶς. Πρόωρος καταφορὰ ἐν Ἀγγλίᾳ
δύναται νὰ ἐπιφέρῃ εἰς ἰσχυρόν τι κόμμα ἐν ταῖς Ἰο-
νίοις Νήσοις τὴν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ εὐρίσκῃ ἀπολογίαν. Ἡ κατά-
στασις τῶν κομμάτων καὶ ἡ φύσις τῶν ἀποδείξεων δύναται νὰ
μεταχειρισθῶσιν οὕτως, ὥστε νὰ σχηματίσωσιν τὴν ἀπολογίαν διὰ
τοῦ δολοφόνου, ἂν ὅχι καὶ διὰ τὴν δολοφονίαν, πρᾶξιν πατριω-
τισμοῦ. Ἡ ἐλευθερία τοῦ τύπου καταπιεσμένη διὰ τῆς δολο-
φονίας δύναται νὰ καταντήσῃ ἰδέαν, ὡς ἐκείνη τῆς γενικῆς ψή-
φου ἵνα ἀποκταστήσῃ τὸν ἐντελῆ δεσποτισμὸν μιᾶς φατρίας.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

Σελ.	στίχ.	ἐντὶ	γράφ.
12	28	παλελθούσης	καρελθούσης.
15	16	ἄφαντον	ἔφατον
16	12	περιστάσεις	περιστάσεις
16	28	πεποίθησιν	πεποίθησιν
19	4	καταλειψῶσι	καταλείψωσι
27	19	ἀπαιτην	ἀπάντων
33	14	πλαγθεῖσα	πραγθεῖσα
33	23	καρδία του	καρδίας του
33	28	πεφιλμένον	πεφιλμένον
34	6	δημοσιογράφου	δημοσιογράφου
35	7	περιέχεται	περιέχεται
37	11	ἀνοσιουργήματα	ἀνοσιουργήματα
38	9	ἀνοσιουργήματα	ἀνοσιουργήματα
39	21	1847	1817
40	31	ἀνθρώπιον	ἀνθρώπινον
43	12	Ζάκυνθον	Ζάκυνθον
51	22	ἔθνους	ἔθνους
51	32	πολεμικοῦ	πολιτικοῦ.
62	12	Ἰουνίου	Ἰουλίου.
63	22	κακουργήσαντες	κακουργήσαντας.
77	26	ἑοιδήμου	ἑοιδήμου.
78	32	των	του.
91	15	Αὐριβάρδου	Αὐριβάρδου.
93	8	αἰσχῶν	αἰσχῶν.
96	30	ἐνθουμείται	ἐνθουμείας.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΕΟΥΡΙΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ

ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ Π. ΣΥΛΛΟΓΗ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

Α1.22.46.0026

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΕΟΥΡΙΟΥ